

ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง
จังหวัดสมุทรปราการ

จุฑามาศ หาญนอก

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
กรกฎาคม 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

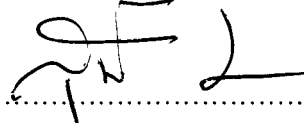
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ จุฑามาศ หาญนอก จบนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

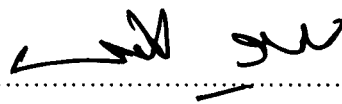
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)

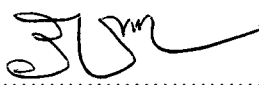
คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามนก)

.....กรรมการ
(ดร.ชัยพจน์ รั้งงาม)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่.....๙.....เดือน.....กรกฎาคม.....พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา และช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลักงานนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวัสดิ์และ ดร.ชัยพนธ์ รังงาม กรรมการสอบงานนิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำงานนิพนธ์ในครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ซึ่งปรากฏนามในงานนิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่ กลาง จังหวัดสมุทรปราการ ที่ได้อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลและที่เสียสละเวลา ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณบุพการีและผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจ คุณค่า และประโยชน์อันเกิดจากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแก่บุพการีและบูรพาจารย์ ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอน ให้ความรักความเมตตา และประสิทธิ์ประสาทวิชาการความรู้ แก่ผู้วิจัยสามารถทำงานวิจัยฉบับนี้ลุล่วงไปด้วยดี

จุฑามาศ หาญนอก

58920824: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ปัญหา/แนวทางการพัฒนา/วินัยของนักเรียน/โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง
จังหวัดสมุทรปราการ

จุฬามาศ หาญนอก: ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ(PROBLEM AND GUIDELINE DEVELOPMENT OF STUDENTS DISCIPLINE IN WATBANGPLEEYAIKLANG SCHOOL SAMUTPRAKAN PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: สุเมธ งามกนก, กศ.ด. 83 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและหาแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครู 8 ท่านและผู้บริหาร 2 ท่าน จากการเลือกแบบเจาะจง และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาวินัยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ปัญหาตัวนักเรียนไม่ยอมรับ ไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของวินัย ปัญหาหนีเรียนเลือกคบเพื่อนที่มีความประพฤติไม่ดี สร้างจุดเด่นในทางที่ผิดกฎระเบียบของโรงเรียน ปัญหาถูกระเบียบ บางข้อเคร่งครัดและบางข้อหย่อนยาน ครูปล่อยปละละเลยไม่ติดตามอย่างเข้มงวดและขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการในงานวินัยของนักเรียน ปัญหาครอบครัวขาดการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีวินัย ขาดการเอาใจใส่จากครอบครัว ปัญหาสื่อแฟชั่น และค่านิยมที่นักเรียนบริโภคโดยขาดการคิดอย่างมีวิจารณญาณถึงประโยชน์และคุณค่าที่จะได้รับจากการบริโภคสื่อต่าง มีการแต่งกายเลียนแบบรุ่นพี่และดารา

2. แนวทางการพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง คือ ต้องสร้างกฎระเบียบและแนวทางในการพัฒนาวินัยของนักเรียนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ครูต้องปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ เต็มความสามารถ ผู้ปกครองต้องปลูกฝังเรื่องวินัยคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และทุกฝ่ายต้องร่วมกันอย่างจริงจังในปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามให้แก่นักเรียน

58920824: MAJORS: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.
(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: PROBLEME/ GUIDELINES/ STUDENTS DISCIPLINE/
WATBANGPLEEYAIKLANG SCHOOL

JUTAMAS HANNOK: PROBLEM AND GUIDELINE DEVELOPMENT OF
STUDENTS DISCIPLINE IN WATBANGPLEEYAIKLANG SCHOOL SAMUTPRAKAN
PROVINCE. ADVISOR: SUMAT NGAMKANOK, Ph.D. 83 P. 2016.

The objectives of this research is to study problems and guidelines for the development of students discipline in Watbangpleeyaiklang School, Samutprakan Province. The participants in this study were 8 teachers and 2 school administrators. Purposive sampling technique was used to identify the participants in this study.

The research reached the following conclusions:

The problems concerning students' discipline in Watbangpleeyaiklang School, Samutprakan Province included: 1) students have not perceived the importance of discipline, 2) students are friended with those having unacceptable behaviors, 3) students prefer to develop their own identity which against school rules and regulations, 4) teachers are too lenient and do not discipline their students continuously, 6) students have not been trained to value the importance of disciplines from their home, 7) students lacks of awareness and good judgment this is partly from consuming medias.

2. Guidelines for the development of students' disciplines in Watbangpleeyaiklang School, Samutprakan Province were 1) the school needs to enforce school rules and regulations as well as develop some programmes to improve students' discipline continuously, 2) teachers need to spend most of their effort disciplining their students, 3) parents need to train their children and instill the concept of morals and ethics, and 4) all the parties need to help each other to ensure the development of students' discipline.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามในการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
สภาพทั่วไปของโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ.....	7
หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับวินัย.....	10
ระเบียบงานฝ่ายปกครอง โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง.....	30
การวิจัยเชิงคุณภาพ (สัมภาษณ์).....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	48
การเลือกพื้นที่ที่ศึกษา.....	48
กลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	48
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
การเขียนรายงานการวิจัย.....	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
ปัญหาวิสัยทัศน์ของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ...	52
แนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ.....	54
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	58
สรุป.....	58
อภิปรายผล.....	61
ข้อเสนอแนะ.....	64
บรรณานุกรม.....	66
ภาคผนวก.....	71
ภาคผนวก ก	72
ภาคผนวก ข	76
ประวัติย่อผู้ทำวิจัย.....	83

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2 การบริหารงานโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง.....	9

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไทยที่จะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 โดยที่สัดส่วนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 19.8 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ในขณะที่จำนวน ประชากรวัยแรงงานได้เริ่มลดลงมาตั้งแต่ปี 2559 เป็นต้นมา ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงานในภาวะ ที่ผลิตภาพแรงงานไทยก็ยังต่ำ เนื่องจากปัญหาคุณภาพแรงงาน ความล่าช้าในการพัฒนาเทคโนโลยี และ ปัญหา การบริหารจัดการจึงเป็นข้อจำกัดในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและศักยภาพ การเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งการสร้างรายได้และการยกระดับคุณภาพชีวิต ของประชาชนด้วย ทั้งนี้ เมื่อพิจารณา คุณภาพคนพบว่ายังมีปัญหาในแต่ละช่วงวัยและส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงกันตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่พัฒนาการ ไม่สมวัยในเด็กปฐมวัย ผลลัพธ์ทางการศึกษาของเด็ก วัยเรียนค่อนข้างต่ำการพัฒนาความรู้และทักษะของ แรงงานไม่ตรงกับตลาดงาน ขณะที่ผู้สูงอายุ มีปัญหาสุขภาพและมีแนวโน้มอยู่คนเดียวสูงขึ้น ครอบครัว มีรูปแบบที่หลากหลายและเปราะบาง สูงส่งผลต่อการบ่มเพาะให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพ ประกอบกับ การเลื่อนไหลของวัฒนธรรม ต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทยผ่านสังคมยุคดิจิทัล ในขณะที่คนไทยจำนวน ไม่น้อยยังไม่สามารถ คัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ส่งผลต่อวิกฤตค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรม ในการดำเนินชีวิต การพัฒนาในระยะต่อไปจึงต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคน ให้มีความสมบูรณ์ เริ่มตั้งแต่กลุ่มเด็กปฐมวัยที่ต้องพัฒนาให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะ ทางสมอง ทักษะ การเรียนรู้ และทักษะชีวิต เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ ควบคู่กับการพัฒนา คนไทยในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดี ต่อสังคมส่วนรวม มีทักษะความรู้และ ความสามารถปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงรอบตัว ที่รวดเร็ว บนพื้นฐานของการมีสถาบันทางสังคม ที่เข้มแข็งทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันชุมชน และภาคเอกชนที่ร่วมกัน พัฒนาทุนมนุษย์ให้มีคุณภาพสูง อีกทั้ง ยังเป็นทุนทางสังคมสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, หน้า 65) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียน

มีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1)

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2561) ได้กำหนดหลักการ แนวคิดเน้นการปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างมีคุณภาพภายในปี พ.ศ. 2561 มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีระบบ โดยเน้น ประเด็นหลัก ได้แก่ พัฒนาคุณภาพปละมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนของสังคม ส่งผลให้คนไทย ยุคใหม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และมีนิสัยใฝ่รู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่ม มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึก ความภูมิใจในความเป็นไทย และสามารถก้าวทันโลก ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น กำลังแรงงานและผู้สูงอายุได้รับการศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีทักษะและความรู้พื้นฐานทั้งในการดำรงชีวิตและการทำงานอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, หน้า 10-11)

กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และมุ่งพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 3)

จากสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน พบว่าเยาวชนไทยถูกรุมล้อม ด้วยสื่อและสิ่งสิ่งเร้าที่ชักนำและช่วยทำให้มีพฤติกรรมเสี่ยงไปในทางที่ไม่ดีได้ง่าย พฤติกรรมเหล่านี้ จะพบมากในโรงเรียน ได้แก่ การขาดเรียนบ่อย การขาดความเอาใจใส่ต่อการเรียน การขาดระเบียบวินัย การไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและส่วนรวม การทะเลาะวิวาท การพูดจาไม่ไพเราะ และ นิสัยก้าวร้าว ซึ่งปัญหาเหล่านี้อาจมีสาเหตุมาจากการขาดความอบอุ่นจากครอบครัว ผู้ปกครอง

ทำงานมาก ทำให้ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ ครอบครัวแตกแยก การคบเพื่อน การเล่นเกมที่ไม่สร้างสรรค์ รวมถึงครูดูแลนักเรียนไม่ทั่วถึง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้มาตรการในการป้องกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนเหล่านี้ เพื่อให้ให้นักเรียนมีคุณภาพตามความคาดหวังของผู้ปกครองของโรงเรียน และชุมชน เพื่อที่จะเติบโตเป็นพลเมืองดีของชาติมีทักษะชีวิตในการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเก่งดี และมีความสุข (สาวิณี กะตะศิลา, 2557, หน้า 2)

สภาพปัญหาการประพฤติดิฉินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง โดยการสัมภาษณ์ (กนกศักดิ์ วาสุกี, สัมภาษณ์, 16 สิงหาคม 2559) ครูฝ่ายกิจการนักเรียน ได้กล่าวถึงปัญหาวิสัยของนักเรียนว่า “นักเรียนขาดความรับผิดชอบต่อการเรียน แต่งกายผิดระเบียบ ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับการเป็นนักเรียน ‘ไม่รู้จักกาลเทศะ’” (พิชชา ทองเลิศ, สัมภาษณ์, 16 สิงหาคม 2559) ครูประจำชั้นได้กล่าวถึงปัญหาวิสัยของนักเรียนว่า “นักเรียนในปัจจุบันขาดความมีวินัยในตนเอง เช่น ไม่ตั้งใจเรียน ไม่ส่งการบ้าน การพูดจาไม่ไพเราะ ใช้คำพูดไม่สุภาพ ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง” (วรวรรณ สืบสิงห์, สัมภาษณ์, 16 สิงหาคม 2559) ครูประจำชั้นได้กล่าวถึงปัญหาวิสัยของนักเรียนว่า “นักเรียนไม่รับผิดชอบในภาระงาน ที่ครูผู้สอนมอบหมาย ไม่ใส่ใจต่อการเรียน พูดจาไม่ไพเราะ ไม่มีคำลงท้าย มาสาย ไม่เคารพครู”

จากสภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ผู้วิจัย จึงต้องการศึกษาปัญหาและหาแนวทางการพัฒนาวิสัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิสัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

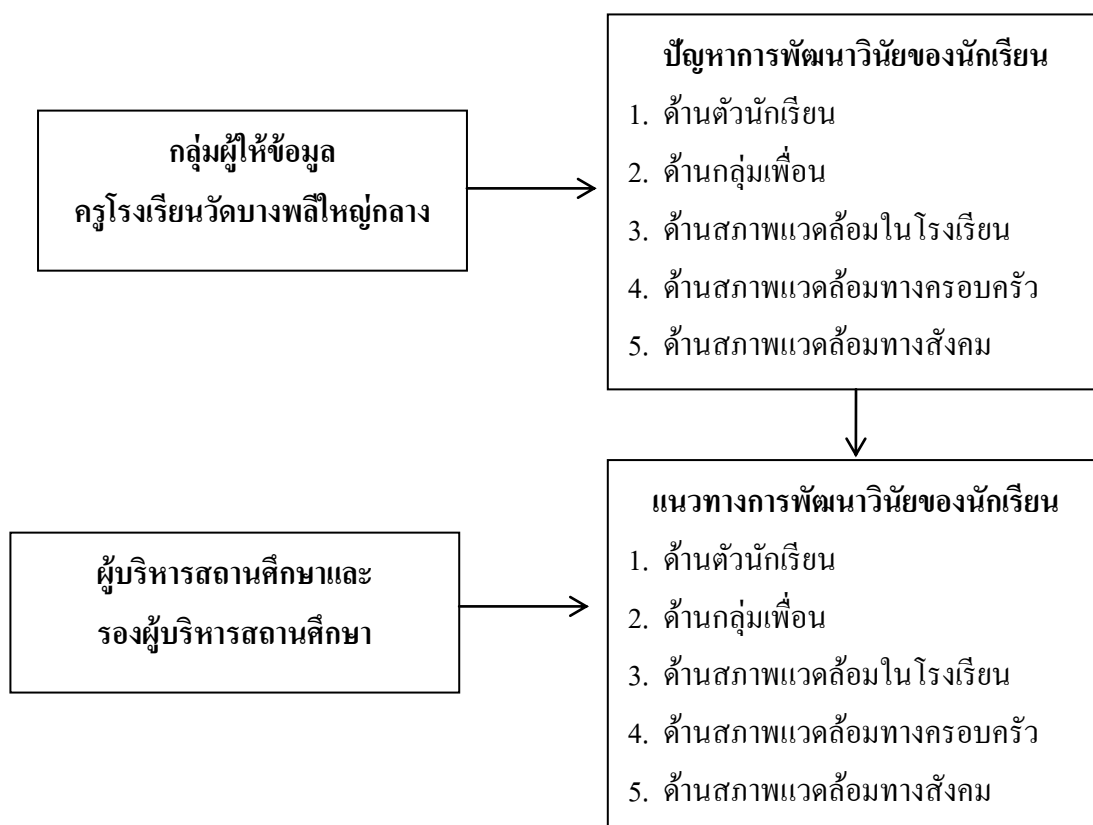
1. เพื่อศึกษาปัญหาวิสัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาวิสัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

คำถามในการวิจัย

1. ปัญหาวิสัยนักเรียนของโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่อะไรบ้าง
2. แนวทางการพัฒนาวิสัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ ตามแนวคิดของกิตติมา ปรีดีติลล (2540 อ้างถึงใน บัณฑิต ธรรมรักษา, 2546, หน้า 12-13) เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้การสัมภาษณ์ครูที่มีหน้าที่ในการควบคุมวินัยของนักเรียน โดยตรง เพื่อหาปัญหาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง และสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ข้อมูลปัญหาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง เพื่อใช้ในการพัฒนาวินัยของนักเรียน
2. ได้แนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้แนวคิดตามหลักการพัฒนาวินัยจากสาเหตุแห่งการกระทำผิดวินัย ของนักเรียน (กิตติมา ปรีดีติลล, 2540 อ้างถึงใน บัณฑิตุรักษ์ ธรรมรักษา, 2546, หน้า 12-13) คือ

- 1.1 ด้านตัวนักเรียน
- 1.2 ด้านกลุ่มเพื่อน
- 1.3 ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
- 1.4 ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว
- 1.5 ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย คือ บุคคลที่ทำหน้าที่ดูแลเรื่องระเบียบวินัยของนักเรียน โดยตรง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา ครูฝ่ายกิจการนักเรียน ครูหัวหน้าสายชั้น และครูประจำชั้น ของโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

3. วิธีการศึกษา ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และครู โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง เพื่อสังเคราะห์ถึงปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วินัยของนักเรียน หมายถึง ระเบียบ แบบแผน ข้อปฏิบัติ และข้อบังคับของ โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง ที่กำหนดไว้เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติตนของนักเรียน หากไม่ปฏิบัติตามอาจเกิดความเสียหาย หรือเกิดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นเหตุให้นักเรียนถูกลงโทษได้

2. ปัญหาการพัฒนาวินัยนักเรียน หมายถึง สิ่งที่เป็นข้อขัดข้อง อุปสรรค หรือข้อจำกัด ในการแก้ไขปรับปรุงระเบียบวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

3. แนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน หมายถึง ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข วินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

4. ปัญหาด้านตัวนักเรียน หมายถึง ร่างกายผิดปกติอันเกิดมาจากความพิการสุขภาพอ่อนแอขาดความอบอุ่น ตลอดจนสติปัญญาไม่ดีเท่าเด็กที่อายุรุ่นเดียวกัน

5. ปัญหาด้านกลุ่มเพื่อน หมายถึง การที่เพื่อนฝูงชักชวนก่อการวิวาทหนีโรงเรียน หรือสร้างบรรยากาศตึงเครียดขึ้นในโรงเรียน

6. ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง ปัญหาที่เกิดจากครู ซึ่งส่งผลกระทบต่อบรรยากาศในโรงเรียน

7. ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว หมายถึง บ้านและสิ่งแวดลอมที่เด็กอาศัยอยู่

8. ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม หมายถึง ข่าวจากสื่อมวลชนการทุจริต ประพฤติมิชอบ การฉ้อโกง การเอาเปรียบ แฟชั่น ค่านิยม

9. ผู้ให้ข้อมูล หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ดูแลเรื่องระเบียบวินัยของนักเรียน โดยตรง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา ครูฝ่ายกิจการนักเรียน ครูหัวหน้าสายชั้น และครูประจำชั้น ของโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับในควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดและทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า มีประเด็นตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปของโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ
2. หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับวินัย
3. ระเบียบงานฝ่ายปกครองโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง
4. การวิจัยเชิงคุณภาพ (สัมภาษณ์)
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพทั่วไปของโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง ตั้งอยู่เลขที่ 1 หมู่ 8 ถนนสุขาภิบาล 4 ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10540 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โทรศัพท์ 02-337-3428 โทรสาร 02-751-1295 E-mail: bpykschool@hotmail.com Website <http://www.yaiklang.ac.th> เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 มีเขตพื้นที่บริการ ได้แก่ 4, 5, 6, 8 และ 12 (โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง, 2559)

ประวัติโดยย่อ

โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เปิดทำการสอนมีอาคารเรียนถาวรเมื่อ วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2476 โดยพระครูอรุณโกวิทวุฒิคุณ เจ้าอาวาสวัดบางพลีใหญ่กลาง ร่วมกับนายม้วน ช่างแก้ว ศึกษาธิการอำเภอบางพลี พ่อค้า คหบดี ประชาชน ได้จัดสร้างอาคารเรียน แบบ ป.1 และเปิดทำการสอน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยมี นายสละ เพชร-ประไพ เป็นครูใหญ่คนแรก

ปัจจุบันเปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนทั้งสิ้น 1,155 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน มีข้าราชการครู 43 คน พนักงานราชการ 1 คน ครูธุรการ 1 คน ครูอัตราจ้าง 16 คน ภารโรง 2 คน อาคารเรียน 6 หลัง อาคารประกอบ 4 หลัง มีพื้นที่ที่ตั้งอาคารเรียน

อาคารประกอบ 5 ไร่ 52 ตารางวา เป็นพื้นที่สนามกีฬา 8 ไร่ 3 งาน

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 เป็นต้นมา พระครูปลัดศรีตน์วัฒน์ รองเจ้าอาวาสวัดบางพลีใหญ่กลาง ได้ให้ความอนุเคราะห์ เป็นประธานดำเนินการก่อสร้างอาคารเรียนหลังที่ 5, 6 และปรับปรุงอาคารเรียนหลังที่ 4 เป็น 3 ชั้น ทำให้โรงเรียนมีห้องประชุมขนาดใหญ่ 2 ห้อง และมีห้องสมุดขนาดเพียงพอกับจำนวนนักเรียน ที่ใช้บริการซึ่งมีหนังสือให้อ่านเพิ่มเติม

ปี พ.ศ. 2552 พระครูปลัดศรีตน์วัฒน์ได้เป็นประธานดำเนินการก่อสร้างศาลาไทย โดยได้รับบริจาคจากคุณยุพดี จรรยาสวัสดิ์ มีจิตศรัทธาบริจาค

ปี พ.ศ.2553 ได้จัดทำต่อเติมรั้วโรงเรียน ป้ายชื่อโรงเรียนอย่างสวยงาม เป็นประธานในการดำเนินการก่อสร้างอาคารห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษา

ปี พ.ศ. 2554 ในวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2554 ทำพิธีเปิดอาคารห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษา โดยในตัวอาคารประกอบด้วย ชั้น 1 เป็นห้องสมุดสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ซึ่งได้รับความเมตตาจากสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า มิ่งมงคลจารย์ เข้าอาวาสวัดปากน้ำภาษีเจริญ เมตตาประทานนามเป็นชื่อห้องสมุด ชั้น 2 เป็นห้องวิทยาศาสตร์ ห้องพุทธศาสนา และห้องวัฒนธรรม ชั้น 3 เป็นห้องคอมพิวเตอร์จำนวน 12 ห้อง

ปรัชญาโรงเรียน ความรู้ คู่คุณธรรม

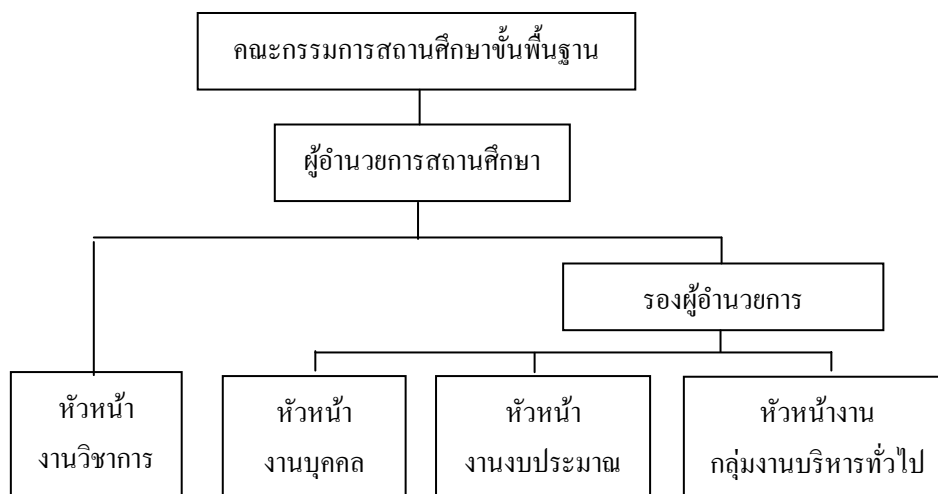
คำขวัญประจำโรงเรียน เป็นคนดี มีวินัย ใฝ่เรียนรู้

สีประจำโรงเรียน ชมพู-ขาว

สัญลักษณ์ และดอกไม้ประจำโรงเรียน ดอกบัว

การบริหารงานของโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง

ในการบริหารงานของโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 โครงสร้างสายงานการบังคับบัญชาที่ใช้ในการบริหารงานตามลำดับขั้นตอน โดยมีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายงานทั้ง 4 งาน เป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละงาน ดังแผนภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การบริหารงานของโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง

นโยบายของโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง ปีการศึกษา 2559

1. ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะทางภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์อย่างเด่นชัด

3. เน้นการใช้มารยาท การมีคุณธรรมจริยธรรมในชีวิตประจำวัน

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน (Vision)

โรงเรียนมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความเป็นสากล มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น และดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าหมาย (Goals)

1. นักเรียนร้อยละ 90 มีความรู้ความสามารถผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มประสบการณ์

2. นักเรียนร้อยละ 90 มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนด

3. นักเรียนร้อยละ 90 มีความสามารถในการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

4. นักเรียนร้อยละ 90 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่น วิถีชีวิต และสิ่งแวดล้อม

5. นักเรียนร้อยละ 80 มีความสามารถในการใช้ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์ในการสื่อสาร

6. นักเรียนร้อยละ 80 มีสุขภาพและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

7. นักเรียนร้อยละ 80 มีสุขภาพและสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

2. ซื่อสัตย์ สุจริต

3. มีวินัย

4. ใฝ่การเรียนรู้

5. อยู่อย่างพอเพียง

6. มุ่งมั่นในการทำงาน

7. รักความเป็นไทย

8. มีจิตสาธารณะ

9. รักสมุทราปรการ

พันธกิจ (Mission)

1. จัดระบบการบริหารการศึกษาอย่างเป็นระบบ

2. พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ให้หลากหลายอย่างและมีคุณภาพตามเกณฑ์

มาตรฐานการศึกษา

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต มีความสามารถในการสื่อสารและพัฒนาตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับวินัย

ความหมายของวินัย

ความหมายของวินัย (Discipline) เป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดกรอบความเป็นไปสำหรับคนในสังคม ให้สังคมคงอยู่ได้ด้วยความสงบเรียบร้อย ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของวินัยไว้ ดังนี้

พระมหาสมชาย ฐานวุฑโฒ (2547, หน้า 72) ได้ให้ความหมายของวินัยไว้ว่า วินัย หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ สำหรับควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา ของคนในสังคม ให้เรียบร้อยดีงาม เป็นแบบแผน อันหนึ่งอันเดียวกัน จะได้อยู่ร่วมกันด้วยความสุขสบาย ไม่กระทบกระทั่งซึ่งกันและกัน วินัยช่วยให้คนในสังคมห่างไกลจากความชั่วทั้งหลาย

กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2548, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของวินัยไว้ว่า วินัย หมายถึง แนวทางประพฤดิหรือระเบียบแบบแผนการปฏิบัติตน (ของบุคคล) อันที่พึงปรารถนาและเป็น

ที่ยอมรับว่าเป็นที่ถูกต้องเหมาะสมตามความมุ่งหวังของสังคม และในแต่ละชุมชนและสังคมต่อไป

ศิริวิ ศรีวิจารณ์ (2550, หน้า 16) กล่าวว่า วินัย หมายถึง ระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับ หรือข้อปฏิบัติ ข้อตกลงร่วมกันทางสังคม สำหรับควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในสังคมและเป็นแนวทางให้ยึดประพฤติปฏิบัติตามเพื่อความสงบสุขของสังคม

เทิดศักดิ์ วันธียา (2551, หน้า 7) สรุปว่า วินัย หมายถึง ข้อกำหนด ระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับที่สังคมกำหนดขึ้น เพื่อควบคุมความประพฤติของผู้ที่อยู่ในสังคมนั้น ๆ ให้มีพฤติกรรมที่ดี มีระเบียบ และอยู่กันอย่างสงบสุข

บุญชม ศรีสะอาด (2555, หน้า 4) สรุปว่า วินัยในตนเอง เป็นความสามารถของบุคคล ในการควบคุมพฤติกรรมของตนให้ประพฤติปฏิบัติในทางที่พึงปรารถนา ตามความต้องการของตนเองตามระเบียบและกฎเกณฑ์ที่กำหนด เช่น ระเบียบของโรงเรียน ของชุมชน ตามหลักศีลธรรม เป็นต้น โดยที่ไม่ได้ปฏิบัติเพราะได้รับคำสั่งจากคนอื่น ซึ่งนอกเหนือจาก จะกระทำ ในสิ่งที่เหมาะสมแล้วยังยับยั้งการกระทำ ที่ไม่เหมาะสมด้วย

ปรีตินัส จันทราการตานันท์ (2556, หน้า 26) ได้ให้ความหมายของวินัยไว้ว่า วินัย หมายถึง กฎ ระเบียบ กติกา แบบแผน ข้อบังคับหรือข้อปฏิบัติ ข้อตกลงร่วมกันทางสังคม เพื่อให้สังคมนั้นๆมีระเบียบแบบแผน ขนบธรรมเนียมประเพณี และข้อปฏิบัติให้ปฏิบัติตามและใช้ควบคุมพฤติกรรมตนเอง บุคคลในสังคม และเป็นแนวทางให้ยึดปฏิบัติและปฏิบัติตามเพื่อความสงบสุขของสังคม

ชมรมพุทธศาสตร์สากล (2547, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของวินัยไว้ว่า วินัย หมายถึง ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อห้าม ที่บัญญัติไว้เป็นหลักปฏิบัติ เพื่อความสงบเรียบร้อยดีงามทั้งตนเองและหมู่คณะ

สาวิณี กะตะศิลา (2557, หน้า 19) กล่าวว่า วินัยในตนเอง คือ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนเองมุ่งหวัง ซึ่งจะต้องเป็นไปตามกฎระเบียบของสังคม โดยเกิดมาจากความสำนึกขึ้นมาเอง แม้จะเป็นสิ่งเร้าจากภายนอกหรือภายใน มาเป็นอุปสรรคก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มุ่งหวังไว้ การมีวินัยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อตนเอง เพราะถ้าหากขาดวินัยในตนเองแล้ว การอยู่ร่วมกันในสังคมก็จะเกิดความวุ่นวาย แต่หากสังคมมีวินัยในตนเองก็จะทำให้สังคมนั้นสงบสุข

พรรณรุจี สะอาด (2558, หน้า 16) กล่าวว่า วินัย หมายถึง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นหลักปฏิบัติและควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม จุดประสงค์เพื่อให้คนในสังคมประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามเป็นแบบแผนอันหนึ่งอันเดียวกัน อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ดังนั้น วินัยนักเรียน จึงหมายถึง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆที่โรงเรียนกำหนดขึ้นเพื่อให้นักเรียน

ได้ประพฤติปฏิบัติตามเพื่อความสงบสุขของสังคมในโรงเรียนและฝึกฝนให้นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมเพื่อเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

สรุปได้ว่า วินัย หมายถึง กฎ ระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับ ที่คนในสังคมยอมรับร่วมกัน เพื่อควบคุมความประพฤติของคนในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ความสำคัญของวินัย

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2531, หน้า 227-228) กล่าวว่า วินัยเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนควบคุมดูแลตนเองและสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีในการเรียนทั้งยังเป็น การช่วยเตรียมตัวนักเรียนในการดำเนินชีวิตในอนาคต จะได้รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบอย่างถูกต้อง ช่วยสร้างและรักษาความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนเพราะหากขาดวินัย การดำเนินงานของโรงเรียนจะเต็มไปด้วยอุปสรรค

กาญจนา หาสิตะพันธ์ (2535, หน้า 65 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2555, หน้า 3) กล่าวว่า ความสำคัญของวินัยในตนเองมีอย่างน้อย 2 ประการ

ประการที่ 1 เหตุผลเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนตัวแต่ละบุคคล ในเรื่องการแสวงหาความรู้ เนื่องจากปัจจุบันมีความรู้อยู่มากมายไม่อาจบรรจุไว้ในหลักสูตรได้หมด แต่ละคนจึงควรแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง นอกเหนือจากที่ปรากฏในหลักสูตรของโรงเรียน ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องฝึกให้มีการควบคุมตนเองมีความเฉลียวฉลาด และมีความเป็นอิสระ เพื่อจะได้แสวงหาความรู้เพิ่มเติมให้มากที่สุด

ประการที่ 2 ชุมชนจะเจริญและมีความมั่นคงและยั่งยืนได้ จะต้องอาศัยพลเมืองแต่ละคน ในการทำความดีและเสียสละให้แก่ชุมชนไม่แสวงหาประโยชน์ส่วนตัวเอง

พีระ สวัสดิ์ลักษณ์ (2547, หน้า 18) กล่าวว่า วินัยเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาให้เป็นผู้มีวินัยในตนเองและเคารพต่อกฎหมายของบ้านเมือง อันก่อให้เกิดผลดีต่อประเทศชาติ และวินัยจัดเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อเด็กเพราะวินัยเป็นเครื่องช่วยแนะแนวทางความประพฤติของเด็กและการมีวินัยในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอุปนิสัยของเด็ก การที่จะช่วยให้เด็กมีวินัยในตนเองนั้น ครูและผู้ปกครองจะต้องให้เด็กเข้าใจว่าอะไรเป็นสิ่งที่ดีสำหรับเด็กกระทำในสิ่งดี

อนุชิต วงษ์สกุล (2544, หน้า 11) กล่าวว่าวินัยเป็นกรอบแห่งความประพฤติของคน เป็นเครื่องมือในการควบคุมคนให้อยู่ในกรอบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ กติกาหรือข้อตกลง เปรียบดั่งเส้นด้ายที่ควบคุมจักรเย็บผ้าให้ดอกไม้สวยงามเป็นพวงมาลัย หากขาดวินัยแล้วสังคมจะไม่ร่มเย็นเป็นสุข

พรรณรุจี สะอาด (2558, หน้า 17) กล่าวว่าวินัยเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยฝึกอบรมคนให้เป็นผู้มีระเบียบ มีความรับผิดชอบ สามารถควบคุมตนเองได้ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น นอกจากนี้วินัยยังมุ่งที่จะให้คนรู้ระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมเพื่อจะได้ อยู่ร่วมกันอย่างสงบและเคารพต่อกฎหมายของบ้านเมือง ก่อให้เกิดผลดีต่อประเทศชาติ และวินัยเป็นเครื่องช่วยแนะแนวทางการประพฤติของเด็กให้เป็นคนดีของสังคม ดังนั้น การที่จะปลูกฝังให้เด็กมีวินัยจะต้องได้รับการปลูกฝังทั้งจากครอบครัว ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง

จากความสำคัญของวินัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า วินัยเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาคนให้ปฏิบัติตาม และเคารพกฎระเบียบของสังคมและกฎหมายของประเทศชาติ และวินัยจัดเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อเด็ก เพราะเป็นเครื่องในการควบคุมความประพฤติของเด็กให้ปฏิบัติตามอยู่ในกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม และการมีวินัยเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอุปนิสัยของเด็ก ครูและผู้ปกครองจะต้องปลูกฝังวินัยให้เด็กแก่เด็ก ให้เด็กตระหนักและเห็นคุณค่าความสำคัญของการเป็นคนมีวินัย

การสร้างและการรักษาวินัย

การสร้างวินัย คือ การอบรมสั่งสอนหรือฝึกคนให้เชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ซึ่งมุ่งพัฒนาพฤติกรรมในด้านความประพฤติที่เหมาะสม รู้จักควบคุมตนเอง และเชื่อมั่นในตนเอง เป้าหมายสูงสุดในการสร้างวินัยคือ ให้เด็กเข้าใจพฤติกรรมของตนเองเริ่มทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง รับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองเลือกทำและเคารพตนเองและผู้อื่น

สินีนากู สุทธิจินดา (2543, หน้า 31) กล่าวว่า การปลูกฝังส่งเสริมและพัฒนาวินัยในตนเองแก่เด็กเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องทำให้ถูกต้องทำให้ถูกวิธี เพื่อสร้างเสริมจริยธรรมที่ดีของบุคคลที่จะเป็นพลเมืองดี ซึ่งจำเป็นมากสำหรับทุกสังคม การพัฒนาวินัยในตนเองจะต้องทำตั้งแต่วัยทารก ซึ่งเด็กควรได้รับความอบอุ่นในครอบครัวอันเป็นการสนองตอบความต้องการของเขา และทำให้เด็กเกิดความมั่นคงทางอารมณ์อันจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้อย่างมีเหตุผล สามารถใช้แรงจูงใจทางจริยธรรมมาเป็นแนวเสริมในการควบคุมตนเองหรือในการเกิดวินัยในตนเองอย่างมั่นคง ซึ่งการพัฒนาวินัยในตนเองนี้จะต้องใช้อาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย และทุกฝ่ายก็ควรจะเข้าใจหลักจิตวิทยา และวิธีการพัฒนาวินัยในตนเองให้ถูกต้อง เพื่อนำไปใช้ให้ถูกวิธี อันจะทำให้เกิดประโยชน์ให้ได้อย่างเต็มที่หลักสำคัญในการพัฒนาวินัยในตนเองนี้จะต้องใช้เวลาพอสมควรไม่ใช่สิ่งที่เห็นผลทันตาแต่จะต้องค่อย ๆ พัฒนาวินัยดังกล่าวตามลำดับจึงจะทำให้เกิดผล ดังนั้น ทุกฝ่ายจึงควรจะทำให้ความสนใจและลงมือปลูกฝังและพัฒนาวินัยในตนเองที่ถูกต้องแก่เด็ก

บุญชม ศรีสะอาด (2555, หน้า 6) การสร้างและพัฒนาให้เกิดวินัยในตนเองต้องอาศัยสถาบันต่าง ๆ ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน ๆ โรงเรียน ศาสนา สถาบันอาชีพต่าง ๆ สถาบันการเมือง เป็นต้น สถาบันครอบครัวประกอบด้วยบิดามารดา พี่น้อง ญาติ สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดและเป็นแหล่งแรกที่ทำหน้าที่ปลูกฝังและหล่อหลอมตลอดจนถ่ายทอดลักษณะอันทรงคุณธรรมและจริยธรรม และระเบียบวินัยแก่สมาชิกในครอบครัว ซึ่งต้องเริ่มตั้งแต่วัยทารก การพัฒนานิสัยในตนเองกระทำทางตรงด้วยการอบรมสั่งสอนและ โดยทางอ้อมซึ่งอาศัย การสังเกตลักษณะและการกระทำต่าง ๆ วิธีการสร้างและปลูกฝังวินัยในตนเองให้แก่เด็กดังนี้ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูโดยครอบครัวและผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้การศึกษาควรให้การอบรมเลี้ยงดูที่ดีที่สุด คือ การให้ความรักความเข้าใจเป็นเครื่องสนับสนุน อีกทั้งมีการใช้เหตุผล การลงโทษทางจิตมากกว่าทางร่างกาย รวมทั้งการควบคุมอย่างพอเหมาะ ไม่บังคับมากเกินไป นั่นคือควรใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

2. การฝึกอบรมเพิ่มเติม โดยการถ่ายทอดวินัยในตนเองให้แก่เด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม คือการให้ความรู้ คำแนะนำ การลงโทษ การให้รางวัลในพฤติกรรมต่าง ๆ อีกทั้งผู้ใหญ่จะต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับการเลียนแบบของเด็ก

มุขโซ (1969, pp. 513-514 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2555, หน้า 6) ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนานิสัยในตนเองว่า ถ้าต้องการให้การพัฒนาในตนเองให้ได้ผลตามต้องการ บิดามารดาควรใช้วิธีวางเป้าหมายระยะยาว โดยมุ่งให้เด็กยอมรับค่านิยมต่าง ๆ เข้าเป็นส่วนหนึ่งในจิตใจของเด็ก ด้วยการให้เหตุผล ให้ความรักแก่เด็ก เนื่องจากการพัฒนานิสัยในตนเองเป็นการฝึกให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ดี ถ้าบิดามารดาไม่ควบคุมเลยเด็กก็ไม่สามารถที่จะเรียนรู้ค่านิยมมาตรฐานของสังคมและพฤติกรรมในทางที่ดีได้ แต่ถ้าบิดามารดาควบคุมมากเกินไปก็จะมีผลทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่น ขาดความสามารถในการปกครองตนเองและไม่เชื่อถือตนเอง แต่ก็ยังมีโอกาสจะรับค่านิยมและคุณธรรมจากบิดามารดาดีกว่าเด็กที่บิดามารดาตามใจ บิดามารดาจึงควรใช้เหตุผล และควบคุมพฤติกรรมเด็กอย่างพอดี และเพื่อน ๆ ของเด็กเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดค่านิยมทางจริยธรรมด้านต่าง ๆ เช่นกัน โดยเฉพาะวัยรุ่นเวลาจะทำอะไรก็มักจะคล้อยตามเพื่อน ๆ การเรียนรู้พฤติกรรมทางจริยธรรมของเด็กมิใช่การรับจากเพื่อนแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ยังสามารถมาจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน การเข้าใจกันและกันในระหว่างเด็กวัยเดียวกันเองด้วย ซึ่งเพื่อน ๆ ดังกล่าวนี้นี้หมายถึงเพื่อนในโรงเรียนและเพื่อนนอกโรงเรียน โรงเรียนหรือสถาบันศึกษาเป็นสถาบันที่สำคัญมากในการพัฒนานิสัยในตนเองของบุคคลในทุกวัน ทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา ผู้มีบทบาทสำคัญคือครูและผู้บริหาร ที่ทำการอบรมสั่งสอนทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน การจัดประสบการณ์ต่าง ๆ การเป็นแบบอย่างที่ดี รวมถึงการบริหารจัดการให้มีสิ่งแวดล้อมที่ดีมีบุคคลจำนวนมากที่มีวินัย เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากโรงเรียน สถานศึกษา

ณรงค์ฤทธิ์ ปิจจะโร (2556, หน้า 27) ได้กล่าวว่าวินัยในตนเองเป็นวิธีการเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองโดยใช้จิตวิทยาในการจูงใจให้กับเด็กมากกว่าการบังคับ ซึ่งจะสนับสนุนให้เด็กได้คิด และตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ให้อิสระแก่เด็กในการคิดเป็นของตัวเอง ให้การยกย่องชมเชยในขณะที่เด็กปฏิบัติดี และต้องปลูกฝังเสริมสร้างและพัฒนาวินัยในตนเองเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมที่ดีงามให้กับตนเอง

จากแนวคิดการสร้างวินัย สรุปได้ว่า การที่เด็กจะมีวินัยนั้นจะต้องได้รับการปลูกฝังตั้งแต่แรกเกิดและจะต้องพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่องในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ดังนั้นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ครู อาจารย์ บิดามารดา ผู้ปกครอง จะต้องให้การอบรม สร้างความเข้าใจ และปลูกฝังเจตคติที่ดีในการสร้างวินัยในตนเอง โดยสอดแทรกอย่างต่อเนื่องในทุกกิจกรรม และต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีและเหมาะสมให้เด็กประพฤติปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

ปัญหาและสาเหตุของการกระทำผิดวินัยของนักเรียน

การกระทำผิดวินัย เป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งที่เกิดผลเสียแก่ผู้กระทำผิด และยังมีผลกระทบต่อผู้อื่นและสังคม ซึ่งการกระทำผิดวินัยของนักเรียนเป็นปัญหาสำคัญที่ครู อาจารย์ บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องศึกษาสาเหตุของการกระทำผิดวินัยของนักเรียน

เชาวน์ มณีวงศ์ (2525, หน้า 169-174) ได้สรุปสาเหตุของการประพฤติผิดวินัยของนักศึกษาไว้ ดังนี้

1. สาเหตุเกิดจากทางบ้าน

- 1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวไม่ราบรื่น
- 1.2 จำนวนสมาชิกในครอบครัวน้อยหรือมากเกินไป
- 1.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี
- 1.4 แบบของการปกครองเข้มงวดหรือหย่อนยานมากเกินไป
- 1.5 สภาพแวดล้อมของที่อยู่ไม่ดี
- 1.6 นักเรียนนักศึกษาขาดผู้ปกครองอย่างแท้จริง

2. สาเหตุเกิดจากสถานศึกษา

- 2.1 ครูอาจารย์ไม่ให้ความรักความอบอุ่นแก่นักศึกษา ใช้วิธีสอนที่มุ่งเนื้อหาสาระมากเกินไป และใช้วิธีการปกครองอย่างเคร่งครัดจนเกินไป
- 2.2 อาคารสถานที่สิ่งแวดลอมของสถานศึกษาไม่ดีเช่นขาดความน่าอยู่จะมีผลต่อจิตใจของนักศึกษาและ โน้มน้าวจิตใจให้ประพฤติไม่ดีไปด้วย

2.3 จำนวนนักศึกษามีปริมาณมากเกินไปทำให้อาจารย์ดูแลไม่ทั่วถึงผู้บริหารสถานศึกษาใช้ระบบบริหารระบบแบบเคร่งครัดหรือหย่อนยานเกินไปอันเป็นเหตุให้นักเรียนปรับตัวไม่ได้หรือมีพฤติกรรมอย่างไร้ที่ขาดความเหมาะสม

2.4 ระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาหรือของกระทรวงศึกษาธิการ ไม่เหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์ในปัจจุบันจึงก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างการปฏิบัติตามระเบียบกับการปฏิบัติตามสภาพสังคมในปัจจุบัน

3. สาเหตุเกิดจากความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและสถานศึกษา สาเหตุนี้อาจเกิดจากความเข้าใจผิดของผู้ปกครองว่าการอบรมสั่งสอนนักศึกษาเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาแต่เพียงฝ่ายเดียวผู้ปกครองบางคนยังเอาข้างบุตรหลานของตนในทางที่ผิดอีกด้วยแสดงให้เห็นว่าขาดความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา

4. สาเหตุอันเกิดจากสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม ในปัจจุบันสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลที่จะชักจูงให้นักศึกษายอมรับนับถือเอาลัทธิและค่านิยมที่ไม่เหมาะสมมายึดถือปฏิบัติ โดยเฉพาะค่านิยมบางประการของต่างชาติที่ขัดต่อวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีของไทยเรานอกจากนี้สถานเริงรมย์และความประพฤตินิยมของผู้ใหญ่ก็สามารถชักจูงให้นักเรียนนักศึกษาประพฤติไปในทางที่ผิดได้โดยง่ายเช่นกัน

การกระทำผิดวินัยของนักศึกษา จะเห็นได้ว่า มีสาเหตุหลายประการเป็นต้นว่า สภาพทางกายอารมณ์ สติปัญญาของนักศึกษาบกพร่อง ผิดธรรมชาติเป็นปัญหาเกดถึงการปรับตัว การทำให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น การทำให้ตนเองมีบทบาททางสังคม การพยายามเต็มเต็มที่กับความบกพร่องของชีวิต ล้วนสามารถทำให้นักศึกษาประพฤติผิดวินัยได้แทบทั้งสิ้น นอกจากนั้นสถานสถาบันครอบครัว สถาบันทางการศึกษา สถาบันทางเศรษฐกิจ สถาบันทางการเมืองและสถาบันทางศาสนา ก็มีส่วนทำให้เกิดปัญหาความประพฤติได้ ถ้าหากเราสั่งสอนอบรมจากสถาบันดังกล่าวเป็นไปไม่ดีไม่ทั่วถึง ทำให้นักศึกษาเกิดความเชื่อความคิดเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานและความคาดหวังของสังคมซึ่งก็เป็นสาเหตุสำคัญทำให้นักศึกษาผิดวินัยได้เช่นกัน

เสถียร เหลืองอร่าม (2524, หน้า 33-34 อ้างถึงใน ศิระวิ ศรีวิจารณ์, 2550, หน้า 29)

กล่าวว่สาเหตุที่สำคัญที่ทำให้นักเรียนประพฤติผิดวินัยมี 2 ประการคือ

1. เหตุเกิดจากภายในตัวของนักศึกษาเอง เช่น การผิดปกติทางสภาพจิต เกิดการผิดปกติของสมอง

2. สาเหตุเกิดจากภายนอกของนักศึกษา เช่น เกิดจากสภาพแวดล้อมที่ไม่มีครอบครัว นับว่าเป็นสถาบันแรกของสังคมที่มีส่วนร่วมในการหล่อหลอมเด็ก ครอบครัวจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กเป็นอันมากเด็กที่เกิดในครอบครัวที่มีความอบอุ่น และมีบุคคลในครอบครัว

ให้อบรมสั่งสอนเด็กเหล่านี้จะเป็นคนมีระเบียบวินัยดีกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่ขาดความอบอุ่นและไม่มีคนในครอบครัวเป็นผู้ช่วยให้เด็กเป็นคนมีวินัยนอกจากครอบครัวแล้ว เพื่อนก็นับว่ามีอิทธิพลต่อความประพฤติของเด็กมาก เด็กที่มีเพื่อนดีย่อมหากันทำในสิ่งที่ดี ซึ่งตรงกันข้ามกับเด็กที่มีเพื่อนที่มีความประพฤติไม่ดีก็ย่อมจะมีความประพฤติไม่ดีไปด้วยทั้งนี้เพราะอิทธิพลของเพื่อนนั้นมีมาก

กิติมา ปรีดีดิลก (2540 อ้างถึงใน ปรีดีนัส จันทราทานานนท์, 2556, หน้า 40) ได้สรุปสาระสำคัญของสาเหตุที่นักเรียนขาดวินัยไว้ดังนี้

สาเหตุแรก คือ ตัวนักเรียนเองแจ้งเกิดความผิดปกติของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม การเก็บตัวการทำผิดกฎระเบียบข้อบังคับ การทะเลาะวิวาท ปัญหาทางเพศ ลักขโมย ขาดความสามัคคี และความเคารพนับถือ การสอบตก การรู้สึกขาดความมั่นคงในโรงเรียน เป็นนักเลงอันธพาล ไม่เอาใจใส่ในกิจกรรมของโรงเรียน มั่วสุมในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม

สาเหตุที่สอง คือ กลุ่มเพื่อน เช่น เพื่อนชักชวนก่อการวิวาท หนีโรงเรียน เทียวเตร่ การคบเพื่อนเพศตรงข้าม การสร้างบรรยากาศตึงเครียดในโรงเรียน

สาเหตุที่สาม คือ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน เช่น การประพฤติปฏิบัติตนของครูสอนนักเรียน อารมณ์ของครู วิธีการสอน การควบคุมนักเรียน บรรยากาศทั้งนอกและใน โรงเรียน ระเบียบกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นหย่อนยานหรือตึงเครียดเกินไป

สาเหตุที่สี่ คือ สภาพแวดล้อมทางครอบครัว เช่น พ่อแม่หย่ากันหรือร่ำรวยเกินไป พ่อแม่แยกกันอยู่ขาดคนเอาใจใส่ลูก พ่อแม่ประพฤติตนไม่ดีหรือไม่เข้าใจธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงตามวัยหรือเพศของเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวมากหรือน้อยเกินไป ความเข้มงวดหรือหย่อนยานวินัยมากเกินไป บ้านตั้งอยู่ในสภาพที่ไม่เหมาะสม เช่น แหล่งสลัมแออัดสกปรก แหล่งอบายมุข

ส่วนสาเหตุสุดท้าย คือ สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมทั่วไป เช่น ภาพข่าวจากสื่อมวลชน การทุจริต ประพฤติผิดมีชอบ การฉ้อโกง การเอาเปรียบของศูนย์การค้า สถานเริงรมย์

สวัสดี ไชยโอกาส (2531, หน้า 13-18 อ้างถึงใน สาวิณี กะตะศิลา, 2557, หน้า 23-26) ได้ศึกษาพบว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนที่เกิดขึ้นแล้วมีผลกับตัวนักเรียนเอง พฤติกรรมที่แสดงออกมาไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยในสังคม ไม่ขัดต่อระเบียบวินัยของโรงเรียน ไม่ทำให้ครูคนใดคนหนึ่งไม่พอใจ แต่เป็นภัยต่อสุขภาพจิตของนักเรียนเอง และอาจแสดงออกอย่างรุนแรงได้ เช่น เด็กเซื่องซึม เหงื่อไหลอ้อย ไม่ชอบสูงส่งกับใคร เก็บตัว เป็นต้น ส่วนอีกลักษณะหนึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อบุคคลอื่นหรือสังคมของโรงเรียน ปัญหาชนิดนี้จะกลายเป็นปัญหาของโรงเรียน เช่น การหนีเรียน การทะเลาะวิวาท การฝ่าฝืนระเบียบของโรงเรียน การไม่ยอม

ทำการบ้าน เป็นต้น ยิ่งกว่านั้นจากพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ปรากฏโดยทั่วไป พบว่านักเรียนได้ประพฤติผิดระเบียบวินัยของโรงเรียนในเรื่องดังต่อไปนี้ การแต่งกายผิดระเบียบ หนีเรียน มาโรงเรียนสาย ไม่เอาใจใส่ในการเรียน มั่วสุมในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม ประพฤติตนเป็นนักเลง อันธพาล ดื่มสุราเมา สูบกัญชา ยาเสพติด ลักขโมย ประกอบอาชญากรรม ขาดความเคารพนับถือ ในตัวครู เป็นต้น สิ่งเหล่านี้หากพิจารณาให้ถ่องแท้จะเห็นว่าเกิดมาจากสาเหตุนี้ทั้งสิ้น ซึ่งมีที่มาของสาเหตุที่แตกต่างกันอาจสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาอันจะเกิดจากทางบ้าน

1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวหลวม ขาดความอบอุ่นมีลักษณะ เป็น “บ้านแตก” พ่อแม่ไม่เอาใจใส่ลูก ไม่ให้ความอบอุ่นในด้านความรัก เป็นต้นว่า

1.1.1 พ่อแม่ยากจน ลูก ๆ กลายเป็นเด็กข้างถนน

1.1.2 พ่อแม่ร่ำรวยมาก ไม่มีเวลาให้ลูก ๆ ให้แต่วัตถุไม่ให้ความรักความเอาใจใส่ ทำให้เด็กขาดความอบอุ่น เหม่อลอย

1.1.3 พ่อแม่รักมาก เอาใจใส่มากเกินไปจนทำอะไรไม่เป็น ไม่เป็นตัวของตัวเอง เด็กพวกนี้อาจหาทางออกโดยลักษณะการข่มขู่ ข่มตน

1.1.4 พ่อแม่แยกกันอยู่ ขาดคนเอาใจใส่ ขาดการดูแลอย่างใกล้ชิด ขาดความอบอุ่น ทางใจ ขาดที่พึ่ง เด็กจะคล้อยตามเพื่อน แสวงหาสิ่งที่พึงทางใจ ผลักดันสู่ความเสียหายไร้ประโยชน์

1.1.5 พ่อแม่ประพฤติตนไม่ดี เด็กอาจนำมาทำแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

1.1.6 พ่อแม่ไม่เข้าใจถึงธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงตามวัยที่กำลังเจริญเติบโต โดยเฉพาะในเด็กวัยรุ่น ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของร่างกาย อารมณ์และจิตใจเป็นอย่างมาก เด็กวัยรุ่นมีแรงผลักดันมาก ถ้าไม่เข้าใจและเปิดโอกาสให้เด็กได้ระบายออกบ้างก็จะถึงจุดระเบิด

1.2 จำนวนสมาชิกในครอบครัวมากหรือน้อยจนเกินไป เช่น มีจำนวนมากเด็กเกิดความว้าเหว ไม่มีเพื่อนเล่นก็ต้องพยายามออกไปหาเพื่อนนอกบ้าน ไม่สามารถควบคุม ความประพฤติได้ หรือจำนวนสมาชิกมากเกินไปได้รับการดูแลเอาใจใส่น้อย เลือกรักที่ซึ้ง เด็กจะหนีออกจากบ้าน ไปแสวงหาเพื่อนที่ถูกต้องตามความต้องการและรสนิยมของตนเอง

1.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยากจน สร้างจิตสำนึกที่ผิดให้แก่เด็ก ๆ พ่อแม่ยากจนต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ซึ่งเป็นงานทุกชนิดที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้จึงไม่มีเวลาให้ลูกน้อย พ่อแม่ทั้งสองประเภทนี้จะไม่สนใจคิดถึงศีลธรรม อันเป็นแบบฉบับที่ดีต่อการดำรงชีวิต เด็กจะได้อิทธิพลเหล่านี้

1.4 จากความเข้มงวดหรือหย่อนยานมากเกินไป ในการปกครองของพ่อแม่ คนหัวโบราณ ระเบียบจัด เด็กจะได้รับความกดดันภายใน บิดามารดา ผู้ปกครองปล่อยปละละเลย ไม่เอาใจใส่เท่าที่ควร เด็กจะขาดการแนะนำที่ดี

1.5 ลักษณะสภาพแวดล้อมที่ตั้งของบ้าน อยู่ในที่ที่อับ ไม่เหมาะสม เช่น แออัด สกปรก โกล่แหล่งอบายมุข ซึ่งชักจูงเด็กไปในทางที่ต่ำได้ง่าย

1.6 เด็กขาดผู้ปกครองดูแลอย่างแท้จริง ปัญหาเกิดกับเด็กที่มีความจำเป็นต้องจากบ้าน เดิมเพื่อการศึกษาเล่าเรียน หรือพ่อแม่รับราชการอยู่ต่างบ้านต่างเมือง ผู้ปกครองเหล่านี้ต้องฝากลูก ให้อยู่ในความดูแลของผู้อื่น ซึ่งคนเหล่านั้นก็ดูแลไม่ดีเท่าที่ควร ขาดความสัมพันธ์ที่ดี มีปัญหา การปรับตัว ปัญหาการใช้จ่าย ปัญหาทางเพศ

2. ปัญหาจากทางโรงเรียน

2.1 ปัญหาอันเกิดจากครูอาจารย์

2.1.1 ครูบางคนมิได้ให้ความรักความอบอุ่น ความเอ็นดูต่อเด็กนักเรียนของตน หรืออาจจะไม่ชอบหน้ากันเป็นการส่วนตัว ใช้อำนาจหน้าที่โดยปราศจากความสำนึกในความเป็น ครู ไม่เข้าใจและไม่พยายามที่จะเข้าใจเด็ก

2.1.2 การสอนของครูบางคน มุ่งแต่ในเรื่องเนื้อหาวิชาเป็นสำคัญ มุ่งที่จะสอนให้ ท้นหลักสูตรชนิดครูจบแต่นักเรียนไม่จบ โดยไม่มีความเข้าใจเลยว่าเด็กมีความเข้าใจและซาบซึ้ง หรือไม่ สร้างความเบื่อหน่ายและท้อแท้ใจ บางครั้งอาจถูกทำโทษ ทางออกคือหนีเรียนเพื่อหนีครู หนีสังคมโรงเรียนสู่สังคมชั่วยวนและมีแนวโน้มไปในทางต่ำได้ง่าย

2.1.3 ครูบางคน ใช้วิธีการควบคุม ปกครองนักเรียน โดยวิธีเฉียบขาด เคร่งครัด จนเกินไป เด็กไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้ หรือครูบางคนใช้วิธีตัดไม้ข่มนามให้เด็กกลัว โดย ปราศจากเหตุผลที่เหมาะสม ในทางตรงกันข้ามครูบางคนอาจปล่อยปละละเลยเด็กมากเกินไป ให้เด็กแสดงออกในบางสิ่งบางอย่างจนเกินบทบาทนักเรียน จนไม่สามารถควบคุมได้ อันเกิดจาก อาคารสถานที่และสิ่งแวดลอมจะส่งผลต่อชีวิตของนักเรียนในโอกาสต่อไปเมื่อจบจากโรงเรียนแล้ว

2.2 ปัญหาอันเกิดจากจำนวนนักเรียนมีปริมาณมากเกินไป

จากความจำเป็นที่จะต้องจัดหาที่เรียน ให้กับเด็กในวัยเรียนนับว่าเป็นวัตถุประสงค์หรือนโยบายหลักของกระทรวงศึกษาธิการ แต่เนื่องจากงบประมาณจำกัด การขยายของโรงเรียนและ จำนวนห้องเรียนไม่ทันต่อการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักเรียน ทำให้เกิดสภาพแออัดเกินไปใน โรงเรียน หนึ่ง ๆ บางครั้งต้องสอนถึงสองผลัด ทำให้ครูอาจารย์ดูแลไม่ทั่วถึงอาจารย์น้อยมีการสอนมาก หรืออาจสอนได้ไม่ตรงตามตารางทำให้เด็กมีเวลาว่างมากเกินไป โอกาสที่จะประพฤติผิดคือยอม เป็นไปได้

3. ปัญหาเกี่ยวกับระบบการบริหารโรงเรียน

3.1 ผู้บริหารโรงเรียน ใช้ระบบระเบียบราชการบริหารงานอย่างเคร่งครัดมากเกินไป สร้างทัศนคติที่ไม่ดีหรือผิด ๆ ให้เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนกับนักเรียนจนทำให้นักเรียนเกลียดโรงเรียน เกลียดครู หรือในทางตรงกันข้ามบางโรงเรียนปล่อยปละละเลย หย่อนยานในเรื่องกฎระเบียบ จนทำให้นักเรียนไม่อยู่ในระเบียบวินัย ไม่นำพาต่อกฎเกณฑ์มีนิสัยเอาแต่ใจ เอาแต่ความสะดวกสบาย

3.2 ระเบียบกฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่โรงเรียนบัญญัติขึ้นใช้หรือของกระทรวงศึกษาธิการ ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ไม่คำนึงถึงความแตกต่างและสภาพการณ์ของระดับสถานศึกษา ใช้เป็นคำสั่งรวมให้มีผลบังคับสำหรับโรงเรียนทุกประเภท ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการแทนที่จะเป็นการลดปัญหา กลับเป็นการเพิ่มปัญหาให้กับนักเรียน โดยเฉพาะการปกครองของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

4. ปัญหาจากความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน

โดยความเข้าใจทั่ว ๆ ไป ผู้ปกครองมักจะโยนภาระการอบรมสั่งสอนนักเรียนให้เป็นภาระของโรงเรียนแต่เพียงผู้เดียว ความผิดพลาดอันเกิดจากตัวนักเรียนมักจะเป็นภาระความรับผิดชอบของโรงเรียนเสียทั้งสิ้น โดยที่นักเรียนใช้เวลาอยู่โรงเรียนวันละ 8 ชั่วโมง เวลาที่เหลือ 2 ใน 3 ของนักเรียนอยู่ที่บ้านอยู่ที่บ้านอยู่กับผู้ปกครอง หากโรงเรียนและผู้ปกครองมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของกันและกัน มีความร่วมมือสานสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีแนวปฏิบัติและมาตรการควบคุมอบรมสั่งสอนอย่างเดียวกัน ปัญหาในเรื่องนี้จะเบาบางลงและเกิดขึ้นได้ยาก

5. ปัญหาอันเกิดจากสภาพแวดล้อมและสิ่งแวดล้อม

โลกมีวิวัฒนาการและความเจริญไปอย่างรวดเร็วมาก การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ทั้งภายในและภายนอกประเทศเป็นไปอย่างทั่วถึง และกว้างขวางมากวัฒนธรรมและความเจริญจากประเทศหนึ่งเข้าสู่อีกประเทศหนึ่งได้อย่างรวดเร็วและอาจไม่เหมาะสมซึ่งกันและกัน นักเรียนมีแนวโน้มที่จะเอาอย่างในสิ่งใหม่ ๆ แปลก ๆ เหล่านี้มากกว่าที่จะดำเนินชีวิตไปตามขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของชาติไทย

กอร์ดัน (Gorton, 1983, pp. 328-329) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการทำผิดวินัยของนักเรียนไว้ดังนี้

1. ปัญหาที่มีสาเหตุมาจากโรงเรียนได้แก่

- 1.1 การสอนไม่ดี
- 1.2 จัดหลักสูตรไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน
- 1.3 ตารางสอนไม่ยืดหยุ่น

1.4 โปรแกรมการเรียนการสอนและโปรแกรมอื่นๆ ไม่ปรับให้เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ความสามารถของนักเรียน

2. ปัญหาที่มีสาเหตุมาจากตัวนักเรียนเองได้แก่

2.1 นักเรียนไม่เข้าใจกฎระเบียบ

2.2 นักเรียนไม่เข้าใจเหตุผลของการมีระเบียบการ

2.3 งานการศึกษาของนักเรียนไม่ดี

2.4 การไม่รู้จักเลือกคบเพื่อน

2.5 นักเรียนมีเรื่องกระทบกระทั่งกันทางจิตใจ

2.6 นักเรียนมีความรู้สึกขัดแย้งกับครู

3. ปัญหาเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อมทั้งที่บ้านและชุมชนได้แก่

3.1 สภาพการใช้อำนาจของบุคคลและความสัมพันธ์ภายในบ้านไม่ดี

3.2 บ้านอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการก่ออาชญากรรมบ่อยๆ

3.3 นักเรียนมีภาระต้องรับผิดชอบมากหรือต้องทำงานดึกเกินไป

4. ปัญหาที่เกิดจากโรงเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน ได้แก่

4.1 วิชาที่จัดให้เรียนยากหรือง่ายเกินไป

4.2 วิชาที่ทางโรงเรียนจัดให้เรียนไม่ตรงกับความต้องการ หรือขาดความสนใจ

ของนักเรียน

4.3 การมอบหมายงานให้นักเรียนทำในชั้นเรียนอาจจะหนักเกินไป หรือเบาเกินไป

ครูอธิบายไม่ชัดเจน

4.4 เนื้อหาและกิจกรรมที่จัดไม่เหมาะสม

4.5 การจัดที่นั่งเรียนไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

4.6 ไม่มีการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่เป็นเด็กเรียนอ่อน

4.7 ทักษะคติของครูสอนนักเรียนอาจจะเป็นไปในทางที่ไม่ดีขาดความอบอุ่นและที่พึง

4.8 การประเมินผลขาดความยุติธรรม

ดังนั้นสรุปได้ว่าปัญหาที่เป็นสาเหตุแห่งการกระทำผิดวินัยของนักเรียนมาจากปัญหาสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 ปัญหาจากตัวนักเรียน คือ ร่างกายผิดปกติอันเกิดมาจากความพิการสุขภาพอ่อนแอขาดความอบอุ่น ตลอดจนสติปัญญาไม่ดีเท่าเด็กที่อายุรุ่นเดียวกัน

ประการที่ 2 ปัญหาด้านกลุ่มเพื่อน คือ การที่เพื่อนฝูงชักชวน ก่อการทะเลาะวิวาทหนีโรงเรียน หรือสร้างบรรยากาศตึงเครียดขึ้นในโรงเรียน

ประการที่ 3 ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน คือ ปัญหาที่เกิดจากครู ซึ่งส่งผลกระทบต่อบรรยากาศในโรงเรียน

ประการที่ 4 ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว คือ บ้านและสิ่งแวดล้อมที่เด็กอาศัยอยู่

ประการที่ 5 ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม หมายถึง ข่าวดังจากสื่อมวลชนการทุจริต ประพฤติมิชอบ การฉ้อโกง การเอาเปรียบ แฟชั่น ค่านิยม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวินัยนักเรียน

ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเอง

เมอเรอร์ (Mowrer, 1989 อ้างถึงใน ทิพาพรรณ แสงพันธ์, 2542) ได้อธิบายว่าทารกหรือเด็กจะต้องเรียนรู้จากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยที่การเรียนรู้จะเกิดในสภาพอันเหมาะสมเท่านั้น การเรียนรู้ของทารกหรือเด็กนี้ จะเกิดขึ้นหลายระดับและมีขั้นตอน คือ บุคคลสำคัญต่อการเรียนรู้ของทารกหรือเด็กคือบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดู ซึ่งเป็นผู้ที่บ่งชี้ความต้องการของทารก เช่น หิวก็ได้ดื่มนม ร้อนก็ได้อาบน้ำ ขุกกัดก็มีผู้ปัดให้ เมื่อทารกได้รับการบ่งชี้ความต้องการก็จะรู้สึกสบาย พอใจ และมีความสุข ความรู้สึกของทารกนี้จะรุนแรงมากและติดตรึงอยู่ในสำนึกของทารกไปจนเติบโตขึ้น การที่ทารกได้รับการบ่งชี้ความต้องการจะรู้สึกสบาย พอใจและมีความสุขนั้นสิ่งที่เกิดควบคู่กับเหตุการณ์นี้อยู่เสมอทุกครั้งก็คือ การปรากฏตัวของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูในขณะที่ปรนนิบัติเด็ก การบ่งชี้ความต้องการของเด็กกับบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดู จึงทำให้เมื่อบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูมีการอบรมสั่งสอนเด็กเริ่มมีการกระทำหรือผู้ขายอย่างไร ก็จะเกิดการทำตามนี้เรียนแบบคำพูดหรือการกระทำที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูสั่งสอน หรือตามที่เห็นบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูกระทำ ซึ่งการกระทำของเด็กเช่นนี้จะทำให้เกิดความสุขความพอใจได้เอง เป็นลักษณะการให้รางวัลและชมเชยตนเองโดยบุคคลไม่ได้หวังผลจากภายนอก การเรียนแบบผู้เลี้ยงดูตนเองของเด็กจะทำทั้งที่ดีและไม่ดีเท่าเท่ากันตราบเท่าที่ลักษณะนั้นเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักและพอใจ เช่น ถ้าเด็กเห็นผู้เลี้ยงดูสูบบุหรี่เสมอเมื่อเด็กสูบบุหรี่บ้างก็มีความสุขความพอใจ เพราะเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักตนพอใจมาก่อน ความสามารถในการให้รางวัลคนนี้เมอเรอร์เชื่อว่าเป็นลักษณะที่แสดงถึงการบรรลุนิติภาวะทางจิตของบุคคลนั้น โดยจะปรากฏขึ้นในเด็กปกติที่อายุประมาณ 8-10 ขวบ และจะพัฒนาต่อไปจนสมบูรณ์เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่เท่านั้นผู้ที่บรรลุนิติภาวะทางจิตอย่างสมบูรณ์ จึงเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะควบคุมตน ให้ความรักความผูกพันต่อเด็ก ก็นำไปสู่การปฏิบัติตามคำอุคมสั่งสอนหรือการเลียนแบบผู้ที่ตนรักและพอใจอย่างมีเหตุผลในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ในการโต้ตอบเมื่อเกิดความคับข้องใจเมื่อเกิดความกลัวในการมีความรักและการมีอารมณ์ต่าง ๆ ส่วนผู้ที่ขาดวินัยในตนเองหรือขาดการควบคุมตนเองก็เพราะไม่ได้ผ่านการเรียนรู้ตั้งแต่วัยทารก จึงกลายเป็น

บุคคลที่ขาดความยับยั้งชั่งใจในการกระทำและกลายเป็นผู้ทำผิดกฎเกณฑ์และกฎหมาย
ของบ้านเมืองอยู่เสมอ ในรายที่รุนแรงอาจกลายเป็นอาชญากรเรื้อรังหมดโอกาสที่จะแก้ไข

ดังนั้นจากทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของเมอเรอร์นั้น การจะเกิดวินัยในตนเองจนเป็น
ผู้บรรลุนิติภาวะทางจิตนั้นจะต้องเริ่มต้นจากพื้นฐานความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างทารกกับบิดามารดา
ที่ต้องเลี้ยงดูเด็กในวัยนี้ให้รับรู้ถึงความสุข ความอบอุ่นที่ได้รับจากสิ่งสอนของตน หรือการเลียนแบบ
ที่ดีจากผู้เลี้ยงดู จึงสามารถพัฒนาเป็นลักษณะเด่นชัดในจิตสำนึกของบุคคลนั้น และกลายเป็น
เป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องและมีเหตุผลของบุคคลนั้น ๆ

ทฤษฎีพัฒนาจริยธรรมตามแนวคิดวิเคราะห์ (Psychoanalytic theory)

ฟรอยด์ (Freud, 1964, pp. 144-207) ได้กล่าวว่าพัฒนาการในวัยเด็กถือว่าเป็นรากฐาน
ของพัฒนาการของบุคลิกภาพในวัยผู้ใหญ่ที่แตกต่างกัน เนื่องจากประสบการณ์ของแต่ละคน
ในช่วงที่อยู่วัยเด็ก และขึ้นอยู่กับว่าแก้ปัญหาของความขัดแย้งในวัยเด็กอย่างไร ซึ่งฟรอยด์ได้แบ่ง
จิตของมนุษย์ออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. จิตสำนึก (Conscious) เป็นระดับที่ผู้แสดงพฤติกรรมทราบและรู้ตัว
2. จิตก่อนสำนึก (Pre-conscious) เป็นสิ่งที่ดึงขึ้นมาอยู่ในระดับจิตสำนึกได้ง่าย

ถ้าหากมีความจำเป็นหรือต้องการ

3. จิตไร้สำนึก (Unconscious) เป็นระดับที่อยู่ในส่วนลึกภายในจิตใจ จึงดึงขึ้นมา
ถึงระดับจิตสำนึกได้ยาก แต่สิ่งที่อยู่ในระดับไร้สำนึกก็มีผลต่อพฤติกรรม

พฤติกรรมของมนุษย์นั้นเกิดขึ้นเพื่อสนองตอบความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ความต้องการทางเพศเป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญของการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ฟรอยด์อธิบายว่า
โครงสร้างทางจิตประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ คือ Id หมายถึง ตัณหาความต้องการของมนุษย์เป็น
สิ่งที่ยังไม่ได้ขัดเกลา ซึ่งทำให้มนุษย์ทำทุกอย่างเพื่อความพึงพอใจของตน โดยไม่นึกถึงสิ่งใด
เช่น ความต้องการอาหาร ความต้องการทางเพศ ความต้องการหลีกเลี่ยงอันตราย เป็นต้น Ego
หมายถึง ส่วนที่ควบคุมพฤติกรรมที่เกิดจากความต้องการของ Id โดยอาศัยกฎเกณฑ์ทางสังคมและ
หลักแห่งความจริงมาช่วยในการตัดสินใจ ไม่ใช่แสดงออกตามความพอใจของตนเพียงอย่างเดียวแต่
ต้องคิดแสดงออกอย่างมีเหตุผลด้วย และ Sperego หมายถึง มโนธรรมหรือจิตส่วนที่ได้รับ
การพัฒนาจากประสบการณ์ การอบรมสั่งสอนหรือกระบวนการทางสังคมประภคิต โดยอาศัย
หลักศีลธรรมจรรยาขนบธรรมเนียมประเพณีและค่านิยมต่าง ๆ ในสังคม (จันทร์ชติ มาพุทธ, 2559,
หน้า 91) โดยหลักการนี้จะเป็นเสียงแทนบิดามารดา คอยบอกว่าอะไรควรทำ หรือไม่ควรทำ
ส่วนมากได้มาจากกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่พ่อแม่สอนและมักจะเป็นมาตรฐานจริยธรรม และค่านิยม
ต่าง ๆ ของพ่อแม่ ฟรอยด์ยังได้กล่าวอีกว่าเป็นผลมาจากการปรับตัวของ Oedipus และ Electra

complex ซึ่งนอกจากนี้เด็กชายจะเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ชายจากบิดาและเด็กหญิงจะเลียนแบบพฤติกรรมของผู้หญิงจากมารดาแล้ว ยังยึดหลักจริยธรรม ค่านิยมของบิดามารดาเป็นมาตรฐานของพฤติกรรมด้วยองค์ประกอบที่มีส่วนพัฒนาการทางบุคลิกภาพมีหลายอย่าง ซึ่ง فروยด์ ได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

1. วุฒิภาวะ หมายถึงพัฒนาการตามวัย
2. ความคับข้องใจที่เกิดจากความสมหวังและไม่สมหวังจากปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก
3. ความคับข้องใจเนื่องจากความขัดแย้งภายใน
4. ความไม่พร้อมของตนเอง ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านเชาวน์ปัญญา และการขาดประสบการณ์

5. ความวิตกกังวล เนื่องมาจากความกลัวหรือความไม่กล้าของตน

فروยด์ เชื่อว่า ความคับข้องใจ เป็นพื้นฐานสำหรับพัฒนาการทางบุคลิกภาพ แต่ต้องมีจำนวนพอเหมาะที่จะช่วยพัฒนา Ego แต่ถ้ามีความคับข้องใจมากเกินไป ก็จะเกิดมีปัญหา และทำให้เกิดกลไกในการป้องกันตัว (Defense mechanism) ซึ่งเป็นวิธีการปรับตัวในระดับจิตไร้สำนึก กลไกในการป้องกันตัวมักจะเป็นสิ่งที่คนทั่วไปนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของบุคคลปกติทุกวัย ตั้งแต่อนุบาลจนถึงวัยรุ่น โดย فروยด์ ได้แบ่งประเภทกลไกในการป้องกันตัวดังต่อไปนี้

1. การเก็บกด (Repression) หมายถึง การเก็บกดความรู้สึกไม่สบายใจ หรือความรู้สึกผิดหวัง ความคับข้องใจไว้ในจิตใต้สำนึก จนกระทั่ง ลืมกลไกป้องกันตัวประเภทนี้มีอันตราย เพราะถ้าเก็บกดความรู้สึกไว้มากจะมีความวิตกกังวลใจมาก และอาจทำให้เป็นโรคประสาทได้
2. การป้ายความผิดให้แก่ผู้อื่น (Projection) หมายถึง การลดความวิตกกังวล โดยการป้ายความผิดให้แก่ผู้อื่น ตัวอย่าง ถ้าตนเองรู้สึกเกลียด หรือไม่ชอบใครที่ตนควรจะชอบก็อาจจะบอกว่าคนนั้นไม่ชอบตน เด็กบางคนทีโง่งในเวลาสอบ ก็อาจจะป้ายความผิด หรือใส่โทษว่าเพื่อ โง่ง
3. การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) หมายถึง การปรับตัว โดยการหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง โดยให้คำอธิบายที่เป็นที่ยอมรับสำหรับคนอื่น ตัวอย่างเช่น พ่อแม่ที่ตีลูก มักจะบอกว่า การตีทำเพื่อเด็ก เพราะเด็กต้องได้รับการทำโทษเป็นบางครั้งจะได้เป็นคนดี พ่อแม่จะไม่ยอมรับว่าตี เพราะโกรธลูก นักเรียนที่สอบตกก็อาจจะอ้างว่าไม่สบาย แทนที่จะบอกว่าไม่ได้ดูหนังสือ บางครั้งจะใช้เหตุผลแบบ “อ๋องแป้ว” เช่น นักเรียนอยากเรียนแพทยศาสตร์ แต่สอบเข้าไม่ได้ ได้วิศวกรรมศาสตร์ อาจจะบอกว่าเข้าแพทย์ไม่ได้ก็ดีแล้ว เพราะอาชีพแพทย์เป็นอาชีพที่เหน็ดเหนื่อย ไม่มีเวลาของตนเอง เป็นวิศวกรดีกว่า เพราะเป็นอาชีพอิสระ “การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง” แตกต่างกับการ โทษ เพราะผู้แสดงพฤติกรรมไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองทำผิด

4. การถดถอย (Regression) หมายถึง การหนีกลับไปอยู่ในสภาพอดีตที่เคยทำให้ตนมีความสุข ตัวอย่างเช่น เด็ก 2-3 ขวบ ที่ช่วยตนเองได้ มีน้องใหม่ เห็นแม่ให้ความเอาใจใส่กับน้อง มีความรู้สึกว่ามีแม่ไม่รัก และไม่สนใจตนเท่าที่เคยได้รับ จะมีพฤติกรรมถดถอยไปอยู่ในวัยทารกที่ช่วยตนเองไม่ได้ ต้องให้แม่ทำทุกอย่าง

5. การแสดงปฏิกิริยาตรงข้ามกับความปรารถนาที่แท้จริง (Reaction formation) หมายถึง กลไกป้องกันตน โดยการทุ่มเทในการแสดงพฤติกรรมตรงข้ามกับความรู้สึกของตนเอง ที่ตนเองคิดว่าเป็นสิ่งที่สังคม อาจจะไม่ยอมรับ ตัวอย่างแม่ที่ไม่รักลูกคนใดคนหนึ่ง อาจจะมีพฤติกรรมตรงข้าม โดยการแสดงความรักมากอย่างผิดปกติ หรือเด็กที่มีอคติต่อนักเรียนต่างชาติที่อยู่โรงเรียนเดียวกัน การจะแสดงพฤติกรรมเป็นเพื่อนที่ดีต่อนักเรียนผู้นั้น โดยทำตนเป็นเพื่อนสนิท เป็นต้น

6. การสร้างวิมานในอากาศ หรือการฝันกลางวัน (Fantasy หรือ Day dreaming) กลไกป้องกันตัวประเภทนี้ เป็นการสร้างจินตนาการ หรือมโนภาพ เกี่ยวกับสิ่งที่ตนมีความต้องการ แต่เป็นไปได้ จะนั้นจึงคิดฝัน หรือสร้างวิมานในอากาศขึ้น เพื่อสนองความต้องการชั่วขณะหนึ่ง เป็นต้นว่า นักเรียนที่เรียนไม่ดี อาจจะฝันว่าตนเรียนเก่ง มีมโนภาพว่าตนได้รับรางวัล มีคนปรบมือให้เกียรติ เป็นต้น

7. การแยกตัว (Isolation) หมายถึง การแยกตนให้พ้นจากสถานการณ์ที่น่าความคับข้องใจมาให้ โดยการแยกตนออกไปอยู่ตามลำพัง ตัวอย่างเช่น เด็กที่คิดว่าพ่อแม่ไม่รัก อาจจะไม่แยกตนปิดประตูอยู่คนเดียว

8. การหาสิ่งมาแทนที่ (Displacement) เป็นการระบายอารมณ์โกรธ หรือคับข้องใจต่อคนหรือสิ่งของ ที่ไม่ได้เป็นต้นเหตุของความคับข้องใจ เป็นต้นว่า บุคคลที่ถูกนายข่มขู่ หรือทำให้คับข้องใจ เมื่อกลับมาบ้านอาจจะใช้ภรรยา หรือลูก ๆ เป็นแพะรับบาป เช่น อาจจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวต่อภรรยา และลูก ๆ นักเรียนที่โกรธครู แต่ทำอะไรครูไม่ได้ ก็อาจจะเลือกสิ่งของ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เป็นสิ่งแทนที่ เช่น เตะ โต๊ะ เก้าอี้

9. การเลียนแบบ (Identification) หมายถึง การปรับตัวโดยการเลียนแบบบุคคลที่ตนนิยมยกย่อง ตัวอย่างเช่น เด็กชายจะพยายามทำตัวให้เหมือนพ่อ เด็กหญิงจะทำตัวให้เหมือนแม่ ในพัฒนาการขั้นฟอลลิคของ فروยด์ การเลียนแบบนอกจากจะเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมือนบุคคลที่ตนเลียนแบบ แม้ยังจะยึดถือค่านิยม และมีความรู้สึกร่วมกับผู้ที่เรเลียนแบบในความสำเร็จ หรือล้มเหลวของบุคคลนั้น การเลียนแบบไม่จำเป็นจะต้องเลียนแบบจากบุคคลจริง ๆ แต่อาจจะเลียนแบบจากตัวเอกในละคร โทรทัศน์ ภาพยนตร์ โดยมีความรู้สึกร่วมกับผู้แสดง เมื่อประสบความสำเร็จ ความทุกข์ ความเศร้าโศกเสียใจ หรือเมื่อมีความสุขก็จะพลอยเป็นสุขไปด้วย

กลไกในการป้องกันตัว เป็นวิธีการที่บุคคลใช้ในการปรับตัว เมื่อประสบปัญหาความคับข้องใจ การใช้กลไกป้องกันจะช่วยยืดเวลาในการแก้ปัญหา เพราะจะช่วยให้ผ่อนคลายความเครียด ความไม่สบายใจ ทำให้คิดหาเหตุผลหรือแก้ไขปัญหาได้

สรุปทฤษฎีพัฒนาจริยธรรมตามแนวคิดวิเคราะห์ของฟรอยด์ เป็นการให้ความสำคัญกับจิตของมนุษย์ ที่จะเป็นตัวควบคุม ความคิด การแสดงออกทางพฤติกรรมต่าง ๆ การปรับตัวให้เกิดความสมดุลของคนตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยรุ่น

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม (Stages of moral development)

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1976 อ้างถึงใน สมพร สุทัศน์ีย์, 2544, หน้า 44-47) ได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมเป็น 3 ระดับ โดยแต่ละระดับจะแบ่งย่อยเป็น 2 ชั้น รวม 6 ชั้น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนมีจริยธรรมหรือระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม (Pre-conventional morality level)

ในระดับที่ 1 นี้เด็กจะรับรู้กฎเกณฑ์ของพฤติกรรมที่ ดี และ ไม่ดี จากผู้มีอำนาจเหนือตนเอง เช่น พ่อแม่ ครูหรือเด็กที่โตกว่า และมักคำนึงถึงผลที่ตามมาว่าเป็นรางวัลหรือการถูกลงโทษ ในการตีความพฤติกรรมของตนเอง อย่างเช่นพฤติกรรมดี คือพฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รับรางวัล ส่วนพฤติกรรมที่ไม่ดี คือพฤติกรรมที่แสดงแล้วถูกลงโทษ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะพบในเด็กที่อายุ 2-10 ปี โดยพัฒนาการทางจริยธรรมในระดับที่ 1 นี้จะแบ่งเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 การเชื่อฟัง และการถูกลงโทษ (Obedience and punishment orientation)

ในชั้นนี้เด็กใช้ผลที่ตามมาของการแสดงพฤติกรรมเป็นเครื่องบ่งชี้ว่า พฤติกรรมของตนเอง ถูก หรือ ผิด ถ้าเด็กถูกทำโทษจะเรียนรู้ว่าสิ่งที่ตนเองทำนั้นผิด ถ้าเด็กได้รับรางวัลหรือคำชม เขาเรียนรู้ว่าสิ่งที่ตนทำนั้นถูก และจะทำซ้ำอีกเพื่อให้ได้รับรางวัล ดังนั้นเด็กจะยอมทำตามคำสั่งของผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าตนเอง โดยไม่มีเงื่อนไข เพื่อไม่ให้ตนเองถูกลงโทษ ถือว่าเป็นการแสดงพฤติกรรมเพื่อหลบหลีกการถูกลงโทษ

ชั้นที่ 2 กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตน (The instrumental relativist orientation) ในชั้นนี้ใช้หลักการแสวงหารางวัล และการแลกเปลี่ยน บุคคลเลือกทำตามความพอใจของตนเอง โดยให้ความสำคัญต่อการได้รับรางวัลตอบแทน รางวัลอาจจะเป็นวัตถุหรือเป็นการตอบแทนทางกาย วาจา และใจ โดยในชั้นนี้ยังไม่คำนึงถึงความถูกต้องของสังคม แต่ทว่าเด็กจะสนใจทำตามข้อบังคับ เพื่อประโยชน์ หรือความพอใจของตนเอง หรือเพราะอยากได้ของตอบแทน ทั้งนี้บุคคลที่อยู่ในชั้นนี้ยังไม่มีความคิดเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่น หรือความยุติธรรม ดังนั้นพฤติกรรมของเด็กในชั้นนี้จึงทำเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง แต่มักเป็นไปในลักษณะ

ของการแลกเปลี่ยนกับคนอื่น

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์ทางสังคม (Conventional morality level)

ระดับจริยธรรมในระดับที่ 2 นี้ บุคคลจะแสดงพฤติกรรมตามเกณฑ์ของสังคมที่ตนอยู่ ทำตามความคาดหวังของพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง บุคคลจะไม่คำนึงถึงผลตามมาที่จะเกิดแก่ตนเอง แต่คำนึงถึงจิตใจของผู้อื่น ยึดถือความซื่อสัตย์ และความจงรักภักดีเป็นสิ่งสำคัญ จริยธรรมในระดับนี้ มักพบในช่วงวัยรุ่นอายุประมาณ 10 -16 ปี โดยพัฒนาการทางจริยธรรมนี้จะแบ่งเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 3 ความคาดหวังและการยอมรับในสังคมสำหรับเด็กดี (The interpersonal concordance or “good boy-nice girl” orientation) ในขั้นนี้บุคคลจะใช้หลักทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ โดยจะแสดงพฤติกรรมเพื่อต้องการให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ทำให้ผู้อื่นพอใจ และยกย่องชมเชย บุคคลจะไม่ค่อยมีความเป็นตัวของตัวเอง มักคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนพบในวัยรุ่นอายุ 10-15 ปี พัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นนี้เป็นพฤติกรรมของ “คนดี” ตามมาตรฐานหรือความคาดหวังของพ่อแม่ หรือเพื่อนวัยเดียวกัน ดังนั้นพฤติกรรมดีในขั้นนี้จึงหมายถึง พฤติกรรมที่จะทำให้ผู้อื่นชอบและยอมรับ รวมทั้งการไม่ประพฤติดีเพราะกลัวจะทำให้พ่อแม่เสียใจ

ชั้นที่ 4 กฎและระเบียบ (Law and order orientation) ในขั้นนี้บุคคลจะใช้หลักทำตามหน้าที่ของสังคม พัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นนี้พบในวัยรุ่นช่วงอายุประมาณ 13-16 ปี บุคคลจะเรียนรู้ถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม คำนึงถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองในสังคม และปฏิบัติตามหน้าที่ของสังคมอย่างเคร่งครัดเพื่อธำรงไว้ซึ่งกฎเกณฑ์ของสังคม เหตุผลในเชิงจริยธรรมในขั้นนี้ ถือว่าสังคมจะอยู่ด้วยความมีระเบียบจะต้องมีกฎหมายและข้อบังคับ คนดีหรือคนที่มีพฤติกรรมถูกต้องคือ คนที่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับหรือกฎหมาย

ระดับที่ 3 ระดับจริยธรรมตามหลักการด้วยวิจารณญาณ หรือระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม (Post-conventional morality level)

พัฒนาการทางจริยธรรมในระดับนี้เป็นหลักจริยธรรมของผู้ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป หากบุคคลพัฒนาจริยธรรมมาถึงขั้นนี้ก็จะมีการใช้วิจารณญาณตีความหมายของสถานการณ์ต่าง ๆ ตามหลักการ และมาตรฐานทางจริยธรรมก่อนที่จะแสดงพฤติกรรม ซึ่งการตัดสินใจว่า “ถูก” “ผิด” หรือ “ควร” “ไม่ควร” มาจากวิจารณญาณของตนเอง อยู่บนหลักของความยุติธรรม และเป็นที่ยอมรับของสังคม ปราศจากอิทธิพลของผู้ที่มีอำนาจ หรือกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก ซึ่งพัฒนาการทางจริยธรรมในระดับนี้ก็จะแบ่งเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 5 สัญญาสังคม หรือหลักการทำตามคำมั่นสัญญา (The social-contract legalistic orientation) บุคคลมีเหตุผลในการเลือกกระทำ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เคารพการตัดสินใจของตนเอง และสามารถควบคุมตนเองได้

โดยมีพฤติกรรมที่ถูกต้องตามค่านิยมของตนและมาตรฐานของสังคม

ขั้นที่ 6 หลักการคุณธรรมสากล (The universal-ethical principle orientation) ขั้นนี้ถือว่าเป็นหลักการมาตรฐานจริยธรรมสากล เป็นหลักการเพื่อนุชธรรม ในขั้นนี้สิ่งที่ “ถูก” และ “ผิด” เป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับมโนธรรมที่แต่ละคนยึดถือ บุคคลจะแสดงพฤติกรรมตามหลักการคุณธรรมสากล โดยคำนึงถึงความถูกต้อง ยอมรับในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน มีคุณธรรมประจำใจ ละอาย เกรงกลัวต่อบาป มีความยึดหยุ่นและยึดหลักจริยธรรมของตนอย่างมีสติ

สรุปได้ว่าพัฒนาการทางจริยธรรมจะมีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางด้านความคิด เป็นเหตุเป็นผล (ตรรกะ) บุคคลจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นไปตามลำดับ ไม่มีการข้ามขั้น เช่น บุคคลที่มีพัฒนาการทางจริยธรรมในขั้น 3 การแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม จะไม่สามารถพัฒนาแบบก้าวกระโดดไปยังขั้น 5 ซึ่งเป็นเรื่องการตระหนักถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก แต่อาจพัฒนาก้าวหน้าขึ้นไปเรื่อย ๆ ผ่านขั้นที่ 4 และไปถึงขั้นที่ 5 เป็นลำดับ การที่เราศึกษาแนวคิดเหตุผลเชิงจริยธรรมนี้จะทำให้เราตระหนักถึงข้อจำกัดทางด้านความคิดในแต่ละขั้นพัฒนาการปัจจุบันของบุคคล ซึ่งเหล่านี้เป็นแรงผลักดันที่ส่งผลต่อพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลนั้น และยังเกี่ยวข้องกับการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลด้วยเช่นกัน

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social cognitive theory)

อัลเบิร์ต แบนดูรา (Bandura, 1977 อ้างถึงใน ทิศนา แจมมณี, 2542, หน้า 8-9)

นักจิตวิทยาชาวแคนาดามองกระบวนการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม กระบวนการนี้ เริ่มต้นจากภายใน โดยยังไม่จำเป็นต้องมีการแสดงออก (Acquisition) แบนดูราเชื่อว่าการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเกิดจากการสังเกตจากตัวแบบ ซึ่งสามารถที่จะถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกได้พร้อมๆกันและตัวแบบนี้ทำหน้าที่ 3 ลักษณะด้วยกัน คือ อาจทำหน้าที่ส่งเสริมหรือยับยั้งการเกิดของพฤติกรรมหรือช่วยให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่โดยตัวแบบนี้ อาจเป็นบุคคลจริง ๆ (Live model) หรือตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic model) ได้แก่ ตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ การ์ตูน หรือหนังสือนิยาย เป็นต้น การเรียนรู้จากตัวแบบนี้ประกอบด้วยกระบวนการ 4 กระบวนการ คือ กระบวนการตั้งใจ (Attentional processes) กระบวนการเก็บความจำ (Retention process) กระบวนการทำ (Production process) และกระบวนการจูงใจ (Motivational process) ซึ่งการเรียนรู้ในแต่ละกระบวนการจะเป็นไปอย่างไรขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล (Personal) ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม (Environment) และปัจจัยทางพฤติกรรม (Behavior) นอกจากนี้ แบนดูรา ได้เสนอแนวคิดสำคัญอีก 2 แนวคิด คือ แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับตนเอง (self-regulation) ซึ่งเชื่อว่ามนุษย์สามารถที่จะควบคุมความคิดความรู้สึก

และการกระทำของตนเอง เพื่อนำตนเอง ไปสู่จุดมุ่งหมายหรือผลที่ต้องการได้ และแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) ซึ่งถือว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้นมีผลต่อการกระทำของบุคคลผู้ที่รับรู้ว่าคุณมีความสามารถก็จะแสดงความสามารถนั้นออกมา

จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมตามแนวคิดของอัลเบิร์ต แบนดูรา สรุปได้ว่าการกระทำทั้งหลายของบุคคลเกิดขึ้นได้จากพฤติกรรม ความเข้าใจปัจจัยส่วนบุคคลและอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม การกระทำของแต่ละบุคคลจะมีพลังแตกต่างกัน โดยจะแปรตามสภาพการณ์เงื่อนไขของสิ่งแวดล้อมในขณะที่ใดขณะหนึ่งซึ่งจะมีพลังอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ

ทฤษฎีความขัดแย้ง

แมรี ปาร์เกอร์ (Parker, 1978 อ้างถึงใน สังคม วงศ์พินิจ, 2548, หน้า 40)

เมื่อนักเรียนในห้องกระทำผิด ครูก็มักจะใช้การตีเป็นการลงโทษนักเรียนเมื่อเด็กกระทำผิดในวัยไร้เดียงสา (อายุต่ำกว่า 9 ปี) เด็กยังไม่เข้าใจเหตุผล แต่เด็กโตพอสมควรอธิบายให้เหตุผลแก่เด็ก เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเกิดคำถามขึ้นในใจว่าถ้าห้ามครูตีเด็กแล้วจะลงโทษด้วยวิธีการใด

แมรี ปาร์เกอร์ ได้เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลในองค์กรไว้ 4 แนวทางซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ในการปกครองนักเรียน ดังนี้

1. Domination คือ การใช้กำลังที่เหนือกว่าเข่าบังคับให้ยอมทำตาม เช่น การยึดของเล่นเมื่อนักเรียนนำมาเล่นและจะคืนให้เมื่อทำงานหรือเรียนเสร็จแล้ว

2. Comments คือ การใช้วิธีประนีประนอมให้ยอมความโดยใช้เหตุผลต่าง ๆ เช่น เมื่อนักเรียนทะเลาะวิวาทกันครูควรชี้แจงให้นักเรียนและฝ่ายแต่ละฝ่ายสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนให้รู้จักการให้อภัยซึ่งกันและกัน

3. Integration คือ การบูรณาการประสานประโยชน์ โดยการเสนอข้อแลกเปลี่ยน โดยการที่ครูยอมให้ในกลุ่มที่นักเรียนต้องการเป็นการแลกเปลี่ยนกับสิ่งที่นักเรียนต้องการเป็นการพบกันคนละครั้งทาง เช่น ถ้านักเรียนทำตัวเรียบร้อยหรือทำงานเสร็จแล้ว ครูจะเล่นนิทานให้ฟัง

4. Avoid คือ การนิ่งเฉย ไม่สนใจ ให้เวลาสลายปัญหาไปเอง เช่น การที่นักเรียนบางคนทำตัวเกรงเพื่อเรียกร้องความสนใจ ถ้าครูไม่สนใจนักเรียนก็จะทำเช่นนั้น แต่ถ้าครูทำเฉยพฤติกรรมนั้นก็จะหายไปเอง

สรุปได้ว่าการที่เด็กจะมีวินัยตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างวินัยนั้น จะต้องปลูกฝังตั้งแต่แรกเกิดอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาจะเป็นการพัฒนาให้เด็กมีระเบียบวินัยที่ดีและถาวร ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องของผู้บริหาร ครู บิคา มารดา ผู้ปกครอง ต้องให้การดูแลอบรมให้ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีในการสร้างวินัยในตนเอง สอดแทรกในทุกกิจกรรมและปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่เหมาะสมดิงามให้เด็กหน้าประพฤติได้อย่างถูก

ระเบียบงานฝ่ายปกครองโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง

ความเป็นระเบียบเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในสังคม เพราะวินัยเป็นเสมือนกติกา ที่ทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง เป็นส่วนหนึ่งของสังคมชุมชน ซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมที่เป็นระเบียบ และโรงเรียนต้องมีความรับผิดชอบในการสร้างนักเรียนให้เป็นผู้อยู่ในระเบียบอันดีของสังคม การอยู่ในระเบียบของโรงเรียนก็เพียงพอ ดังนั้นจึงกำหนดแนวทางในการปฏิบัติของนักเรียน เสริมสร้างให้เป็นเยาวชนที่ดีต่อไปในอนาคต

ขอบข่ายของงานปกครอง

งานปกครอง มีขอบข่ายที่พึงประสงค์ให้นักเรียน มีพฤติกรรมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ควบคุมดูแลให้นักเรียน มีความประพฤติและปฏิบัติตาม ตามกฎระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้ด้วยการป้องกันนักเรียน มีความประพฤติที่ไม่พึงประสงค์ และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน

2. สร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมให้แก่ นักเรียน และส่งเสริมให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้พัฒนายิ่งขึ้น

3. รักษาความปลอดภัย และดูแลสวัสดิภาพของนักเรียน

4. รักษาความสงบเรียบร้อยในโรงเรียน และประสานงานกับसारวัตรนักเรียน หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจป้องกันระงับเหตุหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนนอกโรงเรียน

5. ดูแลรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน

ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง

นักเรียนต้องรักษาระเบียบวินัย และปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด ผู้ใดฝ่าฝืนถือว่าผู้นั้น กระทำผิด จะต้องได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

1. นักเรียนต้องสนับสนุน นโยบายของโรงเรียน

2. นักเรียนต้องประพฤติตนให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน ดังต่อไปนี้

2.1 เข้าแถวเคารพธงชาติทุกเช้า

2.2 มาเรียนตามเวลาที่โรงเรียนกำหนดอย่างสม่ำเสมอ (เวลา 07.45-16.00 น.) และเข้าเรียนตามตารางสอน

2.3 แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน และแต่งเครื่องแบบนักเรียนทุกครั้งที่มาโรงเรียน หรือชุดที่โรงเรียนกำหนด

2.4 ปฏิบัติตามคำสั่งของโรงเรียน และครูอาจารย์ ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการ โดยชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบราชการห้ามมิให้ขัดขืนหรือหลีกเลี่ยง

2.5 นักเรียนต้องไม่แฉ่งเท็จต่อครูอาจารย์ การปกปิดข้อความซึ่งควรบอกถือเป็นแฉ่งเท็จ

2.6 นักเรียนต้องรักษาระเบียบวินัยในห้องเรียน ไม่กระทำการใด ๆ ที่เป็นการรบกวนหรือก่อความรำคาญแก่ผู้อื่น

2.7 เข้าร่วมประชุมตามกำหนดและรักษาความสงบเรียบร้อยในห้องประชุม

2.8 ประพฤติตนสุภาพเรียบร้อยต่อสาธารณชน

2.9 ไม่ก่อการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น

2.10 เคารพ เชื่อฟังคำสั่งครู-อาจารย์ ไม่แสดงกิริยาอันไม่สุภาพทั้งต่อหน้าและลับหลัง

2.11 ไม่กล่าววาจา หรือกิริยาที่เป็นชวนก่อให้เกิดความเกลียดชัง การทะเลาะวิวาทกันดังต่อไปนี้

- กล่าวคำหยาบ หรือ ไม่สุภาพต่อผู้อื่น

- กล่าวคำประชด เสียดสี ส่อเลียดผู้อื่น

- กล่าวคำทำร้าย หรือแสดงอาการก้าวร้าวชวนวิวาท

- กล่าวดูหมิ่น หรือหมิ่นประมาทผู้อื่น

3. นักเรียนต้องช่วยเหลือการทำงานของโรงเรียนตามที่ได้รับมอบหมาย

4. นักเรียนต้องช่วยกันรักษาทรัพย์สินสมบัติของ โรงเรียน และสาธารณสมบัติ

ไม่ทำให้สกปรกหรือชำรุดเสียหาย

5. เมื่อนักเรียนจำเป็นต้องหยุดเรียน ผู้ปกครองต้องแจ้งให้ทางโรงเรียนทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

6. นักเรียนต้องไม่ตกแต่งเครื่องประดับต่าง ๆ ไม่ไว้เล็บ ทาเล็บ เขียนคิ้ว กันคิ้ว กันหน้า และตกแต่งใบหน้าด้วยเครื่องสำอาง ไม่ตัดผมหรือไว้ผมตามสมัยนิยม อันขัดต่อระเบียบของโรงเรียน

7. ไม่นำสินค้าและบริการทุกชนิดมาขายในโรงเรียน

8. ไม่นำหนังสือ หรือเอกสาร และแผ่นประกาศมาแจก หรือนำติดในโรงเรียนก่อนได้รับ

อนุญาต

9. ไม่นำบุคคลภายนอกเข้ามาในบริเวณโรงเรียน

10. ไม่ช่วยเพื่อนนักเรียน และผู้อื่นไปสถานที่ต่าง ๆ ในเวลาเรียน

11. ไม่เล่นการพนัน หรือเล่นสิ่งอื่นใดที่ต้องใช้ทรัพย์สินเป็นเดิมพันในการเล่น

12. ไม่นำสิ่งของมีค่า หรือของที่ไม่จำเป็นมาโรงเรียน เช่น เครื่องประดับต่างๆ

โทรศัพท์มือถือ

ระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียน

ตามที่โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลางได้กำหนดระเบียบข้อบังคับของนักเรียน ซึ่งนักเรียน

จะถูกพิจารณาลงโทษตามระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียนโดยสอดคล้องกับระเบียบ
กระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ.2548 ดังต่อไปนี้

1. ว่ากล่าวตักเตือน
2. ทำทัณฑ์บน
3. ตัดคะแนนความประพฤติ
4. ทำกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

การพิจารณาโทษจะกระทำตามลำดับความผิด ดังนี้

1. ความผิดสถานเบา และสถานกลาง
 - 1.1 แต่งกายผิดระเบียบโรงเรียน
 - 1.2 หนีการเรียน ทั้งออกนอกบริเวณ โรงเรียนและไม่ออกนอกบริเวณ โรงเรียน
 - 1.3 ส่งเสียงดังบนอาคารเรียน หรือห้องเรียน โดยไม่มีเหตุผล
 - 1.4 เล่นเกมต่าง ๆ บนอาคารเรียน
 - 1.5 ไม่รักษาความสะอาดของห้องเรียน หรืออาคารเรียน
 - 1.6 ปกปิดความลับของนักเรียนที่กระทำผิด
 - 1.7 มาโรงเรียนสาย โดยไม่มีเหตุผลพอควร
 - 1.8 แสดงกิริยาจาหยาบคาย
 - 1.9 ขัดคำสั่งครู อาจารย์ในเรื่องการเรียนการสอน
 - 1.10 หลีกเลียง หลบซ่อน ไม่เข้าแถวเคารพธงชาติตอนเช้า
 - 1.11 สูบบุหรี่หรือมีบุหรี่ไว้ในครอบครอง
 - 1.12 หนีออกนอกบริเวณโรงเรียน โดยไม่ขออนุญาตให้ถูกต้องตามระเบียบ
 - 1.13 ซัดเขียนข้อความตามฝาผนังหรือสิ่งของของโรงเรียน
 - 1.14 แสดงกิริยาจาไม่สมควร ต่อ ครู อาจารย์
 - 1.15 พุดจาจาข่มขู่เพื่อนนักเรียน สาราวัตร์นักเรียน
 - 1.16 เที่ยกลางกิน ดึกดื่น หรือเข้าในสถานบันเทิงไม่เหมาะสม
 - 1.17 ทะเลาะวิวาท กับเพื่อนนักเรียนด้วยเหตุผลเฉพาะตัวของนักเรียน
2. ความผิดสถานหนัก ความผิดขั้นร้ายแรง
 - 2.1 นักเรียนขัดขืน หรือหลีกเลียงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของโรงเรียน เกี่ยวกับระเบียบ
ข้อบังคับหรือคำสั่งครู-อาจารย์ จนเกิดความเสียหายแก่โรงเรียน
 - 2.2 นักเรียนแจ้งความเท็จต่อครู-อาจารย์ เพราะเหตุการณ์แจ้งเท็จนั้นทำให้เกิด
ความเสียหายแก่โรงเรียน

2.3 นักเรียนแต่งกายในเครื่องแบบนักเรียนไม่เรียบร้อยหรือประพฤตินไม่เรียบร้อย ขณะอยู่ในเครื่องแบบนักเรียนให้ปรากฏในที่สาธารณะจนก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อโรงเรียน

2.4 นักเรียนทำลายทรัพย์สินของโรงเรียนโดยเจตนา

2.5 แสดงอาการกระด้างกระเดื่องหรือกิริยาลบหลู่ คุณหมื่น ครู-อาจารย์

2.6 ทำร้ายร่างกายหรือแสดงท่าทีจะทำร้าย ครู-อาจารย์

2.7 หลบหลีก ขัดขืน เมื่อครู-อาจารย์ลงโทษตามระเบียบของโรงเรียน

2.8 เจตนาขโมยทรัพย์สินหรือสิ่งของผู้อื่น

2.9 เสพสุราหรือสิ่งเสพติดให้โทษต่าง ๆ เช่น ยาบ้า กัญชา ฝิ่น เฮโรอีน หรือ ยาเสพติดอื่น ๆ และมีไว้ในครอบครอง

2.10 ประพฤติผิดในทางชู้สาว

2.11 นำสิ่งเสพติดให้โทษมาเผยแพร่ ซ่อนขายในโรงเรียน

2.12 เป็นผู้ยุยงให้แตกแยกความสามัคคี ต่อต้านระเบียบวินัยของโรงเรียน

2.13 ก่อการทะเลาะวิวาท ถึงขั้นการทำร้ายร่างกายอันเป็นหมู่คณะ

2.14 ประพฤตินในทางชู้สาวที่มีหลักฐานติดต่อกันบ่อยครั้ง

2.15 นำอาวุธเข้ามาในโรงเรียน

2.16 ก่อการทะเลาะวิวาท นอกโรงเรียนทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน

2.17 ขโมยทรัพย์สินของโรงเรียนโดยมีหลักฐานจับของกลางได้แน่ชัด

2.18 การกระทำใด ๆ อันเป็นความผิดทางอาญา จนถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดี ส่งฟ้องศาลแล้วมีความผิดจริงตามข้อกล่าวหา

ระเบียบการปฏิบัติตนของนักเรียนโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง

นักเรียนที่ประพฤติขัดต่อระเบียบต่อไปนี้ ถือว่ามีความผิด

ลักษณะความผิดประเภทที่ 1

1. การแต่งกาย

2. การไว้ทรงผม

3. การมาโรงเรียน

4. การขาดเรียนในระหว่างชั่วโมง

5. การหนีโรงเรียน

6. การออกนอกบริเวณโรงเรียน

7. การหลีกเลี่ยงการเคารพธงชาติและการหลีกเลี่ยงการเข้าแถวก่อนเข้าเรียน

8. การขาดเรียนไม่แจ้งเหตุผลเกิน 3 วัน

9. พฤติกรรมหรือ การแสดงออกที่ไม่เหมาะสมกับนักเรียนชาย-หญิง
10. การใช้เครื่องประดับที่ไม่มีความจำเป็น
11. การแต่งกายไม่เหมาะสมเข้ามาโรงเรียน
12. ไม่เข้าร่วมกิจกรรมมาโรงเรียนโดยไม่มีเหตุผลสมควร
13. ส่งเสียงอึกทึกก่อความรำคาญ
14. การใช้วาจาหยาบคาย
15. การอยู่ในบริเวณ โรงเรียนนอกเวลาเรียน โดยไม่ได้รับอนุญาต

ลักษณะความผิดประเภทที่ 2

1. ทะเลาะวิวาท หรือ การกระทำอันก่อให้เกิดความแตกแยกความสามัคคี
2. สูบบุหรี่ มีบุหรี่ปั้วในครอบครอง
3. เล่นการพนัน
4. ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิด
5. การกระทำอันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียของโรงเรียนก่อความไม่สงบ
6. บีบบังคับ ข่มขู่เพื่อน เพื่อประสงค์ทรัพย์สินหรืออื่น ๆ
7. ปลอมตนเพื่อแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่น
8. ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของครู-อาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่โดยชอบ
9. ทำลายทรัพย์สินของเพื่อนครู อาจารย์บุคคลอื่นและ โรงเรียน

ลักษณะความผิดประเภทที่ 3

(ให้ลงใช้การลงโทษตามโทษสำหรับนักเรียนที่กระทำความผิด)

1. พุดจาข่มขู่เพื่อนนักเรียน
2. ลักทรัพย์
3. กรรโชกทรัพย์
4. อนาคตลามเพื่อนนักเรียน
5. กล่าวร้ายยุยงให้เกิดความเสื่อมเสียต่อครู-อาจารย์ โดยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร
6. ประทุษร้าย ทำร้ายเพื่อนนักเรียน ครู-อาจารย์ ทะเลาะวิวาท เป็นหมู่คณะ
7. มียาเสพติดไว้ในครอบครอง จำหน่ายยาเสพติด
8. ประพฤติผิดในทางชู้สาว
9. พกพาอาวุธปืน นำระเบิดมาในโรงเรียน
10. เสพยาเสพติดหรือติดยาเสพติดทุกชนิด

โทษสำหรับนักเรียนที่กระทำความผิด มีสถานะดังนี้

1. ว่ากล่าวตักเตือน
2. ตัดคะแนนความประพฤติ
3. ทำทัณฑ์บน ตัดคะแนนความประพฤติและบันทึกข้อมูล
4. ทำกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
5. พักการเรียน
6. ให้ย้ายสถานศึกษา

ขั้นตอนในการลงโทษนักเรียนที่ประพฤติผิดระเบียบ

1. การว่ากล่าวตักเตือนใช้ในกรณีนักเรียนกระทำความผิดไม่ร้ายแรง ครูประจำชั้น
บันทึกพฤติกรรม
2. ครูประจำชั้นพิจารณากระทำตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่าสมควรว่ากล่าวตักเตือน
ตัดคะแนนแจ้งผู้ปกครอง และบันทึกต่อหัวหน้าฝ่ายปกครอง
3. การทำทัณฑ์บน ไว้ในกรณีที่นักเรียนประพฤติตนไม่เหมาะสมกับสภาพนักเรียน
ว่ากล่าวตักเตือนแล้วยังเข็ดหลาบ ทำหนังสือบันทึกถึงผู้ปกครองมาบันทึกรับทราบความผิด
4. การตัดคะแนนความประพฤติ ให้บันทึกข้อมูลไว้เป็นหลักฐานส่งต่อหัวหน้า
ฝ่ายปกครอง
5. การทำกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม กรณีที่นักเรียนกระทำความผิดที่
สมควรต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
6. ทำกิจกรรมแล้วนักเรียนยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เรียกผู้ปกครองพบการพัก
การเรียน
7. ให้ย้ายสถานศึกษา

การพิจารณาเมื่อนักเรียนกระทำความผิดแม้จะเป็นความผิดครั้งแรก

การพิจารณาเมื่อนักเรียนกระทำความผิดแม้จะเป็นความผิดครั้งแรก แต่เป็นความผิดร้ายแรงที่จงใจ
กระทำ หรือในกรณีที่มีการกระทำความผิดร้ายแรงนอกจากที่กล่าวไว้ในระเบียบ ทางโรงเรียน
พิจารณาลงโทษตามโทษสำหรับนักเรียนที่กระทำความผิด ข้อ 1-6 โรงเรียนกำหนดให้มีคะแนน
ความประพฤติของนักเรียน ซึ่งนักเรียนจะต้องประพฤติปฏิบัติตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ใน
โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง โดยกำหนดเกณฑ์คะแนน ดังนี้ ตลอดปีการศึกษา นักเรียนจะ
มีคะแนนเต็ม 100 คะแนน ถ้านักเรียนคนใดถูกตัดคะแนนความประพฤติจะพิจารณาลงโทษ
เพื่อปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

1. ถูกตัดคะแนนความประพฤติ 10-30 คะแนน แจ้งให้ผู้ปกครองทราบ
2. ถูกตัดคะแนนความประพฤติ 31-50 คะแนน เรียนผู้ปกครองมาทำทัณฑ์บน (ครั้งที่1)
3. ถูกตัดคะแนนความประพฤติ 51-70 คะแนน เรียนผู้ปกครองมาทำทัณฑ์บน (ครั้งที่2)

หากปรากฏว่านักเรียนประพฤติเสื่อมเสียชื่อเสียงของโรงเรียน อาจย้ายสถานศึกษา

4. ถูกตัดคะแนนความประพฤติ 71-100 คะแนน ทำกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
- หากปรากฏว่านักเรียนประพฤติเสื่อมเสียชื่อเสียงของโรงเรียน อาจให้ย้ายสถานศึกษา

การวิจัยเชิงคุณภาพ (สัมภาษณ์)

ลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitation research) เป็นกระบวนการวิจัยที่เน้นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ศึกษา โดยมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นการวิจัยในสภาพตามธรรมชาติของปัญหาที่เกิดขึ้นจริง
2. ผู้วิจัยใช้วิธีการแบบอุปนัย (Induction) ในการค้นหาความรู้ความจริงอย่างใกล้ชิดกับสภาพปัญหา และสถานที่จริงด้วยตนเอง และใช้วิธีการสังเกต การพูดคุย การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจนเกิดความไว้วางใจที่จะเปิดเผยข้อมูลความเป็นจริงให้รู้
3. ผู้วิจัยเน้นความเข้าใจในภาพรวมทั้งหมด (Holistic perspective) ทั้งสิ่งที่เป็นสภาพการณ์ความเกี่ยวข้องในบริบท เพื่อสร้างความเข้าใจว่าแต่ละส่วนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างไรในภาพรวม
4. ข้อมูลที่ศึกษาเป็นคุณลักษณะของสิ่งนั้น ๆ เช่น ภาษาพูด พฤติกรรม ค่านิยม ประสพการณ์ มุมมอง ความเชื่อ เป็นต้น
5. มีมุมมองของกระบวนการที่เป็นพลวัต (Dynamic) โดยพิจารณาความเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการของบุคคลและวัฒนธรรมส่วนรวม
6. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทที่เกี่ยวข้อง (Contextual) ที่เกี่ยวข้อง
7. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความจริง (Fact) ที่เกิดขึ้นในบริบทหนึ่ง ๆ ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันเฉพาะเรื่อง
8. ตัวผู้วิจัยเป็นเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลการวิจัยโดยตรง นักวิจัยต้องรู้ในเรื่องที่ทำได้มีความสามารถ มีความไวในการรับรู้และตีความหมายข้อมูลที่ได้รับ รู้จักแยกแยะอคติส่วนตัวกับความจริงที่ปรากฏขึ้นมา และมีความละเอียดอ่อนในการวิเคราะห์ข้อมูล
9. ให้ความสำคัญกับมุมมองและแนวคิดของคนใน (Emic หรือ Insider view) ซึ่งดำรงชีวิต

10. การเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยทั่วไปจะไม่กำหนดจำนวนตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลไว้แน่นอนเหมือนกับวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ แต่จะเก็บข้อมูลถึงจุดอิ่มตัว (Saturation of data) คือ 1) ไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้นอีกแล้ว 2) ประเด็นที่ศึกษาได้รับข้อมูลครบถ้วนหรือเพียงพอแล้ว 3) มีคำอธิบายความสัมพันธ์ของข้อมูล ปรากฏการณ์ เหตุการณ์ ที่ศึกษาชัดเจนแล้ว ในบางกรณีอาจ กำหนดคุณลักษณะและเงื่อนไขของผู้ให้ข้อมูลว่าต้องมียุทธศาสตร์ประกอบอะไรบ้าง แล้วเลือกแบบ เเจาะจงตามคุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูลที่ต้องการจนกระทั่งได้ข้อมูลที่ครบถ้วนเพียงพอสำหรับนำมา วิเคราะห์ข้อมูล

11. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและผลการวิจัย ใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) คือ การใช้ข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น การสังเกตร่วมกับการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ ร่วมกับการศึกษาเอกสาร ข้อมูลจากบุคคลต่างกัน สถานที่ต่างกัน เวลาต่างกัน ทฤษฎีต่างกัน เป็นต้น

12. กระบวนการวิจัยมีความยืดหยุ่น (Flexible) สามารถปรับได้ตามสภาพการณ์ที่ศึกษา
ประเภทของการวิจัยเชิงคุณภาพ

สมโภชน์ อเนกสุข (2559, หน้า 71) การวิจัยเชิงคุณภาพสามารถแบ่งออกได้ 4 ประเภท

1. การวิจัยปฏิบัติการ (Action research) เป็นการวิจัยที่มุ่งแก้ไขปัญหาบริการอาศัย ความร่วมมือของคนในสังคมนั้นร่วมกัน

2. การวิจัยกรณีศึกษา (Case study research) เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาเจาะลึกในบริบท ของสถานการณ์อย่างหนึ่งที่มีขอบเขตของสิ่งที่ต้องการศึกษาพบเจอน

3. การวิจัยแบบการวิเคราะห์ภาษา (Semiotics) เป็นการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหา ตามความหมายจากคำพูดสัญลักษณ์ที่ควรใช้ในสังคม

4. ทฤษฎีฐานราก (Grounded theory) เป็นการวิจัยที่สร้างทฤษฎีเฉพาะขึ้นมาจากข้อมูล ที่ศึกษาภายในบริบทของสถานการณ์ที่ศึกษานั้น

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพ

สมโภชน์ อเนกสุข (2559, หน้า 71-72) ได้ให้แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic research) การวิจัยในแนวทางนี้พัฒนามา จากแนวทางของนักมานุษยวิทยา (Anthropologist) ซึ่งสนใจศึกษาวัฒนธรรมของกลุ่มชนและ วิถีชีวิตกลุ่มสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยทำการศึกษาใกล้ชิดกับชุมชนนั้น และทำการศึกษาอย่างละเอียด

แนวคิดเกี่ยวกับปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) นักวิจัยจะสนใจศึกษาว่า มนุษย์ แต่ละคนผ่านประสบการณ์และมีปรากฏการณ์อะไรที่สะสมให้เขาสร้างโลกของความจริงของเขา

ซึ่งความจริงในที่นี้เป็นเพียงความนึกคิดของแต่ละบุคคล สิ่งที่เขาตีความว่าสำคัญ สิ่งนั้นคือความจริงสำหรับเขา

แนวคิดเกี่ยวกับการค้นพบตนเอง (Heuristic inquiry) เป็นวิธีการที่เน้นเรื่องการเรียนรู้ด้วยตนเองเมื่อได้รับข้อมูลใหม่มาเชื่อมโยงกับความรู้เก่าทำให้เกิดการพัฒนาเป็นความรู้ความเข้าใจใหม่ ๆ ซึ่งแนวทางดังกล่าวแตกต่างจากแนวคิดของการทำวิจัยทั่วไปว่า นักวิจัยไม่ควรเอาตนเองและแนวคิดของตนเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการวิจัยและสิ่งที่กำลังศึกษา

แนวคิดแบบมนุษยวิธี (Ethnomethodology) เป็นวิธีการศึกษาที่สนใจว่าความคิดตามเกณฑ์ปกติมนุษยธรรมดา แนวคิดในการศึกษาจึงมุ่งตอบคำถามว่า คนประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างไรจึงจะเป็นที่ยอมรับทางสังคม

แนวคิดปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์นิยม (Symbolic Interactionism) เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับความหมายและการแปลความสัญลักษณ์ของแต่ละบุคคล แนวคิดนี้เน้นว่าบุคคลจะประพฤติปฏิบัติในเรื่องที่เขาตีความว่าสิ่งนั้นมีความหมาย และมีความสำคัญต่อเขาเพียงใด ดังนั้นการศึกษาในแนวนี้จึงมุ่งศึกษาเพื่อทำความเข้าใจความรู้สึกนึกคิดและการตีความหมายต่าง ๆ ของบุคคลกับโลกของเขาเหล่านั้น โดยมุ่งตอบคำถามที่ว่า อะไรคือสัญลักษณ์พื้นฐานที่ทำให้มนุษย์เกิดความเข้าใจ มีความหมาย และเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบต่อสิ่งเหล่านั้น

แนวคิดจิตนิเวศวิทยา (Ecological psychology) มุ่งประเด็นการศึกษาว่า ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมคืออะไร

ทฤษฎีระบบ (Systems theory) เป็นแนวคิดของการมองภาพรวม (Holistic) โดยมีความเชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์นั้นไม่สามารถแยกวิเคราะห์ออกเป็นแต่ละส่วน เพราะส่วนต่าง ๆ เกี่ยวข้องสืบเนื่อง โยงใยซึ่งกันและกัน การวิเคราะห์ที่ละส่วน จะทำให้ได้ภาพลวงมากกว่าเกิดความเข้าใจที่ชัดเจน เพราะหน้าที่และความหมายของแต่ละส่วนจะหายไป เมื่อถูกแยกออกมาจากส่วนรวม

ทฤษฎีไร้ระเบียบ (Chaos theory หรือ Nonlinear dynamics) มีแนวทางของการศึกษาว่าปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ดูวุ่นวายนี้เกิดขึ้นอย่างมีระบบหรือไม่ และจะสร้างระบบการสังเกตเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่สลับซับซ้อนของมนุษย์และสังคมอย่างไร

แนวคิดแบบการตีความหมาย (Hermeneutics) มีแนวทางที่สำคัญ คือศึกษาว่าสภาพการณ์อะไรที่ทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรม และการแสดงออกนั้นจะหมายความว่าอะไรได้บ้าง

แนวคิดนิยมหรือแนวคิดแบบอุดมการณ์นิยม (Orientational qualitative inquiry) หรือ “แนวคิดอิงจุดยืนของนักวิจัย” เป็นการวิจัยที่มีการบอกกล่าวอุดมการณ์ และแนวคิดในมุมมองของตัวแปรสำคัญ รวมทั้งแนวแปลผล แก่กลุ่มตัวอย่างอย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา นักวิจัยจะเก็บข้อมูลตามกรอบแนวคิดที่กำหนดเพื่อ บรรยายและอธิบายปัญหาเฉพาะที่เกิดขึ้นภายใต้บริบทอื่น ๆ

ที่เกิดขึ้น โดยทั่วไปอยู่แล้ว ข้อค้นพบที่ได้จึงมักยืนยันแนวคิดทฤษฎีให้เกิดความชัดเจนมากกว่า การได้ข้อค้นพบใหม่

แนวคิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น แนวคิดการวิเคราะห์ชุมชน เป็นการนำภาพชุมชนมาแยกเป็นระบบย่อย เพื่อสร้างความเข้าใจ โครงสร้างทางสังคมของชุมชน แนวคิดวิเคราะห์เครือข่ายสังคม (Social network) เป็นแนวคิดที่เน้นการศึกษาความสัมพันธ์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมระหว่างบุคคลหนึ่งกับบุคคลอื่น ๆ และทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ (Structural-functional theory) เป็นการวิเคราะห์ที่เน้นโครงสร้างสังคมและหน้าที่ของระบบต่าง ๆ ใน โครงสร้างของสังคมนั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพจะใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพียงวิธีเดียวหรือหลายวิธีร่วมกัน โดยข้อมูลที่เก็บรวบรวมจะเป็นได้ทั้งข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical data or Empirical material) และข้อมูลที่ไม่ใช่เชิงประจักษ์ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลที่ไม่ใช่ตัวเลข วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยเชิงคุณภาพมีหลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกตทั้งแบบที่นักวิจัยมีส่วนร่วมหรือ แบบที่นักวิจัยไม่มีส่วนร่วม ในภาคสนาม การศึกษาเอกสาร (Archival) เช่น ข้อเขียน สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ รายงานของหน่วยงาน บันทึกความจำ จดหมาย ข้อความในอีเมล โทรสาร และอื่น ๆ

การวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นการศึกษาทางมานุษยวิทยาและสังคมวิทยา สามารถเก็บ รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแหล่งปฐมภูมิ (Primary sources) โดยนักวิจัยส่วนใหญ่ทำการศึกษาข้อมูล ในภาคสนาม ข้อมูลจะได้รับการพูดคุยกับบุคคล การสังเกต การรับรู้ในสภาพการณ์จริงโดยตรง จากนั้นจะบันทึกภาคสนาม (Fieldwork notes) ในกรณีที่ต้องการข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติมนักวิจัย ก็สามารถศึกษาได้จากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary sources) เพื่อสร้างความเข้าใจปรากฏการณ์ ให้ชัดเจนขึ้น สำหรับนักวิจัยในการศึกษาเฉพาะกรณี มักใช้วิธีการสัมภาษณ์ และศึกษาเอกสาร โดยไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมก็ได้

เครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการวิจัยเชิงคุณภาพ ก็คือ ตัวผู้วิจัยนั่นเอง นักวิจัยจะต้องเข้าไป ใกล้ชิดกับแหล่งข้อมูลที่ต้องการศึกษา ถ้าเป็นการศึกษาทางด้านมานุษยวิทยา นักวิจัยจะต้องเข้าไป สังเกตคลุกคลีหรือทำความคุ้นเคยกับคนในชุมชน ต้องใช้ระยะเวลาเก็บข้อมูลที่ยาวนานจะต้องมี สื่อที่ช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของผู้ที่ถูกศึกษา เข้าใจวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และ สิ่งแวดล้อมของชุมชนที่เข้าไปศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ มีวิธีการที่ใช้หลายวิธี แต่วิธีที่นักวิจัยนิยมใช้ โดยทั่วไป ได้แก่

การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มคน โดยใช้ประสาทสัมผัสของผู้วิจัย แบ่งเป็น 2 ประเภทตามโครงสร้าง คือ

1. การสังเกตแบบมีโครงสร้าง (Structured observation) มีการกำหนดรายละเอียดของข้อมูลเอาไว้ล่วงหน้า และทำการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นตามรายการต่างๆที่กำหนดขึ้นเหล่านั้น

2. การสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured observation) เป็นวิธีการที่นักวิจัยเชิงคุณภาพนิยมใช้ นักวิจัยจะไม่กำหนดประเภทและหมวดหมู่ของข้อมูลที่ต้องการศึกษาเอาไว้ล่วงหน้า แต่จะใช้การสังเกตแบบกว้าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ

ถ้าทำการพิจารณาตามลักษณะการมีส่วนร่วม การสังเกตสามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

1. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยเข้าไปอยู่และปฏิบัติตนให้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่กำลังทำการศึกษา แบ่งได้เป็น 3 ประเภทย่อย

1.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วมโดยสมบูรณ์ (Complete participant) คือการที่ผู้วิจัยปิดบังบทบาทในฐานะที่เป็นผู้วิจัย แต่พยายามเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ต้องการศึกษาให้ได้มากที่สุด

1.2 การมีส่วนร่วมในฐานะที่เป็นผู้สังเกต (Participant as observer) ได้แก่การที่ผู้วิจัยเข้าร่วมกิจกรรมและเปิดเผยบทบาทหน้าที่ด้านการวิจัยของตนเอง และไม่เข้าร่วมกิจกรรมในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

1.3 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมโดยสมบูรณ์ (Observer as participant) เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตและการสัมภาษณ์เป็นหลัก โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกิดขึ้นน้อยที่สุด

2. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้สังเกตไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้ถูกสังเกต แต่คอยสังเกตอยู่ห่าง ๆ อาจมีการลอบสังเกตโดยไม่ให้ผู้สังเกตรู้ตัว

การสัมภาษณ์ (Interview)

เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ปากและเสียง ซึ่งผู้สัมภาษณ์สามารถอธิบายทำความเข้าใจกับผู้ให้ข้อมูลได้โดยตรง รวมทั้งมีโอกาสดังกล่าวทบทวน ทำทวน น้ำเสียง และองค์ประกอบอื่น ๆ ของผู้ให้ข้อมูลด้วย

การสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth interview) เป็นการสัมภาษณ์โดยไม่ใช้แบบสอบถาม โดยใช้แนวคำถามซึ่งบรรจุหัวข้อเรื่องที่จะถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้วิจัยต้องกำหนดประเด็นต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าว่าต้องการซักถามเรื่องใดบ้างและต้องพยายามซัก ซักถามเรื่องใดบ้างให้ครบตามประเด็นที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยสามารถศึกษารายละเอียดของเรื่องที่ต้องการศึกษาได้มากกว่าวิธีการสังเกตสามารถหารายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อยืนยันหรือหักล้างข้อมูลที่ได้มาจาก

เป็นวิธีการสัมภาษณ์จะมีลักษณะเป็นกันเอง ไม่เร่งรัดเป็นไปตามธรรมชาติมีการสื่อสารความหมายร่วมกันทั้งผู้สัมภาษณ์และผู้ให้ข้อมูล และสามารถตะล่อม (Probe) โดยการสอบถามเจาะลึกในประเด็นที่สนใจเพื่อให้ได้รายละเอียดมากยิ่งขึ้น

การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เป็นวิธีการวิจัยที่รวมกลุ่มผู้ที่มีความรู้เรื่องงานที่กำลังศึกษาจำนวนประมาณ 6-12 คนมาสนทนาร่วมกันและสามารถจัดกลุ่มสนทนาหลายๆครั้งก็ได้แต่การสนทนากลุ่มแต่ละครั้งไม่ควรใช้เวลานานเกินไปจนทำให้ผู้ร่วมสนทนาเกิดความเบื่อหน่ายพื้นเมืองเมื่อยล้าโดยทั่วไปแต่ละกลุ่มไม่ควรเกิน 2 ชั่วโมงต่อ 1 ครั้งจะเลือกตัวอย่างควรเลือกบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันผู้ดำเนินการสนทนาต้องมีความสามารถในภาษาท้องถิ่นและสามารถควบคุมสถานการณ์ในการสนทนาได้ดีสถานที่และบรรยากาศในการสนทนาต้องเป็นอิสระและปราศจากการรบกวนจากภายนอก

บันทึกประวัติชีวิตบุคคล (Life history) เป็นการศึกษาข้อมูลของบุคคลที่น่าสนใจและเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อสังคมนั้น ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมและการกระทำของบุคคลทราบถึงเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรวมทั้งเข้าใจถึงแบบแผนทางวัฒนธรรม ที่มีส่วนในการกำหนดรูปแบบต่าง ๆ ของสังคมและช่วยอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบันทึกประวัติชีวิตบุคคลอาจมีลักษณะเป็นเอกสารส่วนบุคคล (Personal document) หรืออาจเป็นคำบอกเล่าของบุคคลนั้นเองหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องเล่าให้ฟังก็ได้

การออกแบบการวิจัย

การออกแบบ (Design) คือ การวางแผนของนักวิจัยจะมีการดำเนินการอย่างไรบ้างซึ่งว่าจะมีการดำเนินการอย่างไรบ้าง ซึ่งการออกแบบสำหรับโครงการวิจัยเป็นการวางแผนว่าการศึกษาวิจัยนั้นจะดำเนินการอย่างไร โดยต้องคิดพิจารณาถึงสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องต้องจินตนาการในสิ่งที่จะต้องดำเนินการทำให้มองเห็นได้ว่าการศึกษาวิจัยนั้นจะต้องดำเนินการอย่างไร

การวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนพื้นฐานของการออกแบบการวิจัย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดคำถามการวิจัย
2. กำหนดวิธีการที่เหมาะสมในการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอและสามารถหาคำตอบของปัญหาการวิจัยได้
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลเก็บ
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. การเขียนผลการวิจัยสร้างข้อสรุปและให้ข้อเสนอแนะ

เบอร์ก (Berg, 2004, pp. 19-20 อ้างถึงใน สม โภชน์ เอนกสุข, 2559, หน้า 75-77) ได้เสนอแนวทางในการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมี 2 แนวทางใหญ่ๆคือกำหนดทฤษฎีก่อนทำ

การวิจัย (Theory-before-research) และทำการวิจัยก่อนกำหนดทฤษฎี (Research-before-theory) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดทฤษฎีก่อนทำการวิจัย แนวทางการออกแบบการวิจัยลักษณะนี้ เริ่มจากผู้วิจัยเกิดแนวคิดหรือมีปัญหาที่ต้องการจะทำวิจัย ก่อนการวิจัยจะต้องมีการศึกษาเอกสารทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากนั้นจึงทำการออกแบบการวิจัย ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จัดระบบข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูล สร้างข้อสรุป และเผยแพร่ผลการวิจัย ซึ่งการดำเนินการวิจัยใช้หลักการต่าง ๆ ซึ่งทฤษฎีเป็นแนวทางเบื้องต้น หรืออาจตั้งสมมติฐานชั่วคราวขึ้นมาก่อน แล้วจึงปรับเปลี่ยนวิธีการสมมติฐานชั่วคราว ตลอดจนประเด็นที่เกี่ยวข้องอื่นที่ศึกษาให้สอดคล้องกับปรากฏการณ์จริง จนกระทั่งได้ข้อสรุปออกมา โดยที่กระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้ไม่จำเป็นต้องดำเนินการเป็นแนวเส้นตรงขั้นตอนต่าง ๆ สามารถย้อนกลับไปกลับมาได้ตามสภาพของความเป็นจริงที่เกิดขึ้น

2. การทำการวิจัยก่อนกำหนดทฤษฎี แนวทางของการวิจัยลักษณะนี้เริ่มต้นจากผู้วิจัยเกิดแนวคิดหรือปัญหาที่จะทำการวิจัย ผู้วิจัยจะสนใจให้ห่างจากทฤษฎีต่าง ๆ แล้วกำหนดประเด็นสำคัญที่ต้องการศึกษาให้ชัดเจน จากนั้นทำการออกแบบการวิจัยแล้วศึกษาในสนามที่ต้องการเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามสภาพที่เกิดขึ้นจริงทุกแง่ทุกมุม โดยไม่ยึดติดกับทฤษฎีใด ๆ เมื่อได้ข้อมูลเพียงพอที่จะเห็นความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในสนามแล้ว จึงค้นหาที่จะมีหลักการต่าง ๆ มาอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นหรือนำมาเป็นแนวทางในการการกำหนดประเด็นสำหรับเก็บข้อมูลเพิ่มเติม รวมทั้งเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและสร้างข้อสรุปก่อนที่จะเผยแพร่ผลการวิจัยต่อไป

ประเด็นสำคัญอื่น ๆ ที่นักวิจัยความคำนึงถึงในการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ความตรง (Validity) ของการวิจัยเชิงคุณภาพสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ความตรงภายใน (Internal validity) คือ ความตรงที่แสดงว่าข้อค้นพบที่ได้มานั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงเพียงใดและข้อมูลที่ได้มาจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษานั้นเป็นตัวแทนของสิ่งที่เขาคิดและกระทำจริงหรือไม่

2. ความตรงภายนอก (External validity) คือ ความตรงที่เกี่ยวข้องกับการนำข้อค้นพบจากการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์อื่น ๆ อย่างไรก็ตามนักวิจัยเชิงคุณภาพไม่ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับความตรงมากนักแต่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความเชื่อถือได้เพื่อแสดงว่างานวิจัยนั้นมีการบรรยายสภาพการอย่างถูกต้องมีการตีความประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลอย่างถูกต้องผู้ที่มีประสบการณ์เดียวกันเมื่อมาพิจารณาการบรรยายสภาพการณ์เหล่านี้ก็จะทราบได้ทันทีว่าเป็นจริงอย่างที่เขาคเคยมีประสบการณ์มาก่อน

ความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น (Reliability) คือ ความคงเส้นคงวาของผลการวิจัย เมื่อมีการวิจัยซ้ำในสภาพการณ์เดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน แต่ความจริงในทางสังคมมีความสลับซับซ้อนหลายด้านหลายมุม มีตัวแปรอื่นๆที่เข้ามาเกี่ยวข้องจำนวนมาก การทำการวิจัยเชิงคุณภาพให้มีความเชื่อมั่นสูงจึงเป็นไปได้ยาก แต่มีเกณฑ์ที่สามารถเทียบเคียงได้กับความเชื่อมั่น คือความสม่ำเสมอ (Consistency) ของผลการวิจัย คือ การที่ผลการวิจัยเรื่องหนึ่งไปสอดคล้องใกล้เคียงกับผลการวิจัยเรื่องอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกัน หรือสอดคล้องกับผลการวิจัยที่กระทำซ้ำ ๆ ในกลุ่มประชากรลักษณะเดียวกันและสามารถเทียบเคียงกับเกณฑ์อื่นได้ (Dependability) หมายถึง ผลการวิจัยที่ได้มีความสอดคล้องกับผลการสังเกตหรือผลการวิจัยที่ได้มาจากแหล่งอื่น ๆ ด้วยการนำผลการวิจัยไปสรุปใช้กับประชากรอื่น (Generalizability) เป็นประเด็นที่สำคัญที่ควรพิจารณาเพราะการวิจัยเชิงคุณภาพไม่ได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง และไม่ได้สนใจว่ากลุ่มตัวอย่างนั้นเป็นตัวแทนของประชากรหรือไม่ รวมทั้งไม่ได้ให้ความสำคัญกับการสรุปผลเพื่อนำไปประยุกต์ใช้มากนัก ดังนั้นผลการวิจัยอาจจะไม่สามารถนำไปสรุปใช้กับประชากรใกล้เคียงอื่น ๆ ได้หรืออาจนำไปประยุกต์ใช้กับประชากรใกล้เคียงอื่น ๆ ได้ระดับหนึ่ง แต่มีนักวิจัยเชิงคุณภาพบางส่วนเสนอให้มีการใช้เกณฑ์ที่สามารถเทียบเคียงกัน ได้กับความสามารถในการประยุกต์ใช้ ความสามารถในการนำไปใช้ประโยชน์ (Applicability) หรือ ความสามารถในการถ่ายโอนผลการวิจัย (Transferability) โดยดูที่ผลการวิจัยกับบริบทที่อยู่นอกสถานการณ์วิจัยว่ามีความสอดคล้องกันอย่างไร จึงต้องมีการเสนอรายงานอย่างละเอียดเพื่อจะช่วยให้ผู้ที่อ่านงานวิจัยหรือผู้ที่ต้องการนำผลการวิจัยไปปรับใช้ประโยชน์หรือการถ่ายโอนผลการวิจัยด้วยตัวของเขาเอง

ความเป็นวัตถุวิสัยหรือความเป็นปรนัย (Objectivity) เป็นวิธีการขจัดอคติหรือความลำเอียงที่อาจจะเกิดขึ้นมาด้วยในการศึกษาจากภาคสนาม ในการวิจัยเชิงคุณภาพมักจะใช้คำว่า การยืนยันผล (Confirmability) เป็นแนวทางที่จะขจัดอคติหรือความลำเอียง แทนคำว่าความเป็นวัตถุวิสัยหรือความเป็นปรนัย (Objectivity) ซึ่งมีหลายวิธี เช่น การใช้วิธีตรวจสอบแนวคิด (Auditing) โดยอาจใช้ผู้ตรวจสอบภายนอก คือผู้ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับกระบวนการวิจัยนั้นเป็นผู้ตรวจสอบ โดยอาจจะตรวจสอบจากความเป็นมา พัฒนาการของเหตุการณ์ ผลการตัดสินใจของนักวิจัย ในขั้นตอนต่าง ๆ การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า หรืออาจใช้นักวิจัยเชิงคุณภาพหลาย ๆ คนทำงานร่วมกันเป็นทีมก็จะทำให้การยืนยันผลการวิจัยน่าเชื่อถือได้มากกว่าการยืนยันเพียงคนเดียว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ศิริวิ ศรีวิจารณ์ (2550) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน โรงเรียนมัธยมท่าแฉลบ จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน ได้แก่ตัว ของนักเรียน ครู คอบคร์ว แพร่ชั้นหรือช่วงวัยของนักเรียน และการคบเพื่อน แนวทางการพัฒนาวิสัย ของนักเรียน ได้แก่ การพูดคุยอธิบายให้ทุกฝ่ายเข้าใจตรงกัน ร่วมกันวางแนวทางในการพัฒนาวิสัย ของนักเรียนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ให้ความรู้ในสิ่งที่ถูกที่ควรให้กับนักเรียน จัดค่ายอบรม คุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นักเรียน เพื่อปลูกฝังความมีวินัยและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้าน กับโรงเรียน

รัตนารณ์ สมบัติตรา (2552) ได้ศึกษาพฤติกรรมการกระทำผิดวินัยของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรีเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับพฤติกรรม การกระทำผิดวินัยของนักเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย เปรียบเทียบพฤติกรรมกระทำ ผิดวินัยของนักเรียน จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ข้อเสนอแนะต่อ การปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดวินัยของนักเรียนด้านการแต่งกาย ได้แก่ ครูร่วมกัน ตักเตือนนักเรียนเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านความประพฤติ ได้แก่ ว่ากล่าวตักเตือนทันทีเมื่อพบ การทำผิดวินัยอบรมมารยาทการประพฤติตนให้เหมาะสมกับบุคคลสถานที่

น้ำฝน กุลชุตินธร (2552) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการประพฤติผิดวินัย ของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการประพฤติผิด วินัยของนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านมีปัญหาพินกลาง เปรียบเทียบปัญหาการประพฤติผิดวินัย จำแนกตามความคิดเห็นของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการแต่งกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านพฤติกรรมความประพฤติและด้านการปฏิบัติตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แนวทางแก้ไขปัญหาการประพฤติผิดวินัยพบว่าด้านการแต่งกายโรงเรียนควรมีการติดตามแก้ไข ปัญหา นักเรียนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ด้านความประพฤติครูควรมีการติดตามเฝ้าระวังนักเรียน กลุ่มเสี่ยงอย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษ และพิจารณาความผิดและใช้บทลงโทษตามกฎระเบียบโรงเรียน ด้านการปฏิบัติตนควรปรับปรุงกฎระเบียบ โรงเรียนลดความเข้มงวดลงและหามาตรการรองรับ ในเรื่องดังกล่าว โดยพิจารณาความจำเป็นรายกรณีและครูควรให้การอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรม อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

เกรียงไกร ประเสริฐเมือง (2553) การพัฒนาเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ ต่อตนเอง นับว่าเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะช่วยให้ นักเรียนมีพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้นทำให้

นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถประพฤติตนเป็นผู้ที่อยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน และของสังคม การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านการแต่งกาย และการรักษาความสะอาด โรงเรียนชุมชน บ้านห้วยยายจิว อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล โดยดำเนินการ 2 วงรอบ ตรวจสอบข้อมูลสามเส้า ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การพัฒนาและสะท้อนผลผลการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านการแต่งกาย และการรักษาความสะอาด ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วยกิจกรรมการอบรมคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมรณรงค์แต่งกายสะอาด สดใสถูกระเบียบ และกิจกรรมโฮมรูม และการเสริมแรงใช้กิจกรรมประกวดนักเรียนตัวอย่าง นักเรียนดีเด่น ทำให้นักเรียนที่แต่งกายถูกระเบียบ ทั้งด้านการแต่งกายและด้านการรักษาความสะอาด แต่มีนักเรียนบางส่วนที่แต่งกายไม่เรียบร้อยไม่ถูกระเบียบ จึงได้ดำเนินการต่อนักเรียนมีระเบียบวินัยในการแต่งกายไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อที่จะได้รางวัล และประกาศเกียรติคุณจนทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาดที่ดีขึ้น โดยสรุป การพัฒนาเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านการแต่งกาย และการรักษาความสะอาด โรงเรียนชุมชนบ้านห้วยยายจิว อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมแบบมีส่วนร่วม และการเสริมแรง ทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านการแต่งกาย และการรักษาความสะอาดที่ดีขึ้น บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า จึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้นำกลยุทธ์ดังกล่าวไปใช้พัฒนานักเรียนในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน อื่นต่อไป

สุเทพ แสงธรรม (2553) ได้ศึกษาการบริหารการประพฤติผิดวินัยของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าการประพฤติผิดวินัยของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เปรียบเทียบการประพฤติผิดวินัยของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งและสถานที่ตั้ง สถานที่โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และศึกษาการบริหารการประพฤติผิดวินัยของนักเรียนจากแบบสอบถามปลายเปิดและสนทนากลุ่ม (Focus group) พบว่า ด้านการแต่งกาย ครูต้องให้ความรู้และความเข้มงวดตรวจตราตักเตือนนักเรียนที่ทำผิดทุกครั้ง ด้านพฤติกรรมครูต้องศึกษาพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายกรณีแก้ปัญหาให้ตรง กับสาเหตุ เน้นการลงโทษอย่างจริงจัง ด้านการประพฤติตน ครูต้องประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนตระหนักและมีจิตสำนึกที่ดี ฝ่ายบริหารต้องนิเทศกำกับติดตาม ด้านความรับผิดชอบต้องชี้แจงบทบาทหน้าที่ของนักเรียนในองค์กรวมและรายชั้นอย่างสม่ำเสมอ

ปรีดิษฐ์ จันทราการตานันท์ (2556) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิสัยของนักเรียน โรงเรียนการุ้งวิทยาคม จังหวัดอุทัยธานี ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาการพัฒนาวิสัยของนักเรียน ด้านตัวนักเรียน ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แนวทางการพัฒนาวิสัยโดยต้องมีการพูดคุยอธิบายให้ทุกฝ่ายเข้าใจตรงกันร่วมกันวางแนวทางในการพัฒนาวิสัยของนักเรียนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ให้ความรู้ในสิ่งที่ถูกที่ควรให้กับนักเรียน ผู้สอนที่ปฏิบัติงานต้องรับผิดชอบอย่างเต็มที่เต็มความสามารถ มีการจัดอบรมค่ายคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน เพื่อปลูกฝังความมีวินัยและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน

สาวิณี ตะกะสีลา (2557) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิสัยนักเรียน โรงเรียนคลองบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาวิสัยของนักเรียน ได้แก่ ปัญหาด้านการแต่งกาย ปัญหาด้านการพูด ขาดความรับผิดชอบด้านการเรียนและหน้าที่ ปัญหาการทิ้งขยะ ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม ปัญหาเกิดจากตัวครู และปัญหาด้านครอบครัว แนวทางการพัฒนาวิสัย คือ โรงเรียนต้องมีกฎระเบียบที่มีความชัดเจน มีบทลงโทษที่เป็นขั้นตอน และร่วมปฏิบัติไปในทางเดียวกัน มีการชื่นชมและให้รางวัลกับนักเรียนที่ประพฤติดีวินัยในกิจกรรมหน้าเสาธง มีการเน้นย้ำระเบียบวินัยอยู่เป็นประจำ ปลูกฝังความรับผิดชอบ รวมถึงคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน และครูต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนจะได้ปฏิบัติตาม คือ ต้องแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบ มาโรงเรียนแต่เช้า พูดสุภาพ จะทำให้นักเรียนเกิดความประทับใจศรัทธาในตัวครู มีความเคารพครูและปฏิบัติตาม

งานวิจัยต่างประเทศ

กอริสสัน (Gorriison, 1959, pp. 135-136) ได้ศึกษาเรื่องการให้เด็กนักเรียนมีวินัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 3 โรงเรียน รัฐจอร์เจีย โดยศึกษาจากนักเรียนจำนวน 275 คน ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่า พฤติกรรมที่นักเรียนกระทำผิดมากที่สุด คือ การพูดและหัวเราะ สำหรับเด็กชายเป็นไปในทางก้าวร้าวมากกว่าเด็กหญิง คือ การต่อสู้และการโยนสิ่งของ

เอลิซาเบท (Elizabeth, 1968, p. 2124-A) ได้ศึกษาวิธีการที่มีประสิทธิภาพเพื่อเป็นแนวทางในการขจัดปัญหาทางวินัยของนักเรียน ในทัศนะของครู ผลการวิจัยพบว่า วิธีการแก้ปัญหามีประสิทธิภาพ ผู้ที่แก้ปัญหามักประกอบด้วย นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้บริหาร การขจัดปัญหาทางวินัยของนักเรียน ด้วยการลงโทษทางกายมีประสิทธิภาพน้อยกว่าการร่วมกันแก้ปัญห การเกิดปัญหาทางวินัย ด้านการพูดคุยกับนักเรียนเป็นการส่วนตัวเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพน้อยที่สุดและเพื่อร่วมกันแก้ปัญหามีผล ต้องมีการติดตามผลอย่างใกล้ชิด และต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนด้วย

สคริเวน (Scriven, 1981, p. 80) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจของผู้ให้ปรึกษาในโรงเรียน ที่มีต่อวินัยของโรงเรียนมัธยมศึกษารัฐโอไฮโอ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่ให้คำปรึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาโอไฮโอเกี่ยวกับบทบาท และปัญหาเกี่ยวกับวินัยในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียนมัธยมยินดีและเต็มใจที่จะเข้าเกี่ยวข้องกับการรักษาวินัยของโรงเรียน และนอกจากนั้นยังพบว่า กฎในโรงเรียนที่เข้มงวดไม่สามารถลดปัญหาทางวินัยของนักเรียนได้โดยการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง การเขียนเขียนสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางวินัยจะเป็นวิธีช่วยแก้ปัญหาทางวินัยของโรงเรียนได้

แม็คมิลเลียน (McMullen, 1985, p. 616-A) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวินัย และกระบวนการจัดการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมตอนปลายในเขตเมือง เพื่อนเน้นการพัฒนาวิธีค้นพบว่า ปัญหาทางวินัยส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากพฤติกรรมของโรงเรียน เพราะนักเรียนต้องการสิ่งแวดล้อมที่ดี ยืดหยุ่นได้ โรงเรียนให้ความสนใจและมีระเบียบวินัย การวิจัยได้สนับสนุนให้โรงเรียนจัดระบบอย่างมีประสิทธิภาพไว้ดังนี้ 1) ฝึกครูในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีในการเรียนการสอน 2) การสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดภายในโรงเรียน 3) กำหนดความรับผิดชอบต่อปัญหาโดยการให้คำปรึกษา กำหนดแนวทางพฤติกรรม 4) พิจารณาแก้ไขปรับปรุงระเบียบวินัย และจำกัดขอบเขตของการกระผิด 5) กำหนดโครงการให้นักเรียนหยุดพักการเรียนชั่วคราวในโรงเรียน 6) วางแผนพัฒนาผู้กระทำผิดบ่อย ๆ แต่ละคนเป็นอย่างดี 7) ให้ผู้ปกครองมีส่วนรับรู้ และเกี่ยวข้องในการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับวินัยนักเรียนเกิดจากตัวนักเรียน ครู ผู้ปกครอง เพื่อน สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียน ชุมชน รวมถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมการเมืองเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง การส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนมีวินัยในโรงเรียนเป็นสิ่งที่เกิดประโยชน์แก่ตัวนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้นักเรียนได้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีระเบียบวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ดังนั้นทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างวินัยนักเรียน จึงควรที่จะร่วมมือกันดำเนินการพัฒนาและปลูกฝังค่านิยมของวินัยที่พึงงามให้แก่นักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. การเลือกพื้นที่ที่ศึกษา
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
3. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การตรวจสอบความเที่ยงเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การเขียนรายงานการวิจัย

การเลือกพื้นที่ที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่านักเรียนยังขาดวินัยในโรงเรียนทำให้มีผลต่อการเรียนการสอนของโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง คือ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง ที่ทำหน้าที่ดูแลเรื่องระเบียบวินัยของนักเรียนโดยตรง ประกอบด้วย

1. ครูโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง ที่ทำหน้าที่ดูแลเรื่องระเบียบวินัยของนักเรียนโดยตรง ประกอบด้วย หัวหน้างานกิจการนักเรียน หัวหน้าสายชั้น ตัวแทนครูผู้สอน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 8 ท่าน

ผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวินัย ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง รองผู้บริหารโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จำนวน 2 ท่าน

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยต้องเข้าไปสัมผัสกับผู้ให้สัมภาษณ์โดยตรง ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องเตรียมตัวก่อนการเก็บข้อมูล โดยการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและแนวทางในการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน

1.2 ค้นคว้าเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการอ่านเอกสารตำรา และงานวิจัยเชิงคุณภาพ

1.3 เตรียมเครื่องบันทึกเสียงพร้อมเทปเสียงเปล่า เพื่อใช้ในการบันทึกข้อมูลระหว่างการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นรายบุคคล

2. สร้างแนวคำถามในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อคำถามที่จะศึกษาไว้อย่างกว้างกว้างล่วงหน้าก่อนทำการศึกษา เป็นลักษณะคำถามแบบแบบเปิด ที่ผู้วิจัยต้องใช้วิธีสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลระดับลึก การตั้งคำถามในการสัมภาษณ์ เป็นหน้าที่ของผู้วิจัยที่จะซักถามรายละเอียดจากผู้ให้สัมภาษณ์ มีการกำหนดคำถาม มีประเด็นสำคัญคือ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ ในลักษณะการสนทนาสอบถาม ค้นหาปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน ในการสัมภาษณ์จะจัดรูปแบบอย่างเป็นทางการหรือไม่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคคลและสถานการณ์

การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยนำประเด็นคำถามที่กำหนดไว้เพื่อสัมภาษณ์ เสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์ ตรวจสอบและพิจารณาจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะและแก้ไขตามคำแนะนำ

2. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปตรวจหาความเที่ยงด้านเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านประกอบด้วย

2.1 ดร.ชาย หาญณรงค์	อาจารย์พิเศษภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2.2 ดร.ณัฐกฤตา งามมีฤทธิ์	อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยา
ประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา

2.3 นางสาวกัลยา ศุภพิจิตร ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง

3. ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอต่อประธานที่ปรึกษางานนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียนโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ขอนหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนในการเข้าสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลเพื่อการเก็บข้อมูลพร้อมทั้งขอความร่วมมือจากครูโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

2. เมื่อผู้วิจัยได้รับการตอบรับอนุญาตการให้สัมภาษณ์ จึงได้ติดต่อนัดหมายกับผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ โดยชี้แจงว่าผู้วิจัยเป็นนิสิตบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียนโรงเรียนบางบ่อวิทยาคมจังหวัดสมุทรปราการ ต้องการที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย

3. ผู้วิจัยได้ไปพบผู้ให้ข้อมูลตามวันเวลาที่นัดหมาย โดยผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการวิจัย บอกให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ เพื่อย้ำความเข้าใจและสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ให้ข้อมูล พร้อมทั้งขออนุญาตบันทึกเสียงการสนทนาและจดบันทึกการสนทนา โดยผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้ซักถามข้อสงสัยให้กระจ่างอีกครั้งก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

4. ผู้วิจัยเริ่มการสนทนาด้วยการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง โดยเริ่มพูดเรื่องทั่ว ๆ ไป จนเกิดความรู้สึกคุ้นเคย จากนั้นเริ่มการสนทนาด้วยการซักถามถึงปัญหาวิสัยทัศน์ของนักเรียนโรงเรียนบางบ่อวิทยาคมในปัจจุบัน และสอบถามถึงการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง

5. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลางมาทำการสังเคราะห์เพื่อหาปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลางถึงปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียนแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเองโดยผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการนำข้อมูลที่ได้จากการถอดความการสนทนา มาแยกวิเคราะห์ข้อมูลเป็นส่วนย่อย (Break down) จากนั้นนำข้อมูลมาจัดกลุ่ม (Category) ภายตีความคิดรวบยอดที่มีความคล้ายคลึงกันด้วยการเปรียบเทียบอย่างคงที่ (Constatt comparative analysis) ในเหตุการณ์ที่คล้ายกันและเหตุการณ์ที่แตกต่างกัน (กนกนุช ชื่นเลิศสกุล, 2541, หน้า 59-62) เพื่อให้มีความนามธรรมสูงขึ้นเป็นลำดับ

การเขียนรายงานการวิจัย

หลังจากได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยได้จัดเกลาบันทึกการสัมภาษณ์ที่ได้เขียนเป็นงานนิพนธ์ที่สมบูรณ์ โดยนำเสนอปรากฏการณ์ที่ได้จากการวิจัยในลักษณะการบรรยายถึงปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน ผู้วิจัยนำคำพูดที่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มาประกอบพร้อมนำวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการอภิปรายผลการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครู โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จำนวน 8 ท่าน ถึงสภาพปัญหาวิสัยทัศน์ของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ จากนั้นผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์ถึงปัญหาด้านต่าง ๆ ที่พบกับนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง และนำข้อปัญหาที่พบไปสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จำนวน 2 ท่าน เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ และนำเสนอข้อมูลดังนี้

1. ปัญหาวิสัยทัศน์ของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ
2. แนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง

จังหวัดสมุทรปราการ

ปัญหาวิสัยทัศน์ของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

ปัญหาวิสัยทัศน์ของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากครู โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จำนวน 8 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ข้อมูล ผลการวิจัยสรุปปัญหาการพัฒนาวิสัยทัศน์ดังนี้

1. ด้านตัวนักเรียน

1.1 ตัวนักเรียนไม่ยอมรับ ไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญว่าการไม่มีวินัยเป็นปัญหา คิดว่าการไม่มีวินัยเป็นเรื่องปกติธรรมดา ไม่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันและไม่สร้างความเดือดร้อนให้ใคร ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของครูท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “นักเรียนในปัจจุบันนี้ ชอบทำอะไรตามใจตัวเอง และเห็นว่าความคิดของตนเองถูกต้องที่สุดโดยไม่สนใจถึงกฎระเบียบของสังคมว่าถูกต้องหรือไม่”

2. ด้านกลุ่มเพื่อน

2.1 นักเรียนช่วงวัยประถมศึกษาตอนต้น มักมีการคล้อยตามเพื่อนได้ง่าย ขาดการคิดไตร่ตรองให้ถี่ถ้วนก่อนตัดสินใจกระทำอะไร นักเรียนช่วงวัยประถมปลายมักสร้างจุดเด่นให้ตนเอง ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของครูท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “นักเรียนจะเรียกร้องความสนใจจากคนรอบข้าง โดยชอบแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ออกมาเมื่อเวลาอยู่กับกลุ่มเพื่อน ชอบเล่นกันรุนแรง

จนทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทกัน ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการอย่างเป็นที่ยอมรับของเพื่อนและขาดความดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวและคนใกล้ชิด”

2.2 นักเรียนเลือกคบเพื่อนที่มีความประพฤติไม่มี ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของโรงเรียน เห็นว่าเป็นเรื่องเท่ โดยเลียนแบบมากจากรุ่นพี่ระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ใกล้เคียงของจังหวัด ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของครูท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “นักเรียนจะชอบปฏิบัตินอกเหนือคำสั่งครู เช่น ให้นำเสื้อประจำวันต่าง ๆ ของโรงเรียนใส่ในกางเกงให้เรียบร้อย นักเรียนมักพูดว่าเพื่อนคนนั้นยังเอาออกได้เลย พี่ ๆ โรงเรียนอื่นเขายังเอาออกได้เลย หรือการสั่งห้ามนำโทรศัพท์มาโรงเรียน ก็จะกล่าวตอบว่าโรงเรียนอื่นยังนำมาได้เลย ซึ่งนักเรียนไม่เห็นถึงความสำคัญ ของกฎระเบียบของโรงเรียน”

3. ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

3.1 กฎ ระเบียบ บางข้อเคร่งครัดเกินไป และบางข้อหย่อนยานเกินไป ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของครูท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “ระเบียบบางอย่างไม่ชัดเจนและมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยเกินไป บางอย่างทำได้ บางอย่างทำไม่ได้ เด็กเลยมองไม่เห็นความสำคัญ เช่น เรื่องความยาวของถุงเท้าที่บางครั้งเด็กเห็นว่ามากเกินไป”

3.2 ครูปล่อยปละละเลย ไม่ติดตามอย่างเข้มงวด ขาดความต่อเนื่อง เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีให้กับนักเรียน ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของครูท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “ครูแต่งกายไม่สุภาพ ไม่เหมาะสมต่อวิชาชีพครู ชุดพิต รัศรูป และสั้น เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีให้กับนักเรียน หากครูต้องการควบคุมดูแลพฤติกรรมนักเรียนได้เป็นแบบอย่างที่ดี และควรมีมาตรฐานเดียวกันในการควบคุมดูแลพฤติกรรมของนักเรียนทั้งโรงเรียน”

4. ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว

4.1 สถานะทางครอบครัว ส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กเป็นอย่างมาก ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ครูท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “เด็กที่ทางบ้านมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดี ผู้ปกครองจะเลี้ยงแบบตามใจ เด็กจำพวกนี้จึงมีพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามใจตัวเอง ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของโรงเรียน แต่งเด็กที่ทางบ้านฐานะดีอีกส่วนก็จะมีพฤติกรรมที่ดี เพราะกลัวว่าตนเองจะทำให้พ่อแม่เสียใจ และเสียชื่อเสียงต่อวงศ์ตระกูล ส่วนเด็กที่ทางบ้านยากจน พ่อแม่ต้องทำงานจนไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน ออกทำงานตั้งแต่ลูกลยังไม่ตื่น พอกลับบ้านมาลูกก็หลับไปแล้ว จึงทำให้เด็กขาดการปลูกฝังเรื่องระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรม ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมเวลาอยู่ที่โรงเรียน เช่นขาดการใส่ใจต่อภาระงานที่ได้รับมอบหมาย ในขณะที่เดียวกันเด็กที่ตระหนักรู้ถึงความลำบากของพ่อแม่ ก็จะมี ความประพฤติที่ดี ไม่สร้างภาระ และอยากทำให้พ่อแม่ภูมิใจโดยการตั้งใจเล่าเรียน จึงเคารพและปฏิบัติตนตามกฎ ระเบียบของโรงเรียน”

4.2 การหย่าร้างและการแยกกันอยู่ของผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์หัวหน้าระดับชั้นท่านหนึ่งที่ว่า “มีเด็กนักเรียนหลายคนอยู่บ้านกับพ่อ หรือแม่ฝ่ายเดียวบางคนอาศัยอยู่กับปู่ตายายหรือญาติ เพราะพ่อแม่เลิกกันหรือต้องออกไปทำงาน ที่ต่างจังหวัดเพื่อหารายได้มาช่วยเหลือครอบครัว บางทีเด็กได้รับการปฏิบัติจากญาติพี่น้องที่ทำให้ รู้สึกว่าเป็นส่วนเกิน จึงขาดความรักและการอบรมสั่งสอนที่สมควรจึงมีผลต่อเรื่องระเบียบวินัย ในโรงเรียน”

4.3 สภาพความเหมาะสมของที่อยู่อาศัย ความประพฤติคนของพ่อแม่ แหล่งมั่วสุม อบายมุข การดื่มสุรา การเล่นเกมพนัน การทะเลาะเบาะแว้งของพ่อแม่ มีผลต่อพฤติกรรมทางด้านวินัยของนักเรียน ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของครูท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “บ้านของเด็กที่อยู่กับ บ่อนการพนันและพ่อแม่ที่ชอบเล่นเกมพนัน เด็กคนนั้นจะมีพฤติกรรมลักลอบเล่นเกมพนัน ภายในโรงเรียน”

5. ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม

5.1 สื่อต่าง ๆ ที่นักเรียนบริโภคโดยขาดการคิดไตร่ตรองและพิจารณาถึงคุณค่าและ ประโยชน์ที่จะได้รับจากสื่อ ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของครูท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “คลิปวิดีโอที่เห็น ทางอินเทอร์เน็ต เด็กสามารถเข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็วในปัจจุบัน ทำให้เด็กมีพฤติกรรมเลียนแบบ เช่น คลิปการด่ากันทะเลาะกัน เป็นปัญหาโดยตรงที่เกี่ยวข้องกับวินัยของนักเรียน”

5.2 แฟชั่น และค่านิยมทางสังคม นักเรียนแต่งกายตามดารา สื่อออนไลน์ ดังตัวอย่าง คำสัมภาษณ์ของครูท่านหนึ่งได้กล่าวว่า “นักเรียนหลายคนมีพฤติกรรมการแต่งกายที่ไม่ถูกระเบียบ เช่น นักเรียนหญิงนุ่งกระโปรงสั้น นักเรียนชายนุ่งกางเกงรัดรูปและสั้น เพื่อเลียนแบบดาราที่ตนชื่นชอบ เมื่อรุ่นพี่ทำรุ่นน้องก็เกิดการเลียนแบบตาม ซึ่งเป็นการทำผิดระเบียบวินัยโดยง่ายและทำให้เสีย การปกครองด้วยเช่นกัน”

แนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

1. ด้านตัวนักเรียน

ปัญหาเรื่องตัวนักเรียนไม่ยอมรับในเรื่องของวินัย มีแนวทางการพัฒนาตรงกันมากที่สุด คือการพูดคุยและวางแผนในการปฏิบัติที่ชัดเจน โดยผู้ให้สัมภาษณ์ให้แนวทางการพัฒนาว่า “ควรจะพูดคุยชี้แจงนักเรียนทั้งโรงเรียนพร้อมกันเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ โดยโรงเรียนจัดทำ สมุดกฎ ระเบียบของโรงเรียนให้แก่นักเรียน เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน เมื่อทุกคนยอมรับ แนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน การประพฤติผิดวินัยของนักเรียนจะน้อยลง”

2. ด้านกลุ่มเพื่อน

ปัญหาเรื่องการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ มีแนวทางการพัฒนาตรงกันมากที่สุดคือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียน โดยเฉพาะกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน โดยให้ผู้สัมภาษณ์ให้แนวทางการพัฒนาว่า “ควรจะมีชมเชย ส่งเสริม แนะนำนักเรียนสิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี เพื่อนที่ดีควรเป็นอย่างไร อาจจัดกลุ่มนักเรียนที่มีวินัยดูแลเพื่อน ใช้กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน การออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านและโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่จะลดปัญหาในเรื่องนี้เนื่องจากครูและโรงเรียนจะสื่อถึงกันได้เป็นอย่างดี”

3. ด้านสภาพแวดล้อมโรงเรียน

ปัญหาภาวะเบียดเบียนที่ตึงเกินไป ผู้ให้สัมภาษณ์ให้แนวทางไว้ดังนี้ “ควรมีการประชุมครู โดยผู้บริหารสร้างความเข้าใจในภาวะเบียดเบียนของโรงเรียนให้ตรงกัน โดยขอความร่วมมือให้ครูทุกท่านหรือมาตรฐานเดียวกัน ปฏิบัติกับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ครูต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน เช่น ครูต้องแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบ ลงเวลาปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์ เข้าสอนให้ตรงเวลา ผู้เรียนจะเกิดความศรัทธาในตัวครู เคารพในตัวครู อยากเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ที่ครูสอนซึ่งจะเป็นผลทำให้บรรยากาศของโรงเรียนดีขึ้นด้วยตามพฤติกรรมการเอาใจใส่ของครูผู้สอน”

ปัญหาครูปล่อยปะละเลย ไม่ติดตามอย่างเข้มงวด ขาดความต่อเนื่อง เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีให้กับนักเรียน เช่น ครูแต่งกายไม่สุภาพ ไม่เหมาะสมต่อวิชาชีพครู ชุดพิต รัศรูป และสั้น เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีให้กับนักเรียน หากครูต้องการควบคุมดูแลพฤติกรรมนักเรียนได้เป็นแบบอย่างที่ดี ครูควรมีมาตรฐานเดียวกันในการควบคุมดูแลพฤติกรรมของนักเรียนทั้งโรงเรียน โดยให้ผู้สัมภาษณ์ให้แนวทางการพัฒนาว่า “ควรมีการติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ครูควรศึกษาพัฒนาการของวัยรุ่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ต้องสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกรายวิชา เน้นการเล่าเรื่องหรือยกตัวอย่าง ไม่บ่นไม่ด่านักเรียนให้เกิดความเบื่อหน่าย หากนักเรียนกระทำความผิดควรเรียกนักเรียนไปตักเตือนเป็นการส่วนตัวไม่รวมทั้งกลุ่ม ไม่ประจานพฤติกรรมนักเรียนต่อสาธารณชน”

4. ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว

ปัญหาเรื่องครอบครัวมีแนวทางการพัฒนาตรงกันมากที่สุดคือการมีกิจกรรมระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและรับทราบแนวทางการทำงานของโรงเรียน โดยผู้ให้สัมภาษณ์ให้แนวทางการพัฒนาว่า “ควรมีการประชุมนิเทศนักเรียนและประชุมผู้ปกครองนักเรียนก่อนที่นักเรียนจะเข้าเรียนในแต่ละช่วงชั้น โดยการปฐมนิเทศนักเรียนและการประชุมผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนและผู้ปกครองได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน

ตลอดเวลาของการประชุม” ผู้ให้สัมภาษณ์อีกท่านกล่าวว่า “โรงเรียนควรรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครองแล้วนำมาปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น” ผู้ให้สัมภาษณ์อีกท่านกล่าวว่า “ครูออกเยี่ยมบ้านทุกบ้าน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาด้านวินัยครูควรไปเยี่ยมบ้านอย่างสม่ำเสมอ และศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาด้านพฤติกรรมเป็นรายกรณี เช่น หากครอบครัวของนักเรียนมีฐานะยากจนทางโรงเรียนควรจัดหาทุนการศึกษาหรือจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือนักเรียน หากครอบครัวของนักเรียนแตกแยกนักเรียนขาดความอบอุ่นครูควรให้นักเรียนมาทำงานด้วยโดยสร้างบทบาทในสังคมให้กับนักเรียนอ่านให้นักเรียนรับผิดชอบทำความสะอาดห้องสมุดห้องพยาบาล โดยมีสินน้ำใจตอบแทนบ้างเล็กน้อย”

5. ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม

ปัญหาเรื่องแฟชั่น คำนิยม สื่อต่าง ๆ ที่นักเรียนบริโภคมีแนวทางการพัฒนาตรงกันมากที่สุดคือ การดูแลอย่างใกล้ชิดของครู โดยผู้ให้สัมภาษณ์ให้แนวทางการพัฒนาว่า “ควรจะทำตัวดีก่อนในเบื้องต้น ครูที่ปรึกษาทุกชั้นควรยื่นกำกับในแถวเมื่อนักเรียนเคารพธงชาติ เพื่อตรวจดูการแต่งกายของนักเรียนแต่ละคนหากนักเรียนทำผิดให้แก้ไขทันที หรืออาจจะใช้ระบบพี่ดูแลน้อง โดยให้พี่เป็นผู้สอดส่องดูแลน้องที่แต่งกายผิดระเบียบแล้วแจ้งให้ครูทราบ เพื่อให้ นักเรียนแก้ไขต่อไป ครูควรปลูกฝังให้นักเรียนรู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด มีเจตคติที่ดีชี้ให้เห็นตัวอย่างที่ดีโดยสอนทีละน้อยนักเรียนจะค่อย ๆ ซึมซับไปเรื่อย ๆ ควรแนะนำสิ่งที่ถูกต้องที่สังคมยอมรับเพื่อให้นักเรียนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข”

สรุปได้ว่า ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ มีดังนี้

ปัญหาวินัยของนักเรียนโรงเรียนโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง ได้แก่

1. ด้านตัวนักเรียน คือ ปัญหาตัวนักเรียนไม่ยอมรับ ไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการวินัย
2. ด้านกลุ่มเพื่อน คือ ปัญหานักเรียนเลือกคบเพื่อนที่มีความประพฤติไม่พึงประสงค์ เบี่ยงเบน สร้างจุดเด่นในทางที่ผิดกฎระเบียบของโรงเรียน
3. ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน คือ ปัญหากฎ ระเบียบ บางข้อเคร่งครัดและบางข้อหย่อนยาน ครูปล่อยปละละเลยไม่ติดตามอย่างเข้มงวดและขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการในงานวินัยของนักเรียน
4. ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว คือ ปัญหาครอบครัวขาดการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีวินัย ขาดการเอาใจใส่จากครอบครัว

5. ด้ายสภาพแวดล้อมทางสังคม คือ ปัญหาสื่อ แฟชั่น ค่านิยม ที่นักเรียนบริโภคโดยขาดการคิดอย่างมีวิจารณญาณถึงประโยชน์และคุณค่าที่จะได้รับจากการบริโภคสื่อต่าง มีการแต่งกายเลียนแบบรุ่นพี่และดารานักร้อง ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากคณะครู โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง และได้ข้อมูล

แนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง โดยสรุปคือ ต้องสร้างกฎระเบียบและแนวทางในการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ครูผู้สอนต้องปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ เพิ่มความสามารถ ผู้ปกครองต้องปลูกฝังเรื่องระเบียบวินัยคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และทุกฝ่ายต้องร่วมกันอย่างจริงจังในปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามให้แก่นักเรียน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการสัมภาษณ์ครูโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จำนวน 8 ท่าน ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องวินัยของนักเรียนโดยตรง และนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของครูแต่ละท่านมาทำการสังเคราะห์เพื่อหาปัญหาวินัยของนักเรียน จากนั้นนำปัญหาที่ได้จากการสังเคราะห์เสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 ท่าน เพื่อสังเคราะห์เป็นแนวทางในการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ และกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง

วิธีการดำเนินการวิจัยเป็นการศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จำนวน 8 ท่าน เพื่อให้ได้ข้อมูลสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

หลังจากได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แล้วนำมาสังเคราะห์เพื่อหาปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ แยกเป็นรายด้านแล้วนำแนวปัญหาด้านต่าง ๆ ที่ได้ไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 ท่าน เพื่อสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

สรุป

ปัญหาวินัยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

จากการสรุปและสังเคราะห์ปัญหาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ จากการสัมภาษณ์ครูโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลางทั้ง 8 ท่าน สามารถสรุปเป็นประเด็นปัญหาได้ดังนี้

1. ปัญหาตัวนักเรียนไม่ยอมรับ ไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการวินัย
2. ปัญหานักเรียนเลือกคบเพื่อนที่มีความประพฤติไม่ดี สร้างจุดเด่นในทางที่ผิด

กฎระเบียบของโรงเรียน

3. ปัญหากฎ ระเบียบ บางข้อเคร่งครัดและบางข้อหย่อนยาน ครูปล่อยปละละเลย ไม่ติดตามอย่างเข้มงวดและขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการในงานวินัยของนักเรียน

4. ปัญหาครอบครัวขาดการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีวินัย ขาดการเอาใจใส่จากครอบครัว

5. ปัญหาสื่อ แฟชั่น ค่านิยม ที่นักเรียนบริโภคโดยขาดการคิดอย่างมีวิจารณญาณถึงประโยชน์และคุณค่าที่จะได้รับจากการบริโภคสื่อต่าง มีการแต่งกายเลียนแบบรุ่นพี่และคารา

แนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัด

สมุทรปราการ

จากการศึกษา ปัญหาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการที่ได้จากการสัมภาษณ์ครู โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลางจำนวน 8 ท่าน สามารถนำมาสังเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ โดยขอความคิดเห็นและคำแนะนำจากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 2 ท่าน สามารถสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ ได้ดังนี้

1. ปัญหาตัวนักเรียนไม่ยอมรับ ไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการวินัย มีผู้ให้แนวทางว่าควรจะพูดคุย ชี้แจงนักเรียนทั้งโรงเรียนพร้อมกันเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ โดยโรงเรียนจัดทำสมุดกฎระเบียบของโรงเรียนให้แก่ นักเรียน เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน เมื่อทุกคนยอมรับแนวทางการพัฒนาวินัยของ การประพฤติผิดวินัยของนักเรียนจะน้อยลง

2. ปัญหานักเรียนเลือกคบเพื่อนที่มีความประพฤติไม่ดี สร้างจุดเด่นในทางที่ผิดกฎระเบียบของโรงเรียน มีผู้ให้แนวทางว่าควรจะอบรมสั่งสอน แนะนำนักเรียนสิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดีเพื่อนที่ดีควรเป็นอย่างไร อาจจัดกลุ่มนักเรียนที่มีวินัยดูแลเพื่อน ใช้กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน การออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านและ โรงเรียน เป็นกิจกรรมที่จะลดปัญหาในเรื่องนี้เนื่องจากครูและโรงเรียนจะสื่อถึงกันได้อย่างใกล้ชิด

3. ปัญหากฎ ระเบียบ บางข้อเคร่งครัดและบางข้อหย่อนยาน ครูปล่อยปะละเลยไม่ติดตามอย่างเข้มงวดและขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการในงานวินัยของนักเรียน มีผู้ให้แนวทางว่าควรมีการประชุมครู โดยผู้บริหารสร้างความเข้าใจในกฎระเบียบของ โรงเรียนให้ตรงกัน โดยขอความร่วมมือให้ครูทุกท่านหรือมาตรฐานเดียวกัน ปฏิบัติกับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ครูต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน เช่น ครูต้องแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบ ลงเวลาปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์ เข้าสอนให้ตรงเวลา ผู้เรียนจะเกิดความศรัทธาในตัวครู เคารพในตัวครู อยากเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ที่ครูสอนซึ่งจะเป็นผลทำให้บรรยากาศของโรงเรียนดีขึ้นตามพฤติกรรมเอาใจใส่ของครูผู้สอน ควรมีการติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ครูควรศึกษาพัฒนาการของวัยรุ่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ต้องสอดแทรก

คุณธรรมจริยธรรมในทุกรายวิชา เน้นการเล่าเรื่องหรือยกตัวอย่าง ไม่บ่นไม่ด่านักเรียนให้เกิดความเบื่อหน่าย หากนักเรียนกระทำความผิดควรเรียกนักเรียนไปตักเตือนเป็นการส่วนตัว ไม่รวมทั้งกลุ่ม ไม่ประจานพฤติกรรมนักเรียนต่อสาธารณชน

4. ปัญหาครอบครัวขาดการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีวินัย ขาดการเอาใจใส่จากครอบครัว มีผู้ให้แนวทางว่าควรจะมีการปฐมนิเทศนักเรียน และประชุมผู้ปกครองนักเรียนก่อนที่นักเรียนจะเข้าเรียนในแต่ละช่วงชั้น โดยการปฐมนิเทศนักเรียนและการประชุมผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนและผู้ปกครองได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันตลอดเวลาของการประชุม โรงเรียนควรรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครองแล้วนำมา ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น ครูออกเยี่ยมบ้านทุกบ้าน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาด้านวินัยครูควรไปเยี่ยมบ้านอย่างสม่ำเสมอ และศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาด้านพฤติกรรมเป็นรายกรณี เช่น หากครอบครัวของนักเรียนมีฐานะยากจนทางโรงเรียนควรจัดหาทุนการศึกษาหรือจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือนักเรียน หากครอบครัวของนักเรียนแตกแยกนักเรียนขาดความอบอุ่นครูควรให้นักเรียนมาทำงานด้วยโดยสร้างบทบาทในสังคมให้กับนักเรียนอ่านให้นักเรียนรับผิดชอบทำความสะอาดห้องสมุดห้องพยาบาล โดยมีสินน้ำใจตอบแทนบ้างเล็กน้อย

5. ปัญหาสื่อ แฟชั่น ค่านิยม ที่นักเรียนบริโภคโดยขาดการคิดอย่างมีวิจารณญาณถึงประโยชน์และคุณค่าที่จะได้รับจากการบริโภคสื่อต่าง มีการแต่งกายเลียนแบบรุ่นพี่และดารา นักร้อง มีผู้ให้แนวทางว่าควรจะกล่าวตักเตือนก่อนในเบื้องต้น ครูที่ปรึกษาทุกชั้นควรยื่นกำกับในแถวเมื่อนักเรียนเคารพธงชาติ เพื่อตรวจดูการแต่งกายของนักเรียนแต่ละคนหากนักเรียนทำผิดให้แก้ไขทันที หรืออาจจะใช้ระบบพี่ดูแลน้องโดยให้พี่เป็นผู้สอดส่องดูแลน้องที่แต่งกายผิดระเบียบแล้วแจ้งให้ครูทราบ เพื่อให้นักเรียนแก้ไขต่อไป ครูควรปลูกฝังให้นักเรียนรู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด มีเจตคติที่ดีชี้ให้เห็นตัวอย่างที่ดีโดยสอนทีละน้อยนักเรียนจะค่อย ๆ ซึมซับไปเรื่อย ๆ ควรแนะนำสิ่งทีุ่กต้องที่สังคมยอมรับเพื่อให้นักเรียนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ดังนั้นแนวทางการพัฒนาวินัยนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง โดยสรุปคือต้องสร้างและปฏิบัติตามกฎระเบียบและแนวทางในการพัฒนาวินัยของนักเรียนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ครูผู้สอนต้องปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ เต็มความสามารถ ผู้ปกครองต้องปลูกฝังเรื่องระเบียบวินัยคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และต้องร่วมกันอย่างจริงจังในปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามให้แก่เด็กนักเรียน

อภิปรายผล

จากปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จำนวน 8 ท่าน ผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 2 ท่าน มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ด้านตัวนักเรียน ปัญหาตัวนักเรียนไม่ยอมรับ ไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการมีวินัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนคิดว่าการไม่มีวินัยเป็นเรื่องปกติ ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อใครและเมื่อไม่ปฏิบัติตามก็สามารถดำรงชีวิตได้ปกติ หรือยังขาดการปลูกฝังเรื่องคุณธรรมจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอจากครู บิดามารดา ผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับวิศิษฐ์ อ้นขวัญเมือง (2551, หน้า 30) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและสาเหตุของการกระทำผิดวินัยนักเรียน มีสาเหตุที่เกิดจากจิตใจ ความรู้สึก และอารมณ์ของเด็กตามสภาวะการณ์ที่เด็กได้เผชิญอยู่เป็นประจำ สอดคล้องกับโกศล เข้มกาญจนวัฒน์ (2552, หน้า 64) ได้กล่าวว่า การวางรากฐานการมีวินัยในตนเองต้องเริ่มที่วัยเด็ก การอบรมเลี้ยงดูก็มีผลต่อการมีวินัยในตนเองของเด็ก สอดคล้องกับศศิภา จงรักโชคชัย (2559) ธรรมชาติของตัวเด็กเอง เด็กก็คือเด็ก โดยธรรมชาติของเด็กเล็กเมื่อเบื่อเหนื่อยง่วง หรือหิว หรือรู้สึกตัวเองถูกทิ้งและไม่ได้รับความสนใจจากผู้ใหญ่ เขาก็อาจแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ก้าวร้าว เอาแต่ใจ เพื่อเรียกร้องความสนใจ ปัจจุบันนี้เป็นเพียงอาการชั่วคราวเท่านั้น ซึ่งไม่เป็นปัญหา เพียงแต่พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องรู้จักควบคุมดูแลไม่ให้ปัญหาเกิดซ้ำ ๆ หรือรุนแรงจนเกินควบคุมแล้วกลายเป็นปัญหาพฤติกรรมระยะยาว สอดคล้องกับนวลศิริ เปาโรหิตย์ (2533) ได้กล่าวว่าโรงเรียนควรกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆด้วยความเข้าใจในธรรมชาติของเด็กเช่นเดียวกับ กาญจนา หาสิตะพันธ์ (2510) ได้กล่าวว่ากฎระเบียบที่เด็กได้มีส่วนเสนอขึ้นมาเอง อภิปรายและเห็นชอบแล้วจะเป็นสิ่งที่เด็กพร้อมที่จะปฏิบัติตามและไม่ค่อยฝ่าฝืน เพราะถ้าฝ่าฝืนหมายถึงการไม่เคารพต่อมิตรของเพื่อน ๆ และไม่เคารพตนเอง ดังนั้น ในการกำหนดกฎระเบียบของสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงวุฒิภาวะของนักเรียนและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านี้ นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการกำหนดกฎระเบียบของสถานศึกษา

2. ด้านกลุ่มเพื่อน ปัญหานักเรียนเลือกคบเพื่อนที่มีความประพฤติไม่ดี สร้างจุดเด่นในทางที่ผิดกฎระเบียบของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าขาดการอบรมสั่งสอนที่ต่อเนื่อง ขาดการแนะนำนักเรียนสิ่งใดดีสิ่งใดไม่ดีเพื่อนที่ดีควรเป็นอย่างไร ตลอดจนการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนยังไม่ทั่วถึงสอดคล้องกับ ศิระวี ศรีวิจารณ์ (2550, หน้า 58) ที่กล่าวว่าครูควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียนในทุกด้าน เช่น เปิดเวทีให้นักเรียนแสดงดนตรี จัดการแข่งขันกีฬาภายใน กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ซึ่งการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งควรสำรวจความต้องการของนักเรียน

ก่อนจัดกิจกรรมเพื่อสนองตอบตรงตามความต้องการของนักเรียน ควรสอนให้นักเรียนรู้จักกาลเทศะ ปลูกฝังให้นักเรียนรู้ว่าสิ่งใดควรสิ่งใดไม่ควร โรงเรียนควรเน้นเรื่องของการเข้าค่ายปฏิบัติธรรม โดยจัดประมาณ 3 เดือน 1 ครั้ง เน้นการกิน อยู่ ดู ฟัง ให้นักเรียนได้ซึมซับเรื่องวินัยทีละน้อยจนในที่สุดนักเรียนจะสนใจ ให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้สอดแทรกธรรมะเข้าไปในทุกรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนในช่วงโฮมรูมและในช่วงกิจกรรมแนะแนว เน้นการเล่าเรื่อง โดยยกตัวอย่างบุคคลที่ดีมีวินัย เกียรติคุณรู้เล็กน้อย ๆ พานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ไปพบกับคนที่มีวินัยแล้วประสบความสำเร็จ ที่การยกย่องชมเชยนักเรียนที่ทำความดี มีการเก็บคะแนนสะสมสำหรับผู้ที่มีความประพฤติดีแล้วมอบรางวัลเมื่อสิ้นปีการศึกษา

3. ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ปัญหากฎระเบียบ บางข้อเคร่งครัดและบางข้อหย่อนยาน ครูปล่อยปละละเลย ไม่คิดตามอย่างเข้มงวดและขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการในงานวินัยของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยังขาดการสร้างความเข้าใจในกฎระเบียบของโรงเรียนให้ตรงกันของครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหาร และแนวทางการปฏิบัติยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของวัยรุ่น สอดคล้องกับพิสิทธิ์ หอมสมบัติ (2546) ที่กล่าวว่า การที่จะพัฒนาวินัยนักเรียนให้ได้ผลอย่างจริงจังนั้น โรงเรียนจะต้องเห็นความสำคัญมีแผนนโยบายที่ชัดเจน บุคลากรจะต้องมีความตระหนักในปัญหา ทำตนให้เป็นแบบอย่าง จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาวินัยนักเรียนและกระตุ้นนักเรียนให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ตามที่กำหนดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ให้เกิดความเคยชินจนกลายเป็นวินัยในตนเอง โดยการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี และกระบวนการเรียนรู้อื่น ๆ ให้เอื้อต่อการพัฒนาวินัยนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ อินทิตรา บุญวาทิ (2550, หน้า 66-70) พบว่าครูควรมีการตักเตือนทุกครั้งที่นักเรียนกระทำความผิดวินัยของโรงเรียน ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการหาแนวทางป้องกันและแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับนักเรียนครูควรจัดสภาพห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เพื่อให้ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ครูควรใช้เทคนิคการเสริมแรง เช่น การให้ความสนใจ การยอมรับ การให้คำชมเชยจากครูและกลุ่มเพื่อน การแลกเปลี่ยน สร้างเงื่อนไข ครูควรชี้แนะหรือเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ถ้าเด็กมีปัญหาในเรื่องครอบครัวจนส่งผลกระทบต่อการศึกษาให้ปรึกษานักจิตวิทยา ครูและผู้ปกครองควรร่วมมือกันเพื่อสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สุคนธา ศรีภา (2552) กล่าวว่าผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครองและนักเรียนควรร่วมกันกำหนดแนวทางระเบียบการปฏิบัติของนักเรียนและทำคู่มือเรื่องวินัยให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง เชิญผู้ปกครองทันทีที่นักเรียนมีปัญหาด้านพฤติกรรม เพื่อหาแนวทางร่วมกัน การออกเยี่ยมบ้านนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง และแจ้งผู้ปกครองถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มีการติดตามการปฏิบัติตนของนักเรียน

อย่างต่อเนื่อง ครู และผู้ปกครองร่วมมือกันในการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและแนวปฏิบัติของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ พรรณรุจิ สะอาด (2557, หน้า 83) กล่าวว่าโรงเรียนควรกำหนดระเบียบของนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร และแจ้งให้ทราบโดยทั่วกัน มีระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้ปฏิบัติตามต้องตามระเบียบ กำหนดมาตรการการลงโทษที่เหมาะสมในกรณีที่นักเรียนประพฤติผิดวินัย ครูประจำชั้นออกเยี่ยมบ้านเพื่อประสานความร่วมมือผู้ปกครองให้ดูแลเอาใจใส่นักเรียน ครูตักเตือนนักเรียนทุกครั้งที่เห็นนักเรียนประพฤติผิดวินัยของโรงเรียน ครูยกย่องชมเชย ให้รางวัลแก่นักเรียนตัวอย่างที่ปฏิบัติได้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน

4. ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ปัญหาครอบครัวขาดการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีวินัย ขาดการเอาใจใส่จากครอบครัว ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ปกครองของนักเรียนมีอาชีพรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ ทำให้มีเวลาในการอบรมสั่งสอนลูกน้อยเกินไป จนทำให้ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวไม่แน่นแฟ้น ซึ่งสอดคล้องกับศิริรัตน์ เหล่าวัฒนพงศ์ (2545) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมปัญหาทางวินัยมีสาเหตุมาจากตัวแปรส่วนตัว คือ นักเรียนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสมและตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ครอบครัวคือการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย บิดามารดาไม่มีเวลา ขาดการดูแลเอาใจใส่และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมากเกินไป จึงทำให้เกิดการเก็บกด สอดคล้องกับนงนุช พันธุ์นิกุล (2546) กล่าวว่างานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะกับสภาพครอบครัว นอกจากนั้นกิจกรรมเยี่ยมบ้านเด็กเป็นกิจกรรมที่สำคัญอีกหนึ่งกิจกรรมที่จะทำให้ครูทราบความสัมพันธ์ในครอบครัวของเด็กและเข้าใจพฤติกรรมเด็กยิ่งขึ้น การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษานั้นต้องนำพ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา รับผิดชอบ และตัดสินใจเกี่ยวกับเด็กของตน ดังนั้นการเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม เป็นกิจกรรมหนึ่งที่บุคลากรในสถานศึกษาและพ่อแม่ผู้ปกครองมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำงานร่วมกันเพื่อเด็กในความรับผิดชอบเพื่อให้เด็กได้รับประโยชน์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ พรรณรุจิ สะอาด (2558, หน้า 84) ครูต้องอาศัยผู้ปกครองในการช่วยดูแลความประพฤติของนักเรียน และผู้ปกครองควรเพิ่มการเอาใจใส่ดูแลในเรื่องการเรียนของนักเรียนให้มากขึ้น ร่วมกันแนะนำให้กำลังใจนักเรียนและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

5. สภาพแวดล้อมทางสังคม ปัญหาสื่อ แฟชั่น ค่านิยม ที่นักเรียนบริโภคโดยขาดการคิดอย่างมีวิจารณญาณถึงประโยชน์และคุณค่าที่จะได้รับจากการบริโภคสื่อต่าง มีการแต่งกายเลียนแบบรุ่นพี่และดารานักร้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความรู้และวุฒิภาวะยังน้อยและขาดการแนะนำจากคนใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้องกับศิริวิ ศรีวิจารณ์ (2550) กล่าวว่าปัญหาการพัฒนาวินัยของนักเรียน ได้แก่ ตัวนักเรียน ครู ครอบครัว แฟชั่น สื่อ ช่วงวัยของนักเรียนและการคบเพื่อน สอดคล้องกับ

สิทธิพันธ์ มลชู(2550) ที่กล่าวว่าสภาพปัจจุบันของสังคมมีอิทธิพลเหนือชีวิตและความเป็นอยู่ของนักเรียนด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งแวดล้อม เหตุการณ์สำคัญๆที่เกิดขึ้น เช่น สถานะเศรษฐกิจ บาร์ไนต์คลับ สถานะเงินตรา เหล่านี้เป็นแหล่งมั่วสุมที่อันตรายเป็นอย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านตัวนักเรียน ปัญหาตัวนักเรียนไม่ยอมรับ ไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการวินัย มีแนวทางว่าควรมีการแจ้งกฎระเบียบให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวินัยนักเรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและนำไปปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน

1.2 ด้านกลุ่มเพื่อน ปัญหาเด็กเลือกคบเพื่อนที่มีความประพฤติไม่ดี สร้างจุดเด่นในทางที่ผิดกฎระเบียบของโรงเรียน มีแนวทางการพัฒนาว่าควรจะอบรมสั่งสอน แนะนำนักเรียนสิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี เพื่อนที่ดีควรเป็นอย่างไร อาจจัดกลุ่มนักเรียนที่มีวินัยดีดูแลเพื่อนที่ประพฤติไม่ดี ใช้กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน

1.3 ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ปัญหากฎ ระเบียบ บางข้อเคร่งครัดและบางข้อหย่อนยาน ครูปล่อยปละละเลย ไม่ติดตามอย่างเข้มงวดและขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการในงานวินัยของนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาโดยควรมีการประชุมครูโดยผู้บริหารสร้างความเข้าใจในกฎระเบียบของโรงเรียนให้ตรงกัน โดยขอความร่วมมือให้ครูทุกท่านหรือมาตรฐานเดียวกัน ปฏิบัติกับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ครูต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน

1.4 ปัญหาครอบครัวขาดการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีวินัย ขาดการเอาใจใส่จากครอบครัว มีแนวทางการพัฒนาโดยโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนและผู้ปกครองได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น ครูออกเยี่ยมบ้านทุกบ้าน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาด้านวินัยควรไปเยี่ยมบ้านอย่างสม่ำเสมอ และศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาด้านพฤติกรรมเป็นรายกรณี

1.5 ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ปัญหาสื่อ แฟชั่น ค่านิยม ที่นักเรียนบริโภค โดยขาดการคิดอย่างมีวิจารณญาณถึงประโยชน์และคุณค่าที่จะได้รับจากการบริโภคสื่อ มีแนวทางการพัฒนาโดยครูควรปลูกฝังให้นักเรียนรู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด มีเจตคติที่ดีชี้ให้เห็นตัวอย่างที่ดี โดยสอนทีละน้อยนักเรียนจะค่อย ๆ ซึมซับไปเรื่อย ๆ แนะนำสิ่งที่ถูกต้องที่สังคมยอมรับเพื่อให้ นักเรียนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการติดตามผลการนำแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน โรงเรียน วัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการไปใช้

บรรณานุกรม

- กนกศักดิ์ วาสุกรี. (2559, 16 สิงหาคม). ครูผู้ช่วย. สัมภาษณ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา ศรีกาพลินธุ์. (2544). *วินัยนักเรียน* (ครั้งที่ 22). กรุงเทพฯ: ธรรมการพิมพ์.
- กาญจนา หาลิตะพันธ์. (2510). *ชุมนุมทางวิชาการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- เกรียงไกร ประเสริฐเมือง. (2553). *การพัฒนาเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ
ตนเองด้านการแต่งกายและการรักษาความสะอาด โรงเรียนชุมชนบ้านห้วยยายจิว
อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โกศล เข้มกาญจนวัฒน์. (2552). *คู่มือการจัดกิจกรรมการพัฒนาวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ
ต่อตนเองของนักเรียน โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการดอนคลัง*. สารนิพนธ์
การบริหารการศึกษา, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จันทร์ชติ มาพุทธ. (2559). *หลักพื้นฐานการศึกษาขั้นสูง* (ครั้งที่พิมพ์ 5). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชมรมพุทธศาสตร์สากล. (2547). *5 ห้องชีวิต ฉบับ ท้าวหน้า*. ปทุมธานี: บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์.
- เชาวน์ มณีวงศ์. (2525). *การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา*. งานนิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ บางแสน.
- ณรงค์ฤทธิ์ ปิยะโร. (2556). *การศึกษาปัญหาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียน
บ้านสวนอุดมวิทยา จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิพวรรณ แสงพันธ์. (2542). *การส่งเสริมระเบียบวินัยของนักเรียนตามทัศนะของผู้บริหาร
โรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น*.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทิสนา แคมมณี. (2542). *การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โมเดลชิปปา
(CIPPA MODEL)*. *วารสารวิชาการ*, 2(5), 4-30.

- เทิดศักดิ์ วันติยา. (2551). ปัญหาทางระเบียบวินัยของโรงเรียน ในระดับกลุ่ม โรงเรียนสหวิทยาเขต บ้านบึง สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2533). การพัฒนาคุณภาพชีวิต. ใน เอกสารชุดการสอนวิชาการแนะแนวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต หน่วยที่ 1. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- น้ำฝน กุลชุตินธร. (2552). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บัณฑิต ธรรมรักษา. (2546). สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาวินัยนักเรียนของ โรงเรียนวัดหลักสี่ (ทองใบทิวารีวิทยา). วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2555). วินัยในตนเองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 17(1), 3-9.
- ปรีดิณีส จันทราทานานันท์. (2556). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียน กิ่งวิทยาคม จังหวัดอุทัยธานี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรรณรุจิ สะอาด. (2558). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยนักเรียนของ โรงเรียนบ้านแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรรณรุจิ สะอาด. (2557). การพัฒนาวินัย โรงเรียนคอนยู กิ่งอำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิชยา ทองเลิศ. (2559, 16 สิงหาคม). ครูผู้ช่วย. สัมภาษณ์
- พรรณรุจิ สะอาด. (2557). การพัฒนาวินัย โรงเรียนคอนยู กิ่งอำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พีระ สวัสดิ์ลักษณะ. (2547). ปัญหาการบริหารงานวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พรรณรุจิ สะอาด. (2558). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนของโรงเรียนบ้านแก้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระมหาสมชาย ฐานวุฑโฒ. (2547). มงคลชีวิตฉบับ “ทางก้าวหน้า”. กรุงเทพฯ: บริษัทฐาน การพิมพ์.
- พิชชา ทองเลิศ. (2559, 16 สิงหาคม). ครูผู้ช่วย. สัมภาษณ์.
- พิสิทธิ์ หอมสมบัติ. (2546). การพัฒนาวิสัยทัศน์โรงเรียนคอนยู กิ่งอำเภอนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พีระ สวัสดิ์ลักษณะ. (2547). ปัญหาการบริหารงานวิสัยทัศน์นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพทาย นิ่มนวล. (2545). ปัญหาทางระเบียบวินัยของโรงเรียน ในระดับกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต บ้านบึง สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตนภรณ์ สมบัติตรา. (2552). การศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนอักษร บริหารธุรกิจ จังหวัดระยอง. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง. (2559 ก). คู่มืองานฝ่ายปกครองนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง ปีการศึกษา 2559. สมุทรปราการ: โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง.
- โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง. (2559 ข). แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2559. สมุทรปราการ: โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง.
- รวรรณ สืบสิงห์. (2559, 16 สิงหาคม). ครูอัตราจ้าง. สัมภาษณ์.
- วิศิษฐ์ อ้นขวัญเมือง. (2551). การปฏิบัติตามวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านบ่อวิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศศิภา จงรักโชคชัย. (2559). ลูกไม่มีวินัย. เข้าถึงได้จาก <http://taamkru.com/th>

- ศิริวี ศรีวิจารณ์. (2550). *การศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิชนัยนักเรียน โรงเรียนมัธยมท่าคลอง จังหวัดจันทบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริรัตน์ เหล่าวัฒนพงศ์. (2545). *การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีปัญหาทางวินัยโรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2554-2559*. เข้าถึงได้จาก http://www.nesdb.go.th/ewt_news.php?nid=5748
- สมพร สุทัศน์, ม.ร.ว. (2544). *จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมโภชน์ อเนกสุข. (2559). *การวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมุทพร ชำนาญ. (2557). *การวิจัยทางการบริหาร*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สังคม วงศ์พินิจ. (2548). *ปัญหาการประพฤติดิวินัยของนักเรียน โรงเรียนทัพพระยาพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2*. สารนิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สาวิณี กะตะศิลา. (2557). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิชนัยของนักเรียน โรงเรียนคลองบางแก้ว จังหวัดสมุทรปราการ*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2554-2559*. เข้าถึงได้จาก http://www.nesdb.go.th/ewt_news.php?nid=5748
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สินีนานู สุทธจินดา. (2543). *การศึกษาวินัยในตนเองของนักเรียนสาขาวิชาพาณิชยการ โรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุคนธา ศรีภา. (2552). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิชนัยนักเรียน โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 32 จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สุเทพ แสงธรรม. (2553). การบริหารการประพฤติผิดวินัยของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- อนุชิต วงษ์สกุล. (2544). ศึกษาการประพฤติผิดวินัยของนักเรียน โรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดจันทบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อินทิรา บุญวาที. (2550). สภาพปัญหาวินัยและการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านจัดสรรจังหวัดตราด. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Elizabeth, H. (1968). Effective and ineffective procedures used in elementary pupil discipline. *Dissertation Abstracts International*, 29(3), 2124-A.
- Freud, S. (1964). Group psychology and the analysis of the ego sigmund freud. New York: Bantam Books.
- Gorrison, K. (1959). A student disciplinarian practices in two Georgia high school. *The Journal Of Educational Research*, 53(2), 153-159.
- Gorton, R. A. (1983). School administration and supervision leadership challenges and apportunnities (2th ed.). Dobuge: Wm. c. brown.
- McMullen, C. M. (1985, September). Effective discipline and contingency management system in an urban junior hight/ middle school with an emphasis on development needs to young adolescent. *Dissertation Abstracth International*, 46(7), 616-A.
- Scriven, P. M. (1981, July). The perceptions of school counselors toward school discipline. *Dissertation Abstracts International*, 43(2), 80-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย
- หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

สำเนา

ที่ ศธ 6218.8/ว.1188

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20131

25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นางสาวจุฑามาศ หาญนอก นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58920824 ได้มีความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียนโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ โดยอยู่ในควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิพนธ์ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

ภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

สำเนา

ที่ ศธ 6218.8/ว.1189

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20131

29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
เรียน

ด้วย นางสาวจุฑามาศ หาญนอก นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58920824 ได้มีความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียนโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ โดยอยู่ในควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ภาควิชาการบริหารการศึกษามีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษ

ภาควิชาการบริหารการศึกษ

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

สำเนา

ที่ ศธ 6218.8/ว.1190

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20131

30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน

ด้วย นางสาวจุฑามาศ หาญนอก นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 58920824 ได้มีความเห็นชอบให้ทำงานนิพนธ์ เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียนโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ โดยอยู่ในควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน

โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้ จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาวินัยของนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาวินัย ของนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านตัวนักเรียน ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว และสภาพแวดล้อมทางสังคม โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย,นาง,นางสาว).....

ตำแหน่ง.....

สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตอนที่ 2

ปัญหาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง

จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อพัฒนาวินัยนักเรียนให้ดีขึ้น

4. ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว

สาเหตุของปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5.ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม

สาเหตุของปัญหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้ จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาวินัย
ของนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง
จังหวัดสมุทรปราการ

แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาวินัย ของนักเรียน
5 ด้าน ได้แก่ ด้านตัวนักเรียน ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อม
ทางครอบครัว และสภาพแวดล้อมทางสังคม โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย,นาง,นางสาว).....

ตำแหน่ง.....

สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ตอนที่ 2

แนวทางการพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาวินัยของนักเรียน โรงเรียนวัดบางพลี
ใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อพัฒนาวินัยนักเรียนให้ดีขึ้น

4. ด้านสภาพแวดล้อมทางครอบครัว

แนวทางของการพัฒนา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม

แนวทางของการพัฒนา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวจุฑามาศ หาญนอก
วัน เดือน ปีเกิด	11 กันยายน พ.ศ. 2533
สถานที่เกิด	จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 333/428 หมู่ 5 ตำบลบางเพ็ญ อำเภอบางบัว จังหวัดสมุทรปราการ
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2558	ครูผู้ช่วย โรงเรียนวัดบางพลีใหญ่กลาง จังหวัดสมุทรปราการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2557	ครุศาสตรบัณฑิต (คณิตศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
พ.ศ. 2560	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา